

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 472

Poznań, poniedziałek dnia 13 października 1930

Rok XXV

Czas zedrzyć maskę obłudy

Nawiązując do faktu porozumienia się Stronnictwa Narodowego z Chrześcijańską Demokracją na obszarze Małopolski zachodniej, tutejszy organ Ch. D. p. Teski, „Nowy Kurjer”, pisze dosłownie:

„Nie tykając chwilowej racjonalności takiego porozumienia obu programami swymi tak sobie, bądźco bądź, różnych stronnictw, musimy tu odsłonić całą obłudę i kłamstwo, jakim pismo nasze i Ch. D. poznańską obrzucały poznańskie pisma endeckie za niedoświadczenie do takiego samego porozumienia na terenie Wielkopolski. Pisma te zarzucały mianowicie Ch. D. poznańską, że namawiała Str. Nar. do wstąpienia do centrolewu, co w myśl kłamliwych wywodów tych pism miało być powodem zerwania rokowań między obu stronnictwami w sprawie ewentualnego porozumienia wyborczego. „Otóż stwierdzamy tu kategorycznie, że nikt z Ch. D. poznańskiej nie ciągnął Str. Nar. do centrolewu, z którego Ch. D. sama wystąpiła. Mowa była tylko o ewentualnym stworzeniu szerokiego antyniemieckiego frontu, w którym znalazłyby się wszystkie stronnictwa polskie, a co miało być potężną odpowiedzią Polski zachodniej na zakusy zagraniczne Treviranusa i jemu podobnych polityków — odwetowców.

„Jest więc wierutnem kłamstwem, żeśmy ciągnęli endecję do centrolewu, jest też zarazem obłudne i kłamliwe twierdzenie pism endeckich, że z tych powodów zerwano rokowania w sprawie ewentualnego porozumienia wyborczego obu stronnictw.

„Powody miała endecja całkiem inne i bardziej smutne: postawiła znowu sprawy partyjne i osobiste ponad dobro i interesy narodu i państwa. Endecja proponowała mianowicie Ch. D., wszędzie, z wyjątkiem Poznania, w którym miejscami nie chciała się z nikim podzielić, trzecią względnie drugie miejsce realne, o ileby jej czołowy kandydat z pierwszego mandatu zrezygnował. Taką propozycję, zwłaszcza jeżeli chodzi o okręg bydgoski i Poznań — wieś, uważaliśmy za kpiny z Ch. D. i na tem tle, a nie na mowach do centrolewu, utknęły rokowania Ch. D. z poznańską endecją”.

Na to odpowiadamy: wszystkie powyższe twierdzenia są kłamstwem:

1) Pp. Trzeciński z Świerkówca i Tylczyński z Poznania, jako przedstawiciele władzy wojewódzkiej Ch. D., byli dwukrotnie u komisarsza wyborczego Stronnictwa Narodowego na woj. poznański p. dr. M. Seydy i w długich, usilnych wywodach (pierwszym razem w obecności dyr. Kaweckiego) próbowali nakłonić Stronnictwo Narodowe do pójścia wspólnie z „centrolewem” przeciw „sanacji” (oczywiście nie do „wstąpienia” do „centrolewu”). Chrześcijańska Demokracja tutejsza miała się do tego bloku przyłączyć.

Nasz komisarz wyborczy wyraził z powodu tego najwyższe zdziwienie, podkreślając, że przecież Ch. D. wystąpiła z „centrolewem”. Na to otrzymał odpowiedź, że władze naczelne Ch. D. zosławiły władzom wojewódzkim swobodę ruchów. P. Seyda stwierdził mimo to stanowczo, że Stronnictwo Narodowe nie pójdzie w żadnym razie z „centrolewem”. O bloku wszystkich stronnictw, włącznie „sanacji”, mowy nie było.

To prasa Chrześcijańskiej Demokracji p. Teski nazywa „obłudnem i kłamliwem twierdzeniem pism endeckich”, jakoby ktokolwiek z Ch. D. był „ciągnął

Żywiolowe manifestacje antyniemieckie w Poznaniu

Protest przeciw gwałtom niemieckim wobec ludności polskiej w Rzeszy

Wczoraj w godzinach południowych Poznań był widownią żywiolowych manifestacji antyniemieckich, będących odpowiedzią na ostatnie gwałty, popełnione wobec ludności polskiej w Rzeszy Niemieckiej, zwłaszcza w powiecie bytowskim w Pomeranii.

Około godz. 12 w południe w różnych punktach śródmieścia grupy manifestantów, złożone głównie z członków młodego pokolenia, zaczęły niszczyć niemieckie dzienniki i czasopisma ilustrowane, odbierając je kolporterom i sprzedawcom gazet. Czasopisma te darto, poczem palono je stosami. Największy taki stos palili się przed „Esplanadą” na placu Wolności.

Równocześnie rozrzucono w wielkich ilościach egzemplarzy odezwę, wydaną przez młodzież narodową. Treść tej odezwę jest następująca:

Rodacy.

Z za kordonów granicznych, ze Śląska Opolskiego; Mazur, Warmji, Pomeranii i Pomeranii dochodzi nas krzyk rozpaczli ludu polskiego, katowanego przez niemieckich siepaczy. Za najgorszych czasów hohenzollernowskich nie prześladowano tak rodaków naszych, jak dziś w „republikanckich” Niemczech. Władze i społeczeństwo niemieckie uwięziły się by zupełnie wytepić żywioł polski we wschodnich prowincjach Rzeszy Niemieckiej, od wieków zamieszkałych przez ludność polską.

Oto suchy wykaz gwałtów, popełnionych na ludności polskiej w ciągu bardzo krótkiego czasu, bo w ciągu trzech tygodni.

1 — 22 sierpnia. Bojówki niemieckie zmasakrowały w Szczytnie na Mazurach wycieczkę studentów polskich z Czechosłowacji.

2 — 24 sierpnia. Bojówka „Stahlhelmu” urządziła pogrom ludności pol-

skiej we wsi Wielkie Trąbki na terenie w. m. Gdańska, nie oszczędzając kobiet i dzieci.

3 — 26 sierpnia. W Gross Schoritz na Rugji Niemcy zmasakrowali polskich robotników rolnych, zabijając jednego z nich, a kilku raniąc.

4 — 7 września. Bojówka „Stahlhelmu” urządziła najazd na polską wieś Oslawa-Dąbrowa, rozpędziła święto polskich dzieci szkolnych, zmaltretowała kobiety, zniszczyła doszczętnie urządzenie szkoły polskiej.

5 — 7 września. Niemiecki proboszcz ks. Kaduk w Grodzisku na Śląsku Opolskim uderzył pięścią w twarz Polaka, rozdającego ulotki wyborcze polskie.

Równocześnie bojówki niemieckie napadły i poraniły trzech studentów polskich z Wrocławia, agitujących za listą polską w wyborach do Reichstagu.

6 — 8 września. Sottys niemiecki w Oslawie Dąbrowie Zimmermann skatował bez powodu gospodarza polskiego Cysewskiego.

7 — 10 września. Hitlerowcy rozbili polski wiec przedwyborczy w Niezabyzewie i zranili ciężko kilku włościan polskich.

8 — 13 września. Niemcy rozbili zabawę dzieci polskich w Nowej Kaletce na Warmji. Bojówka niemiecka napadła i poraniła Polaka Białojana, jego żonę i córkę.

9 — 13 września. W Rabacinie Niemiec Gutzmer skatował dzieci szkolne, śpiewające po polsku.

10 — 16 września. Bojówka niemiecka obrzucała kamieniami robotników polskich w Niborku.

11 — 17 września. Bojówka „Stahlhelmu” zniszczyła doszczętnie szkołę polską w Rabacinie.

12 września. W Mikołajkach na Po-

wiślu Niemcy napadli na p. Osiańską, oznajmili, że godzą się na warunki, że jednakowoż Ch. D. nie może się uporać z „okręgiem bydgoskim” (czyli z p. Teską) i proponuje dlatego wydzielenie okręgu bydgoskiego z umowy. P. Seyda odpowiedział, że to oczywiście obaliliby wszystko, bo poza tym okręgiem niema wogóle żadnych jako tako poważniejszych wpływów Ch. D. w okręgach woj. poznańskiego. Przedstawiciele Ch. D. oświadczyli, że wybiorą się do Bydgoszczy, by p. Teskę pozyskać dla umowy. Od tej pory nie dali znaku życia. Zato prasa Ch. D. p. Teski, jak przed rokowaniami i w ich toku, tak obecnie w dalszym ciągu miota oszczerstwami na Stronnictwo Narodowe.

Nie chcieliśmy tych szczegółów wyjawiać. Zmusiło nas do tego zbyt już czelne prowokowanie Stronnictwa Narodowego fałszami prasy Ch. D. p. Teski. Zdrowa opinia publiczna musi wiedzieć, jakie w tym garncu, rzekomo chrześcijańskim i rzekomo demokratycznym, gotują się brudy. Niech sobie p. Teska pędzi na szkapie „sanacyjnej”, choćby na złamanie karku, ale niech nie zawadza w Stronnictwo Narodowe i niech nie miota na nie oszczerstw, bo w stosunku do tego cynizmu moralnego wyczerpuje się już cierpliwość i najcierpliwszych ludzi.

właścicielkę domu, gdzie jest szkoła polska.

Oto krótki i niepełny wykaz bestialstw niemieckich, popełnionych wobec bezbronnej ludności polskiej, a nawet dzieci polskich.

Równocześnie Niemcy wyciągają drapieżne dłonie po odwieczne ziemie polskie, w szczególności po nasze prastare piastowskie Pomorze i Śląsk. Doszło do tego, że gazety niemieckie, propagujące oderwanie ziem zachodnich od naszego państwa — sprzedawane są w wielkich ilościach w Polsce, szczególnie zaś w Poznaniu, a miejscowa prasa niemiecka w rodzaju „Posener Tageblattu” wręcz pisze o „zrobawanej Niemcom marchii wschodniej”.

Rodacy! Nie damy dłużej uprawiać na ziemiach polskich propagandy za oderwaniem od Rzeczypospolitej części jej terytorjum państwowego! Nie pozostaniemy głusi na krzyk rozpaczli katowanego przez zbirów niemieckich ludu polskiego w Niemczech!

Dokoła manifestantów zgromadziły się wielkie tłumy publiczności, które głośno wyrażały swoją solidarność z nimi.

Wkrótce potem uformował się pochód, który ruszył w kierunku ul. Zwierzynieckiej. Manifestanci po drodze zniszczyli szyby wystawowe, gablotki i godła szklane w księgarni Domu Ewangelickiego, godła hotelu niemieckiego i mieszczącego się tamże banku — oraz porozbijali godła firmowe instytucji niemieckich, mieszczących się w domu Reiffeisena (przy ul. Wjazdowej). Podążywszy następnie pod budynek „Posener Tageblattu”, manifestanci rozbili gablotki i wejścia do budynku tego wydawnictwa i zniszczyli wywieszony tam egzemplarz hakatystycznego organu. Jedynie zamknięta brama i wysokie kraty, jak również interwencja policji, powstrzymały tłum od wtargnięcia do środka budynku. Pod konsulem niemieckim doszło do burzliwej demonstracji, w czasie której wybito szereg szyb.

Odśpiewawszy pieśni narodowe, tłum pod naporem policji ruszył pochodem w dół miasta ulicą Wjazdową, gdzie policja konna parokrotnie szarżowała. Dość do ul. Gwarnej broniły oddziały policyjne, wobec czego manifestanci grupami zaczęli przechodzić ku placowi Wolności ulicą Kantaka.

Na ul. Kantaka zgromadziły się tymczasem tłumy, z pośród których posypały się laski i kamienie na szyby wystawowe księgarni niemieckiej Rehfelda (której właścicielem jest niejaki Curt Boettger). Szyby prysnęły, a wszystkie książki, umieszczone w witrynach, wysypały się na ulicę. Tutaj doszło do ponownych szarż ze strony policji konnej, która wystąpiła z niesłychaną bezwzględnością.

Równocześnie doszło do burzliwych zajęć w najrozmaitszych innych punktach miasta. Przy Walech Jana III manifestanci, wznosząc okrzyki antyniemieckie, powybijali prawie wszystkie szyby w prywatnym gimnazjum niemieckim, tam się mieszczącym. W innych punktach miasta, jak np. na placu Nowomiejskim, w parku Moniuszki itd. doszło również do stanowczych manifestacji. Do godz. 2 min 30 na ulicach miasta gromadziły się tłumy ludności, komentując w podnieconym nastroju wypadki. Po ulicach miasta krążyły silne oddziały policji pieszej i konnej. Przed konsulem niemieckim i „Posener Tageblattem” ustawiono warty policyjne.

W czasie zajęć przodownik policji Kozłowski z plutonu konnego upadł z koniem, łamiąc sobie lewą rękę.

Zaznaczyć należy, że manifestanci, z którymi cała ludność głośno solidaryzowała się, podkreślali ustawicznie, że to, co czynią, jest wyłącznie odpowiedzią na gwałty niemieckie, popełnione wobec Polaków. Manifestanci oświadczały, że

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

Arka Noego

Cała prasa niezawisła zajmuje się z listą państwową B. B., tem pomieszczeniem w jednym kotle elementów sprzecznych pod względem ideowym i politycznym. tem dziwnym współzyciem wilków z baranami, lisów z kogutami i lampartów z zającami, współzyciem, które przypomina biblijną arkę Noego.

Zwrócono już uwagę na sąsiedztwo Żydów, ewangelików, prawosławnych, staroobrzędowców z przedstawicielami duchowieństwa katolickiego. Zestawienie to nie jest przytem zgola oparte na wzajemnym poszanowaniu uczni religijnych kombatanów politycznych. Figuruje na 50. miejscu listy rządowej Ukrainiec (właściwie Rosjanin) z Wołynia p. Bogusławski, wygłosił w poprzednim Sejmie przemówienie, skierowane ostro przeciw rewindykacji kościołów katolickich, zamienionych przez rządy rosyjskie na cerkwie prawosławne. P. Bogusławski z pewnością nie zmienił swoich przekonań pod tym względem, a jednak staje do wyborów w ramieniu z ks. Żongolowiczem, duchownym katolickim i wiceministrem wyznań, który właśnie sprawę odzyskania zabranych kościołów ma w swym urzędowaniu. A po drugiej znowu stronie ks. Żongolowicza kroczy ewangelik Evert, który w Senacie wypowiedział napastliwą mowę przeciw Kościołowi Katolickiemu.

To samo widzimy w zakresie poglądów na sprawy narodowe. Znowu nie chodzi tylko o to, że na liście rządowej obok wspomnianych już Ukraińców wid-

nieją nazwiska 5 Żydów (3 do Sejmu i 2 do Senatu). Daleko mniej jest zrozumiałe, że obok p. Hołówki, propagatora programu federalistycznego, potępiającego polską pracę narodową na kresach wschodnich, kroczą przedstawiciele lwowskiego „Zespołu Stu”, chcący uchodzić pod względem polityki kresowej za zdecydowanych narodowców.

Najjaskrawsze jednak różnice zawiera lista rządowa pod społeczno-gospodarczym kątem widzenia. Przedstawiciele ziemianstwa i ciężkiego przemysłu idą pod rękę z rewolucyjnymi marksistami z t. zw. B. B. S. Książę Janusz Radziwiłł, szef „frontu gospodarczego, reprezentującego liberalizm gospodarczy, widzi o parę kroków od siebie p. Stefana Starzyńskiego, wiceministra skarbu, komendanta także „frontu gospodarczego”, ale diametralnie sprzecznego, bo opartego na zasadzie kapitalizmu państwowego, czyli etatyzmu.

Nie można wreszcie pominąć i czynnika moralnego, choćby dlatego, że mamy do czynienia z listą „sanacji moralnej”. Są na niej nazwiska ludzi, obarczonych ciężkimi zarzutami prywatnej i publicznej natury. Nie siedzą oni w Brześciu, nie mają wytoczonych spraw sądowych i najspokojniej zabiegają o — zaufanie społeczeństwa.

Cóż spędziło to całe tak sprzeczne towarzystwo na wspólną arkę? Jednych — ambicje, innych — interes, wielu — rozkaz. A wszystkich obawa przed nadchodzącym — potopem. M. K.

Zimny historyk...

O ks. Żongolowiczu, który w towarzystwie Żydów, socjalistów itp. kandyduje na liście państwowej B. B., otrzymujemy z kół duchowieństwa następujące wspomnienie:

Mając pewność, że nie grozi dzisiaj na Pomorzu wojciechowe męczeństwo, udał się — kiedy wiatr wieje od morza — ks. Żongolowicz na misję polityczną. Zabrał z sobą dużo zapалу i trochę „strzelców” i zaczął otwierać twarde głowy pomorskie na one prawdy — co prawda nie odwieczne — ale po maju 1926 r. głośne, a wyznawcom pożyteczne.

Niosł z sobą pieszczoty zefiru południowego, ale i niesamowity północny wiatr grozy. Do piersi swojej tulił po ojcowski głowę opornego Kaszuba.

Gromy ciskał i błyskawice na niewiernych Tomaszów, którzy burzą zdrowego śmiechu powitali bądź jak bądź niezwykle twierdzenie innego adoratora Piłsudskiego, że język tegoż Józefa Piłsudskiego wznosi się na wyżyny Piotra Skargi. Bo ks. Żongolowicz, ozdoba katolicka i duchowna listy wyborczej B. B., kocha komendanta, jak student z okresu romantycznego.

Był ci kiedyś ks. Żongolowicz, daleki wówczas parlamentaryzmowi, w Poznaniu. W gronie konfratrów poznańskich miał wykład. Ścisły temat znalazłby się w jakimś protokole. Mówił o stosunku Watykanu do kościelnej polityki carów rosyjskich w drugiej połowie XIX stulecia, kiedy to Rosja chodziła w słońcu wpływu i potęgi, budzącej w całej Europie wiarę w jej niezwyciężalność. — Sprawy religijne zamykały się dla nas tylko w granicach Polski. Papież mieli przed sobą państwo, składające się z połowy Europy i połowy Azji, w którym musieli ziszczać posłannictwo Kościoła. Nie zawsze więc mogli w pertraktacjach mówić tak, jak dyktuje serce, albo jakby tego pragnęło polskie serce. Referent mówił o tem — niewiadomo nawet, czy wszystkie źródła i akta stały mu już otworem, — mówił zimno, lodowato. tak, że przysłoniwszy oczy, możnaby się zgodzić, że niekoniecznie mówi książd. A może to była „bezwzględna prawda”? Może! Niech to historycy osądzą.

Sluchacze wyszli po zebraniu zmrozeni brakiem miłości, którą katolik zawsze pragnie widzieć w sojuszu z prawdą. A byli to przeważnie bardzo trzeźwi działacze wielkopolscy, dalecy od wzlotów i romantycznych nastrojów, mający tylko to, co się określa — jako „sentire cum Ecclesia”.

Co za niespodzianka! Po kilku latach ten sam referent jako matador polityczny! Rzeczowy, zimny badacz dokumentów i źródeł, bezlitosny historyk Watykanu występuje w roli zarumienionego zapalem i sentymentem działacza, wpatzonego w swoje bożyszcze polityczne, wobec którego milczy zmysł krytyczny.

Ha! Jeżeli tak dwutorowe mogą być aspiracje historyków, czamuzby Skarga

nie mógł być na obraz i podobieństwo Józefa Piłsudskiego? Rzecz inna, że głowy pomorskie są tak bardzo twarde i nieublagane, że w nowego Skargę nie uwierzyły i nigdy nie uwierzą. Ks.....

Echa bluźnierczych wystąpień

Przytoczyliśmy za „Polską” dziennikiem, zbliżonym do warszawskiej kurji metropolitalnej, opis wypadków we wsi Ostrów pow. włodawskiego i wystąpienia delegata kuratorium lubelskiego, Barchana. W parę dni potem przytoczyliśmy pismo ministerstwa oświaty, które zaprzeczyło tej wiadomości — równocześnie jednak zaznaczyliśmy na podstawie informacji z Katolickiej Agencji Prasowej, że do kurji biskupiej w Siedlcach wniesiony został protokół, stwierdzający fakt bluźnierstwa, a podpisany przez kilkudziesięciu świadków.

A oto, co teraz pisze o tem „Polska”:

„Stwierdzamy wbrew oficjalnemu zaprzeczeniu władz, że fakt bluźnierstwa ze strony wymienionego delegata stwierdzony został podpisanymi i przysięgą przeszło 60 świadków, złożoną wobec delegata przysięgą przez J. E. ks. biskupa podlaskiego.

„Fakt bluźnierstwa, i to bluźnierstwa wręcz niesłychanego — nie ulega więc żadnej kwestji. Oczekujemy przeto wyjaśnienia, czy władzom znane są dokumenty złożone w kurji podlaskiej i jakie kroki poczyniły odnośnie czynników, aby zbrodnia bluźnierstwa została całkowicie wyświetlona i ukarana”.

„Niezmiernie interesująco”

Według lwowskiego „Słowa Polskiego”, organu „sanacyjnego” katolicyzmu i konserwatyzmu — lista państwowa B. B. jest

„niezmiernie interesująca. Znajdują się na niej wszystkie odłamy obozu, a więc „komuniści” Waryński z faszystowskiej „Nowej Kadrowej” stoi na niej obok „demokraty” Lechnickiego, były redaktor „Robotnika” Hołwko i dotychczasowy prezes klubu poselskiego Frakcji Rewolucyjnej Smulikowski obok ks. wiceministra Żongolowicza i księcia Radziwiłła. Nadewszystko zaś widzimy na tej liście zastępy kombatanów, którzy nadadzą zdecydowane oblicze moralne nowemu sejmowi”.

Na to odpowiada „Głos Narodu”:

„Kombatanci są różni. Z jednej strony pp. Miedzińscy, z drugiej Wiśliccy... Co do innych kandydatów, to już wczoraj zwróciliśmy uwagę na księcia Radziwiłła... Co się zaś tyczy socjalistów „fraków”, tośmy się onekdaj pomylili na korzyść — „sanacji”. Według bowiem „Kurjera Poznańskiego” na liście państwowej BB do Sejmu figuruje nie 2 przedstawicieli „Frakcji” ale 4 t. j. Moraczewski, Smulikowski, Hołwko i Stangrociak. Dodajmy jeszcze Bobrowskiego, kandydującego z BB do Senatu. Razem — pięciu socjalistów na listach rządowych... Jak się wam to podoba, „katolicycy zachowawcy”?

Książka o Polsce i Francji

Na półkach księgarskich ukazała się książka gen. Władysława Sikorskiego p. n. „Polska i Francja w przeszłości i dobie współczesnej”. Do książki tej, omawiającej precedensy sojuszu polsko francuskiego oraz jego obecny charakter, powrócimy.

Ruch przedwyborczy Stronnictwa Narodowego

Czempin W dniu 9 bm. odbyło się w Czempiniu zebranie organizacyjne Stronnictwa Narodowego, na którym przewodniczący p. Skąpski odczytał program akcji wyborczej, a p. Feliks Makowski z Kościana wygłosił referat organizacyjny.

My, w pierwszych szeregach!

Z kilku źródeł doszła nas wiadomość, że od niedawna, bo zaledwie od kilkunastu dni powtarzane jest w miastach i wioskach Wielkopolski krótkie wezwanie: „My, w pierwszych szeregach”.

Jak zdołaliśmy stwierdzić wezwanie to kolportowane jest z zapalem przez młodzież, zorganizowaną w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, jako odzew na hasło VII Dnia Katolickiego: „Czyn katolicki”. — VII Dzień Katolicki, jak już donosiliśmy, obchodzić będzie cała Wielkopolska w niedzielę 26 października r. b. — Nic więc dziwnego, że z powodu krótkiego okresu czasu — jaki nas dzieli od tej manifestacji — młodzież zabrała się do pracy wyznaczanej jej przez komitety parafialne VII Dnia Katolickiego, chcąc — ze zwykłą sobie energią i zapalem — jak najścisniej zmanifestować swe katolickie zasady.

Przekonani jesteśmy, że udział około dwudziestu tysięcy członków Stowa-

Kupując Proszek i Mydło

Regera

popierasz wytwórczość krajową i zapewniasz pracę robotników polskiemu.

W 5610 41-R, 1934/35

W ożywionej dyskusji zabierali głos pp. M. Dónaj i Fr. Stróżyk z Kościana, ks. dziekan Ruszczyński z Czempinia i inni. Pod koniec wybrano Narodowy Komitet Wyborczy oraz wydział wykonawczy (mk)

rzyszeń Młodzieży Polskiej z Wielkopolski przyczyni się do podniesienia wspaniałości obchodu VII Dnia Katolickiego.

Zainteresowanie VII Dniem Katolickim rośnie. Do biura Komitetu wpływają codziennie liczne zgłoszenia Komitetów parafialnych z prowincji.

Komitet Poznański ustalił już program dnia na miasto Poznań. A więc odbędą się: uroczyste nabożeństwa z okolicznościowym kazaniem, — akademja na auli Uniwersytetu Poznańskiego z przemówieniem J. Em. X. Kardynała — Prymasa, — wielka zbiórka uliczna na cele katolickie.

Celem ułatwienia w urządzaniu wieczornic wydał Komitet broszurkę z materiałem na obchody Dnia Katolickiego, wykłady, oraz plakat propagandowy. Zamawiać można w Biurze Komitetu Dnia Katolickiego — Poznań — Al. Marcinkowskiego 22. III p. pok. 65.

Hlond w towarzystwie ambasadora Skirmunta odwiedził tutejsze towarzystwo polskie.

Rewolucja w Hiszpanji Odkryto spiszek rewolucyjny

Madryt, 13. 10. (Tel. wł.) Policja odkryła szeroko zorganizowany spiszek rewolucyjny. Rewolucja miała wybuchnąć w dniu 10 b. m. wieczorem równocześnie w Barcelonie, Madrycie, Valencji i innych miastach. W Barcelonie aresztowano w związku z tem 14 osób. Według doniesień Havasa rząd hiszpański wydał ostre zarządzenia przeciw agitatorom strajkowym.

Głodno i chłodno Bolszewicki zakaz opalania mieszkań

Moskwa, 13. 10. (Tel. wł.) Sowieci moskiewski wydał zakaz opalania mieszkań do 1 listopada, ponieważ władze obawiają się, że w zimie zabraknie opalu. Rozporządzenie to wywołało wielkie niezadowolenie wśród ludności, ponieważ w Moskwie panują już bardzo dotkliwe chłody. (w)

Wynik wyborów w Kłajpedzie.

Kłajpeda, 12. 10. (PAT.) Zakończyły się tu wybory do sejmiku kłajpedzkiego. Na 17 tysięcy wyborców głosowało 15.033, to znaczy 80—85 proc. Na listy litewskie padło ogółem 4.102 głosy, na partję agrarną — 6.755 głosów, socjal-demokraci zdobyli 2.004 komuniści 134. Pozostałe głosy otrzymały Partja Gospodarcza i Partja Ludowa.

Barbarzyństwo niemieckich lotników.

Gdańsk, 12. 10. (Tel. wł.) Jak donosi „Hamburger Fremdenblatt” ze Szczecina, rybacy na wyspie Usedom zaobserwowali dwa jednopłatowce ze szkoły lotniczej w Warnemünde, które rozmyślnie wleciały w stada dzikich kaczek i wyrzuciły straszne spustoszenie wśród ptactwa. Niezliczona ilość piór i pierza znaczyły w powietrzu drogę aeroplanów. Rybacy zebrali kilka koszów połamanych skrzydeł, głów i nóg pozabitych ptaków. Niektóre kaczki przecięte były w pół śmigłami jakgdyby nożem. Rybacy opowiadali, że widzieli już, jak samoloty z Warnemünde urządziły podobne polowanie na dzikie labędzie. S. B.

Zażydzenie Wolsztyna

Wolsztyn, 9 października. Od wielu lat była tutejsza bóżnica zamknięta z braku odpowiedniej ilości Żydów. W ubiegłym miesiącu atoli byliśmy świadkami jak otwartą się znowu podwoje bóżnicy i cała fala nowych Żydów dążyła do niej.

Zawdzięczamy to szabesgojom, którzy do swych domów wpuszcili wschodnich przybyszów.

Administrator p. Drzewiński, odmówił dzierżawy Polakowi, a uwzględnił Żyda, za zł. 20,— więcej dzierżawy. Co na to powie właściciel domu p. Bartkowiak, woźny przy magistracie w Opalenicy? Uchodzi on tam za gorącego patriotę. (or.)

Pięć lat więzienia za... agitację wyborczą

Wychodzące w Radomiu „Słowo” donosi, co następuje:

„W pewnej miejscowości, w powiecie kieleckim, jeden z policjantów zaszedłszy do gospodarza wiejskiego wdał się z nim w rozmowę i tłumaczył mu, że teraz, kto będzie agitował na jakąś listę, będzie karany pięcioletniem więzieniem.

„Złe jednak trafił, bo wieśniak miał się stropić, rezolutnie odpowiedział: „Aha, to jak pan komendant będzie nas namawiał na rządową listę, to też pójdzie do więzienia”.

Odpowiedź ta nie bardzo przypadła do gustu stróżowi bezpieczeństwa, ale ponieważ trudno walczyć w imię „sanacji”, gdy spotyka się z logiką, odszedł dalej w nadziei, że spotka innych, którym łatwiej będzie trafić do przekonania.

„Zaznaczamy, że powyższe jest ściśle co do joty. I nazwiska możemy podać, gdy zajdzie potrzeba”.

Ks. Prymas Hlond w Londynie

Otwarcie kościoła polskiego

Londyn, 13. 10. (PAT.) W niedzielę przed południem odbyło się uroczyste otwarcie nowego kościoła polskiego w Londynie. Okolicznościowe przemówienie wygłosił ks. prymas Hlond, intonując następnie uroczyste modły. Kościół szczelnie był wypełniony kolonją polską. Obecni byli m. in. ambasador Skirmunt, konsul generalny R. P. Komierowski, personel ambasady i konsulat, oraz biskup Londynu Deviard. Po mszy św. zebrani w kościele odpiewali hymn „Boże coś Polskę”. Po południu ks. prymas

Czy złożyłeś już ofiarę na pomnik Na św. Serca Pana Jezusa w Poznaniu? Niech każdy ofiaruje choć drobną sumę, a stanie się dzieło wspaniałe — ra cześć Serca Pana Jezusa — apiekując się wiarą do miasta. Ofiary prosimy składać do Redakcji Gazet, Banków i P. K. O. nr. 207 470

Żywiolowe manifestacje antyniemieckie

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)
nie dopuszczają do kolportowania w Poznaniu pism niemieckich, propagujących rewizję granic Polski.
Podkreślić też trzeba, że właściciele kawiarni i lokali publicznych w których wyłożone były czasopisma niemieckie, usunęli je na żądanie manifestantów.
Podczas zajść policja przytrzymała ogółem 9 osób. Z pośród nich zwolniono

no 7, a zatrzymano w areszcie pp. Gołabę i Bulczyńskiego.
Dzisiaj wzywani byli do urzędu śledczego celem przesłuchania kierownik grupy akademickiej Młodych Obozu Wielkiej Polski p. Warminski, sekretarz Komitetu Dzielnicowego Młodych O. W. P. p. Ceglewski i kierownik placówki Młodych O. W. P. na Głównie p. Kowalik.

Imponujące zwycięstwo bloku Korfantego przy wyborach komunalnych w Rybniku i Biertułtowach

Silny ubytek głosów „sanacji” i Niemców

Katowice, 12. 10. (Tel. wł.). Wczoraj odbyły się w Rybniku wybory do rady miejskiej, a w Biertułtowach wybory do rady gminnej. W wyborach tych, które miały przebieg spokojny, Katolicki Blok Ludowy (grupa Korfantego i N. P. R.) odniósł w porównaniu z wynikiem z listopada 1926 r. wspaniałe zwycięstwo. W Rybniku blok ten zdobył o 50 proc. więcej głosów niż przedtem, w Biertułtowach jeszcze więcej.

Druzgocąca wprost klęskę poniosła „sanacja” w Biertułtowach, albowiem uzyskała zaledwie 1 mandat, podczas kiedy Katowicki Blok Ludowy zdobył razem 11 mandatów.

Szczegółowe wyniki w Rybniku przedstawiają się jak następuje:

Lista nr. 1 „sanacja” — 732 głosów i 3 mandaty,
lista nr. 2 „sanacja” 180 głosów, bez mandatu,
lista nr. 3 „sanacja” 271 głosów, 1 mandat,
lista nr. 4 N. P. R. 243 głosy, 1 mandat,
lista nr. 5 N. P. R. 214 głosów, 1 mandat,
lista nr. 6 N. P. R. 320 głosów, 1 mandat,
lista nr. 7 P. P. S. 502 głosy, 2 mandaty,

lista nr. 8 B. B. S. 115 głosów, bez mandatu,

lista nr. 10 Katolicko-Chrześcijańska Jedność („sanacyjna”) 319 głosów, 1 mandat,

lista nr. 11 Niemcy 2 009 głosów, 7 mandatów.

Lista Korfantego 2 752 głosy, 10 mandatów,

lista nr. 16 kolejarzy (bezpartyjni) 561 głosów i 2 mandaty,

lista nr. 17 obywatelska („sanacja”) 187 głosów i 1 mandat.

Ogółem grupa Korfantego i sprzymierzony z nią N. P. R. (Katolicki Blok Ludowy) uzyskały 3529 głosów i 13 mandatów, co w stosunku do wyborów w r. 1926 znaczy wzrost o około 1000 głosów (w r. 1926 uzyskano 2587 głosów).

Niemcy stracili w stosunku do r. 1926 około 500 głosów (mieli w 1926 r. — 2562). P. P. S. straciła około 200 głosów (miała 702 g.).

Stosunek głosów: Korfanti 3529 g., „sanacja” 1804, cała opozycja polska (bez Niemców) 4631 głosów.

W Biertułtowach Katolicki Blok Ludowy (Korfanti) uzyskał 1314 głosów i 11 mandatów (w r. 1926 miał 5 mandatów), „sanacja” 174 głosy i 1 mandat. Głosowało 90 proc. uprawnionych.

50-lecie T. C. L. na G. Śląsku

Nabożeństwo i akademja — Manifestacja ku czci Korfantego

Katowice, 13. 10. (Tel. wł.). Wczoraj odbył się tutaj jubileuszowy obchód 50-lecia Tow. Czytelni Ludowych. Po nabożeństwie odbyła się akademja, na której głównym mówcą był dyrektor Tow. Czytelni Ludowych ks. Ludwiczak. Następnie przemawiali przedstawiciele władz i organizacyj.

Jeden z mówców podkreślił nieo-

becność na uroczystości działaczy narodowych, jak Korfantego, co znalazło żywy oddźwięk u słuchaczy.

Uroczystość zakończyło rozdanie dyplomów zasługującym na terenie Tow. Czytelni Ludowych oraz złożenie darów na Dom Oświaty przez komitety, samorządy i instytucje. (w)

Ocean jeszcze raz pokonany

28 godzin z Ameryki do Anglii

Londyn, 13. 10. (Tel. wł.). Płatec „Columbia”, który wystartował z Ameryki do lotu nad Oceanem Atlantyckim, wyładował onegdaj koło miejscowości Treviso na wyspie tuż

koło przylądka Kornwalijskiego w Anglii. Lot trwał zaledwie 28 godzin.

Wczoraj o godzinie 14 wystartował i o godz. 16 min. 55 wylądował w Croydon pod Londynem, powitany przez olbrzymie masy widzów.

Przed dyktaturą w Niemczech?

Na czele przyszłego dyrektora Schacht i gen. v. Seeckt

Berlin, 12. 10. (PAT). „Montag Morgen” donosi o krążących w ostatnich dniach pogłoskach, według których prezydent Hindenburg w razie niepowodzenia rządu Brueninga w parlamencie zamierza powołać do steru rządów dyrektora, złożony z dwóch osobistości: b. prez. Banku Rzeszy dr. Schachta i gen. v. Seeckta. Dziennik za-

znacza, że pogłoski te nie posiadają na razie żadnego konkretnego oparcia i że są tylko wyrazem napięcia politycznego, panującego w przeddzień zwolnienia Reichstagu. Pogłoski te w każdym razie są wyrazem życzeń niektórych kół prawicowych, zdążających za wszelką cenę do obwołania dyktatury w Niemczech.

Trzeci z kolei wniosek o votum nieufności dla rządu Brüninga

Berlin, 12. 10. (PAT). Obradowała tu dziś frakcja niemiecko-narodowa, która uchwaliła zgłosić w Reichstagu votum nieufności dla rządu Brüninga. Poza tym niemiecko-narodowi zgłoszą wniosek o amnestjonowaniu skazanych

w procesach o mordy kapturowe nacjonalistów. Obok wniosków, złożonych przez komunistów i hitlerowców, wniosek niemiecko-narodowych jest trzecim z kolei wnioskiem o votum nieufności dla rządu.

Książę japoński pożegnał Polskę

Naszych dygnitarzy w Gdyni nie stać było na samochód

Warszawa, 12. 10. (Tel. wł.). — Wczoraj opuścił Warszawę ks. Takamatsu z żoną. Przed wyjazdem ks. Takamatsu złożył za pośrednictwem ochmistrza swego dworu dla prasy polskiej oświadczenie, w którym wyraża zachwyt dla patriotyzmu, działalności i wytrwałości narodu polskiego.

Książę wyjechał do Gdyni, gdzie zwiedzi port a następnie po jednodni-

wym pobycie w Gdańsku udaje się w drogę powrotną przez Berlin.

Gdynia, 12. 10. (Tel. wł.). Dzisiaj rano o godz. 9-tej przybył tutaj brat młoda księża Takamatsu z małżonką, księżną Kikuko, oraz świtą. Po śniadaniu w „Domu Zdrojowym” goście zwiedzili port handlowy i wojenny, poczem udali się do Gdańska.

Księżna Kikuko przewieziono z dworca kolejowego do „Domu Zdrojowego” w zwyczajnej taksówce, chociaż miejscowi dygnitarze dysponują luksusowymi samochodami prywatnymi. Publiczność, zebrana przed dworcem, komentowała ten nietakt tutejszych władz bardzo szeroko. S. B.

Skazani na śmierć za skrytobójstwo

Tarnów, 13. 10. (PAT.) Przed trybunałem sądu przysięgłych toczyła się dn. 11 b. m. rozprawa przeciwko Władysławowi Dudkowi, Janowi Orszulakowi i Władysławowi Kogutowi, oskarżonym o zbrodnię skrytobójczego morderstwa, popełnioną w marcu b. r. na Władysławie Bozaku w Radwanowie koło Dąbrowy. Wszyscy oskarżeni skazani zostali na śmierć przez powieszenie.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

8 osób pokaleczonych w wypadku samochodowym

Groźna katastrofa pod Tarnowem Podgórnem

Groźna katastrofa samochodowa wydarzyła się w niedzielę na szosie w pobliżu Tarnowa Podgórnego w powiecie poznańskim. — Samochodem marki „Singer” jechała rodzina urzędnika wojewódzkiego Wojczyńskiego. Z niewiadomych przyczyn samochód z całą siłą uderzył o drzewo, wywracając się czterokrotnie. Urzędnik wojewódzki Józef Wojczyński odniósł ogólne potłuczenie, cięższe pokaleczenia odniosła żona jego Helena. 12-letnia córka Zofia złamała obojczyk, 9-letnia Danuta skaleczyła dotkliwie rękę, 8-letnia Aleksandra odniosła cięższe pokaleczenia a 6-letnia Halina uległa ciężkim poranieniom nad okiem wskutek czego oko jest zagrożone. Kierowca samochodu 27-letni Aleksander Surówka pokaleczył się lekko, a dotkliwych pokaleczeń doznał słusarz firmy „Komna”, której własnością był samochód Henryk Polcyn.

Poranionych opatrzyło pogotowie ratunkowe doraźnie na miejscu, przewożąc dotkliwiej pokaleczonych do szpitala. (k)

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 13. października 1930.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694,5 gr (118,2 f w h.), b) pszenicy 744 gr (126,4 f w h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr (113,1 f w h.), d) owsa 468,5 gr (78,1 f w h.)

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	17,75—18,25
Uspokojenie spokojne	25,50—27,25
Pszenica	19,00—21,50
Uspokojenie spokojne	25,50—27,50
Jęczmień przemiałowy	17,00—19,00
Uspokojenie spokojne	29,00
Maka pszenna 65% w worku	45,50—48,50
Uspokojenie spokojne	11,00—12,00
Otręby żytnie	13,00—14,00
Otręby pszenne	15,00—16,00
Rzepak	45,00—47,00
Groch Victoria	30,00—35,00
Ziemniaki jadalne	2,10—2,40
Ogólne uspokojenie spokojne	
Ziemniaki fabryczne bez obrotów	
Na rynku krajowym sytuacja bez zmiany.	

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, d. 13. 10. 1930.
Dzisiejsze zebranie giełdowe, miało przebieg naogół bez zmiany. Wszystkie dokonane transakcje odnosiły się do papierów z stałym oprocentowaniem.
Z pożyczek państw. chętnie nabywano 5% pożycz. konwers. po 55% za premj. dolarowe były w oddaniu po 59,— (za sztukę 5-dol.). Z pap. lokacyjnych płacono za 8% oblig. m. Poznania z 1927 r. — 94% oraz robiono transakcje 8% listami dolarowymi (staremi) Pozn. Ziem. Kredyt. po 94%—94%.

zaś amortyzacyjnymi po 92½% (przy dew. 8,90) jak również poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 40%.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe pozostały bez obrotu i bez kursu. Dopytywano się o Bk. Polski po 163,— bez materiału.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 55% P
8% oblig. miasta Poznania z 1927 r. 94% P.
5% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94½%—94% +
8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne 92½% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 40% P.

Kurs w złotych:
5% Pożyczka premjowa seria II 59,— O.
Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,95,75 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,97 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 marek niem. w dewizach 211,82 do 212,12 zł gotówką 211,42 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 172,91 zł do 173,17 zł, gotówką 172,57 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 13. 10. 1930.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,95½, sp.: 8,97½.
kup.: 8,93½.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed	kup.
Belgia	124,45	124,76	124,14
Londyn	43,34	43,45	43,23
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
Nowy Jork	8,922	8,942	8,902
kabel	34,95	35,08	34,90
Paryż	26,47	26,53	26,41
Praga	173,88	173,81	172,95
Szwajcaria	46,72	46,84	46,70
Włochy	212,05		
Berlin			

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje.
4% pożycz. inwest. 103,75
3% pożycz. bud. 50,00

Akcje w złotych:	
Bank Handlowy	0,00—105,00
Bank Polski	160,50—160,00
Kijewski	0,00—40,00
Puls	0,00—54,00
Elektrownia w Dąbr.	0,00—30,00
W. T. F. Cukru	0,00—32,50
Wysoka	0,00—130,00
Lilpop	24,25—24,00
Kluźce	83,00—85,00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.
Z papierów państw. mocniejsza 4% inw. i kolejowa. Dla listów zast. tendencja słabsza, dla akcji niejednolita. Z bankowych słabszy Bank Polski i Handlowy, z chemicznych słabszy Kijewski, mocniejszy Puls. Z elektrycznych słabsza Dąbrowa, z cukrowniczych mocniejszy Cukier, z cementowych słabsza Wysoka, z metalurgicznych słabszy Lilpop, z papierniczych mocniejszy Kluźce.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg
Berlin, 13. 10. 1930.

Pszenica march. od st. załad	225,00—227,00
75—76 kg.	
Tendencja słabsza.	
Pszenica march. 74 kg. loco	0,00—232,00
Berlin tr.	
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad.	141,00—142,00
70—71 kg.	
Tend. słaba, przy końcu zwiększająca.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	185,00—211,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	166,00—180,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. od st. załad.	142,00—145,00
Tendencja słabsza.	
Maka pszenna	27,00—35,00
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia przemiał. do 60%	23,10—26,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	7,50—8,00
Tendencja bez obrotów.	
Ospa żytnia	7,25—7,50
Tendencja bez obrotów.	
Groch Victoria	29,00—33,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	19,00—20,50
Rób polny	17,00—18,00
Wyka	18,50—20,50
Makuch rzepakowy	9,30—9,80
Makuch lniany	15,4—15,50
Wyłoki suche	6,00—6,50
Śróć Soja	13,00—13,50
Ziemniaki jadal. białe i nieb. z Odenwald	1,10—1,30
Ziemniaki jadalne czerwone	1,30—1,50
Ziemniaki jadalne żółte	1,50—1,70

Uwaga do ziemniaków: W Berlinie słaby popyt.

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 13. 10. 1930.
Wypłaty na Warszawę 47,00—47,20
Noty wielkie 46,975—47,375

Dlaczego mamy w Polsce brak kapitałów?

Już od dłuższego czasu nasi publicyści i ekonomiści stwierdzają, że za stój życia gospodarczego w Polsce przypisać należy częściowo brakowi ruchomych kapitałów, co powoduje wysoką stopę procentową, która jest w wielu wypadkach zabójczą dla rolników, rękodzielników, kupców i t. d.

Brak ten kapitałów w naszym kraju ma dwie przyczyny: powolny wzrost oszczędności u nas i mały dopływ kapitałów zagranicznych, spowodowany przeważnie brakiem zaufania kapitalistów zagranicznych do obecnie istniejących stosunków politycznych i gospodarczych w Polsce.

Po uzyskaniu w r. 1927 pożyczki stabilizacyjnej zagranicą przez ówczesny rząd polski prasa „sanacyjna” rozpisywała niestworzone rzeczy z tego powodu. Po pierwsze, że to jest tylko pierwsza pożyczka kluczowa, za którą pójdą inne, a waluta polska jest tak mocna, że nawet wojna nią nie zachwieje. To wszystko były tylko „sanacyjne” bańki mydlane, gdyż od tego czasu żadnej większej pożyczki zagranicznej rząd polski nie uzyskał, kursy naszych pożyczek zagranicznych, Dillonowskiej i stabilizacyjnej, ciągle się obniżają, a kurs zagranicznej pożyczki śląskiej, tej najbogatszej polskiej dziedziny, obniżył się po rozwiązaniu Sejmu i zatargu wojewody z śląskim Sejmem do niesłychanego poziomu 69 za 100.

Co się zaś tyczy kwestji bardzo powolnego wzrostu oszczędności w Polsce, to ogólnie już dziś twierdzą wszyscy, obeznani z naszym życiem ekonomicznym, że powodem tego objawu jest niezdrowa fiskalna polityka w sprawach podatkowych i rozwój etatyzmu państwowego, który pochłania dużo kapitałów i energii czynników państwowych w Polsce, lecz nie tylko nie daje odpowiednich zysków, a nawet częściej naraża skarb państwa na niedobory.

Polityka gospodarcza w Polsce ulegała od początku istnienia naszego państwa po ukończonej wojnie silnym wpływom polityki socjalistycznych, którzy przede wszystkim walczą w Polsce z kapitałem, który został znacznie uszczuplony przez wojnę a ostatecznie zniszczony przez inflację polskiej marki. Socjaliści polscy twierdzą, że obecny okres w naszym kraju jest przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu i dlatego trzeba

straszyć ciągle kapitał w Polsce. To się u nas pisze, pomimo tego, co się stało z Rosją, po uszczupleniu jej przez bolszewików (prawowiernych marksistów) gdzie ludzie mrą z głodu lub są rozstrzelani za inne przekonania i poglądy polityczne.

Niestety, sternicy „sanacji” wyszli z szeregów socjalistycznych, przepojeni są ich ideologią i dlatego są bezwzględni zwolennikami etatyzmu, państwowego socjalizmu i t. p. nietylko w celu walki z kapitałem, lecz i dla wywierania większego nacisku na poszczególne klasy społeczne. Ta polityka etatystyczna podczas lepszej koniunktury cen zboża powodowała ich obniżanie przez zbyteczny import i t. p., co musiało się przyczynić do zmniejszania tempa oszczędności w szerokich warstwach rolniczych. Ta polityka obecnie się mści w sposób dla wszystkich dotkliwy. To jest drugi powód małych oszczędności w naszym kraju.

Wreszcie trzeba przyznać, że niektórzy polscy kapitaliści, wobec powyżej opisanych tendencji w stosunku do kapitałów, jak tylko mogą, lokują swoje ruchome kapitały zagranicą. Już w pierwszych latach istnienia Polski przedstawiciele kapitałów zagranicznych, gdy do nich się zwracano o pożyczkę dla nas, odpowiedzieli naszym ministrom: dlaczego my mamy wam dawać nasze kapitały, kiedy wasze uciekają z kraju? Lecz to nie miało wpływu na zmianę naszej polityki gospodarczej. Później nasze kapitały wędrowały do Gdańska, a z Górnego Śląska do Berlina.

To jest powodem, że w Polsce wzrost oszczędności jest może najmniejszy w Europie, gdy tymczasem Niemcy po swej inflacji już dobiegają ze swymi oszczędnościami do poziomu przedwojennego, a przytem twierdzą, że nie mogą płacić odszkodowań.

Ze kierowanie się zasadami socjalistycznymi w naszej polityce gospodarczej jest dla Polski szkodliwe, tego dowodem oświadczenie przewodniczącego obrad związków zawodowych w Anglii w r. b. w Nottingham p. Berarda, przedstawiciela związku transportowców, w którym zaznaczył, że obecnie nie można myśleć o wprowadzeniu ustroju socjalistycznego w przemysłowej Anglii.

A Polska? F. G.

Jeszcze Piekieliszki

Minister reform rolnych, p. Witold Staniewicz przesyła nam następujące sprostowanie:

W nr. 454 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 2 października 1930 r. ukazał się artykuł p. Kownackiego pod tytułem „Jeszcze Piekieliszki”, dotyczący mego sprostowania wiadomości o nabytciu przez Okręgowy Urząd Ziemski w Wilnie majątku Piekieliszki oraz o późniejszej zamianie części tego majątku na ośrodek Świątniki.

„Ponieważ artykuł ten, przytaczając wartość szacunkową ośrodka Świątniki według kursu dolara w dniu dokonania transakcji, to jest w dniu 28 kwietnia 1922 roku — w wysokości 8 dolarów 37 centów za 1 ha i twierdząc, że „rolnicy wileńscy podobnych transakcji sobie nie przypominają” rozmyślnie stara się wywołać wrażenie, że ośrodek Świątniki sprzedany został za cenę wyjątkowo niską, przeto powołując się na § 11 ustawy prasowej z dnia 7 maja 1874 roku komunikuję następujące sprostowanie celem jego zamieszczenia w „Kurjerze Poznańskim”.

„Nieprawdą jest, że wobec ceny 8 dolarów, 37 centów za 1 ha według której zgodnie z przerachowaniem dokonaniem przez p. Kownackiego nabyty został ośrodek Świątniki przez pana marszałka Józefa Piłsudskiego, ośrodek ten został sprzedany za cenę wyjątkowo niską, natomiast prawdą jest, że cena ziemi była w latach 1922-23 bardzo niską, a cena dolara wyrażona w markach wyjątkowo wysoką, że ceny ziemi wszystkich sprzedawanych działek były ustalone przez Okręgowy Urząd Ziemski w Wilnie ściśle według art. 27, 28, 32 i 41-44 dekretu Nr. 213 Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej z dnia 6 kwietnia 1921 roku w przedmiocie wykonania reformy rolnej zarówno dla osadników wojskowych jak i dla innych nabywców, co wynika z paru niżej przytoczonych, przykładowo transakcji:

1) W dniu 8. 11. 1922 r. nabył ksiądz

Maciejewicz Stanisław — 2,64 ha w Trynopolu (pow. wileńsko-trocki) za cenę 273.000 mk., co w przerachowaniu na dolary według kursu w dniu dokonania transakcji wynosi — 6 dolarów 53 centy za 1 ha.

2) W dniu 18. 11. 1922 r. nabyła p. Ciundziejewicz Felicja — 1,67 ha w Trynopolu (powiat wileńsko-trocki) za cenę 204.000 mk., co w przerachowaniu na dolary według kursu w dniu dokonania transakcji wynosi — 7 dolarów 82 centy za 1 ha.

3) W dniu 27. 2. 1923 r. nabyło Stowarzyszenie Nauczycielstwa, w skład którego wchodził między innymi: p. Cywiński Stanisław, ks. Ellert Jan, p. Fedorowicz Zygmunt, p. Engiel Mieczysław, ks. Olszański Ignacy — 64,98 ha w majątku Bujwidziszki (powiat wileńsko-trocki) za cenę 18.655.200 mk., co w przerachowaniu na dolary według kursu w dniu dokonania transakcji wynosi — 6 dolarów 20 centów za 1 ha.

4) W dniu 9. III. 1923 roku nabyło Towarzystwo „Caritas” 13,72 ha w majątku Bujwidziszki (powiat wileńsko-trocki) za cenę 4.019.200 mk., co w przerachowaniu na dolary według kursu w dniu dokonania transakcji wynosi 6 dolarów 73 centy za 1 ha.

(—) Witold Staniewicz minister.

Od redakcji: Nasz korespondent wileński p. Kownacki zabierze niewątpliwie w tej sprawie głos.

Blok stronnictw środkowych w Austrii

Wiedeń, 12. 10. (PAT.). Po długich pertraktacjach wczoraj utworzony został blok wyborczy stronnictw środkowych, na którego czele stoi b. kanclerz Schober. W skład bloku wchodzi Niemiecko-Narodowi, Związek Chłopski i kilka grup mniejszych. Udział stronnictwa liberalno-demokratycznego nie jest jeszcze pewny, ponieważ przeciwko przyjęciu tego stronnictwa do bloku zaprotestowali Niemiecko-Narodowi ze względów wyznaniowych. Odezwa wy-

borcza bloku podkreśla niemiecki charakter Austrii i domaga się połączenia Austrii z Niemcami. Blok zwalczać będzie egoizm partyjny i rozkładową działalność markistów. Instytucje państwowe nie powinny być nadużywane do celów partyjnych. Najważniejszym dążeniem bloku będzie uzdrowienie gospodarcze Austrii.

„Historyczne” samobójstwo czyli śmierć bezrobotnego na pomniku Fryderyka I

Bytom, 13. 10. (Tel. wł.). Niezwykłe samobójstwo popełnił tutaj bezrobotny nazwiskiem Thiel. Przybył on na Kaiserplatz w Bytomiu, wdrapał się na pomnik króla Fryderyka I i, objawiając lewą ręką posą, prawą dobył z kieszeni rewolweru i strzelił sobie w głowę.

Aresztowanie b. posła Brzezińskiego

Burzliwe zebrania w Wągrówcu

Wągrówiec, 12. 10. (Tel. wł.) W dniu dzisiejszym o godz. 12,35 zostało zwołane do sali p. Rossy przedwyborcze zebranie B. B. Na posiedzenie to przybyło dość dużo osób z tego powodu, że na godzinę później było naznaczone do tej sali wielkie zebranie Z. Z. P. Wśród zgromadzonych na zebraniu B. B. znalazł się również b. poseł Brzeziński z N. P. R. Po zagajeniu obrad przez niejakiego Wiśniewskiego, który jest wiceprezesem B. B. a prezesem koła bezrobotnych B. B., wygłosił referat polityczny p. Szklarz z Poznania. W czasie referatu zebrani zachowali się w zupełnym spokoju — dopiero w dyskusji publiczność zareagowała ostro na frazesy „sanatora”. M. in. zabrał głos b. poseł Brzeziński, piętnując obłudę „sanacyjną”. Pod koniec swego przemówienia wspominał on o tajemniczym zaginięciu gen. Zagórskiego. W tym momencie zebrani zaczęli wnosić głośnie okrzyki pod adre-

sem komitetu zebrania, poczem większość z nich opuściła salę. Zebranie zakończono wyłącznie przy udziale urzędników.

Krótko potem rozpoczęły się obrady Z. Z. P. Po zamknięciu zebrania b. poseł Brzeziński został aresztowany przez miejscową policję w obecności starosty wągrowieckiego. Tłum przybrał w tym momencie bardzo groźną postawę i zachodziła obawa rozbrojenia policji. Aresztowanego pos. Brzezińskiego odprowadzono do miejscowego komisariatu, gdzie do późnego wieczora spisywano protokoły. Gmach posterunku P. P. otoczony został tysiącym tłumem publiczności.

W poniedziałek rano b. poseł Brzeziński został odwieziony koleją do Gniezna. Aresztowanie jego nastąpiło na skutek zlecenia miejscowego sędziego za użycie w przemówieniu wyrażenia, że rząd musi wiedzieć, co się stało z gen. Zagórskim. (tr.)

Powstańcy brazylijscy dzierzą sytuację

Buenos Aires, 13. 10. (Tel. wł.). Ostatnio powstańcy objęli w posiadanie kolonię niemiecką Blumenau.

Na czele wojsk powstańczych stanął prezydent Stanu Rio Grande do Sul kandydat liberałów przy ostatnich wyborach na prezydenta Brazylii, a kontr. kandydat znielowidzonego przez ogół Prestesa, który, jak wiadomo, przy wy-

borach w dniu 1 marca r. b. otrzymał większość.

Ze strony oficjalnej dementuje się wiadomości o stałych powodzeniach wojsk powstańczych, niemniej nie ulega wątpliwości, że przewaga powstańców jest wielka. Dotąd cała Brazylja za wyjątkiem terytorjum miast Rio de Janeiro i Sao Paulo jest pod kontrolą rewolucjonistów.

Pociąg z wojskami rządowymi runął w przepaść

Buenos Aires, 13. 10. (Tel. wł.). Straszna katastrofa kolejowa wydarzyła się między Sao Paulo a Santiago. Jak słychać, pociąg z żołnierzami rządowymi, zdążający do Santiago, wy-

koleił się na krzyżźnie toru, biegnącego przez wysokie pasmo górskie i spadł z wysokości około 1500 m. w przepaść. Bliższych szczegółów dotychczas nie można było uzyskać.

Stanowisko Anglii wobec rewizyjnych zapędów Niemiec

Londyn, 13. 10. (PAT.). „Sunday Referee”, nawiązując do krążących w Londynie pogłosek o zamiarach Francji wysondowania opinii Wielkiej Brytanji w sprawie ewentualnego wystąpienia Niemiec z żądaniem rewizji traktatów twierdzi, że rząd brytyjski zajmuje następujące stanowisko: Zmiana status quo jest niepożądana, aczkolwiek traktaty niekoniecznie są trwałe (static). Rząd brytyjski nie zachęcałby do żadnej rewizji status quo, ale też nie przeciwstawiłby się zmianom, o ileby dochodziły one do skutku za zgodą wszystkich mocarstw, których traktaty te dotyczą. Kwestji „korytarza polskiego” rząd

brytyjski nie uważa za aktualną. Według poglądu brytyjskiego, kwestja ta uregulowana jest w układzie pokojowym, a zmiany nastąpić mogą tylko w drodze rokowań polsko-niemieckich. Plan Younga uważany jest w Londynie za sprawę, załatwioną ostatecznie w Hadze. Wielka Brytanja nie ma zastrzeżeń co do restauracji Habsburgów na Węgrzech, o ile wszystkie mocarstwa zainteresowane zgodzą się na to i o ileby restauracja dokonana była bez żadnych zamieszek wewnętrznych lub zewnętrznych. Wreszcie o ileby nie pociągnęło to wskrzeszenia unji austriacko-węgierskiej.

O tajemniczej śmierci gen. Kutiepowa

Rewelacyjne szczegóły historyka Burcewa — Za dużo chloroformu — Gdzie trup zamordowanej ofiary?

Paryż, 13. 10. (Tel. wł.). Znany historyk rewolucyjny Burcew ogłasza w dzienniku „Poslednieje Nowosti” dalszy ciąg rewelacji o uprowadzeniu generała Kutiepowa. Burcew otrzymał informacje od zbuntowanego radcy ambasadzie sowieckiej w Berlinie, Fichnera.

Według tego grupa bolszewików, którzy uprowadzili generała, działała na własną rękę. Moskwa o tym zamachu nie wiedziała. Generała zrabiono do samochodu i w samochodzie zachloroformowano go. Jednakowoż dawka chloroformu była za silna na słabe serce generała i Kutiepow zmarł w sa-

mochodzie, tak że zamachowcy właściwie nie osiągnęli swego celu, którym było wymuszenie na Kutiepowie zeznań o zamiarach organizacji kontrrewolucyjnej.

Burcew nie podaje, gdzie zamachowcy ukryli zwłoki Kutiepowa. (w)

Najmniejszy noworodek na świecie

I to się zdarza. W ochronce, w Thewickham, pod Londynem, urodziło się dziecko płci męskiej, które waży tylko 878 gramów i mierzy 25 centymetrów (długość). Noworodek jest odżywiany sztucznie a lekarze spodziewają się, że uda się im utrzymać go przy życiu.

Stobuj
ODOL
dwa razy dziennie —
Odwiedkaj swego lekarza —
denkyskę dwa razy rocznie!

nr 502

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Czyżby „radosna twórczość” wyjałowiała?

Minęło przeszło 40 dni od daty odbycia kongresu izb przemysłowo-handlowych we Lwowie, od kilku tygodni trwa „okres dekretowy”, szereg organizacji gospodarczych zdążył przedłożyć rządowi pliki postulatów z zakresu ustawodawstwa, związek izb p-h wydrukował nawet zbiór swoich wniosków legislacyjnych — a w kołach rządowych „głuchą wszędzie”.

Jesteśmy istotnie dziwnym krajem. Nawiedzają nas, od czasu do czasu, konwulsje. Wówczas wszystko aż kipi „radosną twórczością”. Syją się dekryty, rozporządzenia, okólniki, instrukcje. Zwołuje się posiedzenia, radzi się i głowi nad najróżniejszymi sprawami, wprowadza się reglamentacje coraz to innych dziedzin życia gospodarczego, — a wszystko to dzieje się szybko, szybko, byle czasu nie tracić, byle jaknajprędzej dogonić inne państwa, zmodernizować warsztaty, racjonalizować produkcję i wymianę, uporządkować, rozbudować, utwierdzić i rozwinąć...

Aż nagle — kłapa. Jak przy rutelce: rien ne va plus! Zastój. Cisza. Marazm. Tylko ciemne chmury na horyzoncie politycznym. Ale pole gospodarcze leży odłożone, wydane na pastwę chwastom. Nic się nie robi, nic się nie przygotowuje.

Jak nas informują, „okres dekretowy” zastał nasze ministerstwo gospodarcze — nieprzygotowanym do wzmożonej działalności ustawodawczej. Jeśli tak jest istotnie, źle to świadczy o ciągłości pracy naszych resortów ministerjalnych. Nasuwa się pytanie, co w takim razie robi się w naczelnych urzędach podczas „przymusowych wakacji” sejmowych? Czy i tam obowiązują wakacje?

Nie jesteśmy zwolennikami „inflacji rozporządzeń” i niejednokrotnie wskazywaliśmy na wadliwość stanu rzeczy, w którym aparat ustawodawczy działa z szybkością maszyny rotacyjnej. Ale właśnie dlatego, że tempo „radosnej twórczości” ustawodawczej” było tak zawrotne (do tej pory możemy poszczycić się (!) dorobkiem co 17.000 rozporządzeń i 50.000 okólników!) właśnie dla tego pospiesznie, w jakim powstawały u nas normy prawne, konieczna jest ich dokładna rewizja, ich nowelizacja, tj. usunięcie z nich braków i błędów, których istnienie jaskrawo uwydatnił kryzys gospodarczy.

Jest rzeczą charakterystyczną, że związek izb p-h domaga się właściwie jedynie nowelizacji istniejących już norm prawnych, a więc: reformy podatkowej, poprawienia prawa akcyjnego, zmian w ustawie antyalkoholowej, nowelizacji ustawy o pobieraniu kar za zwłokę, ustawy o pociąganiu upadłości oraz ustaw o lichwie pieniężnej i towarowej. W postulatach izbowych widnieją tylko dekryty o rejestrowym zastawie drzewnym oraz o standaryzacji jako rzeczy nowe. Chodzi więc o naprawienie naszego ustawodawstwa gospodarczego, a nie o jego rozszerzenie. Prawdę mówiąc, nie godzimy się ze związkiem izb p-h, który wypowiedział się przeciwko wprowadzeniu w obecną chwilę dekretu o nadzorze nad kartelami, zdaniem naszym bowiem, działalność zrzeszeń o charakterze monopolowym wymaga, szczególnie obecnie, bacznej uwagi ze strony państwa i możliwości skutecznego zwalczania różnych, na tem tle pojawiających się „nadużyć” potęg gospodarczych.

Inercja rządu w sprawach gospodarczych jest dziwna i niewytłumaczona. Czyżby bezpośrednio przed wyborami chciano nas oślnić nagłym wybuchem „radosnej twórczości”? Wszystko jest możliwe w naszych czasach...

Krótkie informacje gospodarcze

— W tych dniach zostały zerwane rokowania „Amortgu” z przedstawicielami firmy General Motors Company w sprawie koncesji na budowę fabryki samochodów na terytorium Z. S. S. R.

— Między sowieckim trustem drzewnym a angielską Central Solf Wood Buying Corporation Limited została zawarta umowa. Tow. angielskie ma zakupić cały zapas drzewa miękkiego, które Sowiety wywożą do Anglii w r. 1931.

— Starania rządu nankińskiego w sprawie uzyskania pożyczki w wysokości 50 milj. dol. od banków chińskich nie udały się, wobec odmownego stanowiska wspomnianych instytucji.

Ku rozwiązaniu kwestji obniżenia cen

Niejednokrotnie na tem miejscu pisaliśmy, że wyjście z przeżywanego przesilenia odbyć się musi drogą rozwiązania kwestji cen. Mianowicie chodzi tu o usunięcie szkodliwego oddziaływania owych „nożyc” w cenach rolniczych i przemysłowych i to drogą obniżenia cen ostatnich, gdyż cen artykułów rolnych nie ma się nadziei podnieść wskutek sytuacji, jaka wogóle w obecnych światowych stosunkach rolniczych się wytworzyła. Im prędzej nastąpi powrót do równowagi w cenach, albo przynajmniej usunie się nieco obecną jaskrawą dysproporcję, tem szybciej życie gospodarcze, oparte na normalnem spożyciu, wejdzie w swe zwykłe łóżysko.

Nadzieja powrotu do normalnych stosunków gospodarczych leży więc w obniżeniu cen artykułów przemysłowych. Czy to jest możliwe? Przeglądając się obecnej tendencji cen, stwierdzać należy, że artykuły przemysłowe wykazują niższe, nie jest ona jednak równomierna, bowiem działy skartelizowane obniżyły ceny minimalnie, natomiast branże wolne w stopniu znacznym. Zagrańca sytuacja przedstawia się lepiej, bowiem tam i artykuły skartelizowane obniżają się stale, szczególnie w Niemczech, gdzie władze państwowe wywierają znaczny nacisk w tym kierunku. I u nas polityka karteli winna doznać rewizji w dziedzinie cen, gdyż tego domaga się życie. Jest przecież rzeczą wiadomą, że surowce staniały i wykazują stałą tendencję zniżkową. To samo dotyczy kosztu kredytu. Robocizna aczkolwiek nie staniała tak, jak widzimy to zagrańca, np. w Stanach Zjednoczonych i Niemczech, jednakowoż u nas, obiektywnie rzecz biorąc, płace robotnicze, poza niektórymi uprzywilejowanymi zawodami, nie należą do wysokich i jeżeli ma być mowa o tem, aby robotnik mógł odgrywać znaczącą rolę jako spożywcą, byłoby nie wskazane obniżanie jego zarobków, natomiast dążyćby należało do osiągnięcia pożądanego efektu we wzmożeniu organizacji pracy, co dać może poważne oszczędności na wydatkach, związanych z produkcją.

Już wyżej zacytowane momenty powinny się u nas w większym stopniu odbić na kształtowaniu się cen przemysłowych, niż widzimy to obecnie. Jeżeli to nie nastąpiło, to dlatego, że jeszcze psychika naszego przemysłu nie jest dostatecznie nastawiona na dany problem, lub wręcz stwierdzić, trzeba, że wielu przemysłowców nie orientuje się w przeżywaną chwilę, sądząc, że lepsze czasy nastaną same przez się, bez specjalnego przystosowania przemysłu do wytworzonej sytuacji.

Podnieść również należy, że na brak psychicznego nastawienia się przemysłu na bieżącą chwilę, szczególnie przemysłu średniego i drobnego, wpływa polityka podatkowa rządu oraz obciążenia socjalne.

Dzieje się to w ten sposób, że sprawy podatkowe, przy obecnie zredukowanych obrotach, stanowią największą troskę przemysłu. Troska ta tak przygnęta przemysłowców, że nie są wrażliwi na pobudki z dziedziny kształtowania się stosunków gospodarczych w takim lub innym kierunku. Obciążenie podatkowe zredukowanych obrotów sprawia, że przemysłowiec nie chce myśleć o zniżce cen, gdyż uważa, że musi na czemś odbić swe zwiększone ciężary podatkowe i socjalne.

I w ten sposób dochodzimy do kwestji dla obecnych stosunków zasadniczej, mianowicie do konieczności rewizji dotychczasowej polityki podatkowej, gdyż tego wymaga przeżywana konjunktura, domagająca się zniżki cen artykułów przemysłowych.

Na przeszkodzie obniżce tych cen stoi przede wszystkim podatek przemysłowy, który według powszechnej opinji, między innymi również naszego doradcy amerykańskiego Deweya, jest podatkiem nierozsądnym, któremu brak zarówno teoretycznego, jak praktycznego uzasadnienia. Ujrzymy sobie należy, jak dalece podatek przemysłowy podraża cenę towaru, jeżeli towar odbywa wędrowkę poprzez przedstawiciela danego przemysłowca, hurtownika i detalistę. A cóż mówić o tem, jeżeli dojdzie do tego obciążenia handlu surowcami i produktami pomocniczymi, których używa przemysłowiec do wyprodukowania towaru.

To też postulatem przemysłu, gwo-li przeprowadzenia obniżki cen towarów, jest konieczność reformy podatku obrotowego w kierunku przynajmniej jednorazowego obciążenia tym podatkiem towaru. Będzie to w praktyce wielki efekt w cenach, poza tem będzie to poważny bodziec psychologiczny do tem większego obniżenia cen. Skarb w praktyce niewiele straci na tem zrekonstruowaniu podatku obrotowego, gdyż obniżenie cen spowoduje wzmożenie się obrotów towarowych. Im prędzej to nastąpi, tem szybciej przemysł i handel nabiorą tchu do wzmożenia pracy, gdyż w obecnej sytuacji do-prawdy trudno wytrzymać.

Obciążenia socjalne również nadmiernie ciąży na cenach towarów przemysłowych. Niechżeż ten wzgląd przynajmniej, to jest wzgląd na konieczność nastawienia się wytwórczości przemysłowej na wymagania chwili obecnej, wywrze wpływ w sferach miarodajnych w kierunku zreformowania obciążeń socjalnych. Obniżka cen, to konieczność, bez której obyc się nie można, niech więc wszystkie czyniki w tym kierunku współdziałają, a więc również czynniki rządowe przez reformę podatkową i polityki socjalnej. Niestety czynniki te wykazały dotąd mało zrozumienia dla tych kapitałnych potrzeb gospodarstwa narodowego i kompletną bezczynność w tej dziedzinie. (C)

Nowelizacja ustaw gospodarczych

Uchwały Zjazdu Zw. Iz. przem. - handl.

W dniu 9 bm. obradował w Warszawie zjazd Zw. Iz. przemysłowo - handlowych R. P. przy nader licznych udziałach delegatów przyjeżdżających z wszystkich Iz. Na czoło obrad wysunęły się uchwały, ustalające w formie wniosków ustawodawczych, stanowisko Związku w sprawach, które wymagają uregulowania drogą dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej i były już wymienione w uchwałach zjazdu Związku, odbytego w końcu ub. miesiąca.

Uchwały zjazdu, ustalające szczegółowo stanowisko Związku, dotyczą następujących spraw: 1) doraźnej reformy podatku przemysłowego, 2) nowelizacji ustawy o zapobieganiu upadłościom, 3) nowelizacji ustawy o pobieraniu kar za zwłokę, 4) ustawy o odroczeniu, tudzież kosztów egzekucyjnych, 5) nowelizacji ustawy stemplowej, 6) nowelizacji prawa akcyjnego, 7) częściowej nowelizacji ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, 8) wprowadzenia rejestrowego zastawu drzewnego, 9) nowelizacji t. zw. ustawy antyalkoholowej, 10) ramowej ustawy standaryzacyjnej, 11) ujednolinitnia odsetek za zwłokę, pobieranych przez instytucje ubezpieczeń społecznych, 12) zniesienia ustawy o lichwie pieniężnej, 13) zniesienia ustawy o lichwie towarowej, 14) wydania ustawy górniczej.

Niektóre z tych spraw, jak kwestja nowego prawa akcyjnego oraz ramowej ustawy standaryzacyjnej były przedmiotem obrad specjalnej komisji, wyłonionej przez czwartkowy zjazd Związku.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Otwarcie targów używanych samochodów.** Wczoraj w niedzielę, zostały otwarte przez prezydium Zw. kupców i przemysłowców samochodowych ziem zachodnich targi używanych samochodów. Targi odbywają się w hali targowej przy ul. Marsz. Focha w przedłużeniu dawniejszej hali reprezentacyjnej P. W. K. Zainteresowanie targami jest duże; impreza zarówno przez kupujących, jak i sprzedających została przyjęta z zadowoleniem.

(k) **Handel zagraniczny Polski Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej (łącznie z wolnem miastem Gdańskiem) wywóz we wrześniu przedstawiał się jak następuje: wywiezione 1.749.214 t. towarów,**

Pamiętaj
o Swem zdrowiu
i pij stale

Kawę Słodową

Kneippa

lecz żądaj zawsze prawdziwą
z tym oto wizerunkiem
Ks. Kneippa w medaljonie!

P.W. 6795/6 K. 98/7

przyczem wartość wywozu wyniosła 211.721.000 zł. w porównaniu do sierpnia wywóz zwiększył się w wadze 121.541 t. w wartości o 10.237.000 zł. W porównaniu do sierpnia wzrósł wywóz w artykułach spożywczych: pszenicy (o 2,9 milj. zł.) oraz żyta (o 0,6 milj. zł.) jak również jęczmienia (o 3,6 milj. zł.) oraz strączkowych: grochu (o 2,6 milj. zł.), fasoli (o 0,3 milj. zł.), natomiast zmniejszył się wywóz cukru (o 6,2 milj. zł.). Zwiększył się następnie wywóz trzody chlewnej (o 1,7 milj. zł.) oraz gęsi (o 0,7 milj. zł.). Ponadto wzrósł znacznie wywóz nasion, zwłaszcza oleistych (o 1,4 milj. zł.) oraz buraków cukrowych (o 0,7 milj. zł.). Wzrósł również wywóz węgla (o 2,8 milj. zł.), benzyny (o 0,4 milj. zł.) i parafiny (o 0,5 milj. zł.), z metali szczególnie wywóz cynku (o 3,7 milj. zł.) przy spadku wywozu ołowiu (o 1,1 milj. zł.). Zmniejszył się w porównaniu do sierpnia wywóz papierówki (o 1,1 milj. zł.) oraz nawozów sztucznych (o 0,8 milj. zł.).

(k) **Instytut wełnoznawczy.** Stosownie do wniosku Polskiego Tow. wełnoznawczego, oraz Muzeum przemysłu i rolnictwa, — do następnego budżetu państwa ma być włączona suma na utworzenie przy tem Muzeum instytutu wełnoznawczego. Zadaniem nowej instytucji będzie badanie i wycenianie wełny krajowej, zwłaszcza pochodzącej od ras nowych, udzielanie hodowcom wskazówek co do sortowania i standaryzowania, ocenianie fachowe wełny, nadsyłanej na przetargi i jarmarki etc. Poza tem instytut badać będzie wełnę importowaną, którą to potrzebę przemysł włókienniczy musiał dotychczas zaspakajać w zakładach zagranicznych. W ten sposób instytut przyczyni się może do ożywienia i racjonalizowania krajowej hodowli owiec, jak i do sprawniejszego obsłużenia przemysłu włókienniczego przy zakupach surowca, tak krajowego, jak i importowanego; oddział on wreszcie ożywczo na eksport wełny z Polski.

(k) **Złoty na giełdzie w Oslo.** Komitet giełdowy w Oslo postanowił wprowadzić poczynając od 15 października, oficjalne notowania złotego. Jest to objawem zacieśnienia się stosunków handlowych pomiędzy Polską a Norwegją. Jak dotąd złoty był notowany jedynie przez 2 czy 3 większe banki, ostatnio utrzymywał się kurs 42,5 öre.

Z ZAGRANICY

(z) **Znowu krach na giełdzie nowojorskiej.** Bankructwo wybitnego domu bankowego Prince and Whitley wywołało popłoch na giełdzie nowojorskiej. Kursy spadły od 3 do 10 punktów. Na giełdzie rzucono masę walorów dla natychmiastowej realizacji. Wallstreet poddał się pesymizmowi. Jak słycać po zbadaniu sprawy dom bankowy Prince and Whitley, jeden z najstarszych domów bankowych, nie będzie miał nadmiernych pasywów, a nawet utrzymują, że firma ta znalazła się w chwilowych trudnościach i po przeprowadzeniu reorganizacji zdoła się utrzymać.

(z) **Upadłość w Niemczech we wrześniu r. b.** W porównaniu z sierpniem r. b. liczba bankructw w Niemczech uległa zmniejszeniu. We wrześniu przeprowadzono postępowania upadłościowe (konkursowe) w 759 wypadkach, podczas gdy w sierpniu postępowaniu temu podlegało 810 przedsiębiorstw. Poza tem w ciągu ub. m. rozpoczęto postępowania upadłościowe w stosunku do 508 przedsiębiorstw, podczas gdy w miesiącu poprzednim przeprowadzono to w 591 wypadkach.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA
CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wspaniała manifestacja sokola

Zjazd sokolic z naszej dzielnicy wypadł imponująco, świadcząc o potężnym rozwoju organizacji

Niedzielną dzielnicową zjazd Sokolic zgromadził w Poznaniu ponad 200 (dokładnie 204) druhen ze wszystkich stron Wielkopolski; a przebieg jego był wprost imponujący, świadcząc o potężniejszej stale organizacji żeńskiej w ramach ogólnego związku sokolego.

Rano o godzinie 8 zgromadziły się druhny w kościele farnym, aby wysłuchać mszy św., odprawionej przez naczelnego kapelana Sokolstwa Wielkopolskiego, ks. prałata Prądyńskiego, który od otarza wygłosił serdeczne przemówienie. Następnie w pochodzie udano się do sali na boisku Sokola. po wspólnym śniadaniu zagaiła obrady zjazdu wiceprezesa Dzielnicę dhna Rozmiarkowa, jako przewodniczącą Dzielnicowego Wydziału Sokolic, witając zaproszone prelegentki i gości oraz przedstawicieli władz sokolich i wszystkie uczestniczki zjazdu. Następnie przemawiali prezes Dzielnicę dh. Wolski, przewodnicząca Związku kowego Wydziału Sokolic dhna Zaleska z Warszawy, prezes okr. rogozińskiego dh. Roskosz, owacyjnie witany ks. prał. Prądyński oraz p. Ozdowska, przedstawicielka Związku Młodych Polek. Wśród gorących oklasków przyjęto do wiadomości treść telegramu holdowniczego, który uchwalało wysłać do Jego Eminencji ks. kardynała Prymasa.

Porz. lek obrad przedpołudniowych obejmował treściwe sprawozdania Dzielnicowego Wydziału, wygłoszone

przez dhny sekr. Herniczkową, skarbniczkę Siuchnińską i zast. nacz. Kasperzakównę, a dhna przew. Rozmiarkowa przedstawiła znakomicie dobrą wskazówkę do pracy organizacyjnej. Wreszcie dhna Sobczyńska z Leszna wygłosiła krótki, lecz mocny referat o karności, jako kardynalnej podstawie organizacji sokolej.

Po wspólnej fotografii i obiedzie zgromadziło się w auli gimn. Bergera, aby wysłuchać dalszych referatów znanych już naszym Sokolicom znakomitych prelegentek, dhny Zofji Zaleskiej i p. dr. Sliwińskiej - Zarzeskiej, dyrektorki Szkoły Społecznej w Warszawie; pierwsza mówiła na temat „Jednostka i naród“ a druga temat ten rozprawiła, analizując podstawy wychowania obywatelskiego pod względem społecznym, państwowym, narodowym i moralnym. — Wreszcie dhna Zaleska zakończyła obrady zjazdu krótkim, a gorącym wezwaniem do pracy sokolej. Następnie w sali przy Zielonych Ogródkach odbył się pokaz gimnastyczny zastępów druhen z gniazda Poznań - Śródmieście oraz z Piechcina, po czym odbyła się wspólna herbatka pożegnalna w nadzwyczaj miłym nastroju przy serdecznej sokolej pogawędce.

Obszerniejszy opis tej pięknej manifestacji wspaniałego rozwoju organizacji naszych Sokolic podamy w przyszłym tygodniowym wydaniu „Życia Sokolego“.

Piękna uroczystość

Pięćdziesięciolecie pracy zawodowej drukarza - linotypisty
p. Maksymiljana Żoldakiewicza

W dniu wczorajszym odbył się uroczysty obchód jubileuszu 50-lecia pracy w zawodzie drukarskim p. Maksymiljana Żoldakiewicza, zecera-linotypisty, zajętego w drukarni naszych wydawnictw. Przebieg uroczystości był bardzo podniosły a liczny udział kolegów pracy zawodowej i gości świadczył o wielkim poważaniu oraz szacunku, jakim cieszy się pracowity i zany jubilat.

Należy wspomnieć, że w sobotę w oddziale linotypistów na tle pięknie przybranej maszyny do składania odbyła się uroczystość poniekąd domowa w samym zakładzie. Zgromadziły się więc koledzy jubilatowi do którego przemówił, składając życzenia dyrektor Drukarni Polskiej p. Edward Pawlowski, wręczając p. Żoldakiewiczowi upominek. W imieniu kolegów złożył życzenia p. Antoni Mikulski i wręczył jubilatowi złoty zegarek, dar towarzyszy pracy.

W niedzielę, o godz. 9 rano odbyło się nabożeństwo w kościele ks. ks. Salezjanów. Do jubilatów przemówił ks. Salezjanin w podniosłych słowach podkreślając znaczenie rzetelnej pracy. Następnie w sali restauracji Boulevard odbyła się uroczystość urządzona staraniem Pol. Zw. Zawodowych Drukarzy (Dawniej Stowarzyszenie Drukarzy Ziemi Zachodnich). Przy bardzo licznych udziałach członków i gości, przedstawicieli Drukarni Polskiej S. A., redakcyj „Kurjera Poznańskiego“ i „Ogólnika Wielkopolskiego“, Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich i innych, zagaił zebrań przewodniczący komitetu jubileuszowego p. Jan Otulakowski, witając zebranych i podkreślając doniosłość uroczystości. Na przewodniczącego poproszono dyrektora wydawnictwa „Kurjer Poznański“ i „Ogólnika Wielkopolski“ p. Romana Leitgebera, który przemówił do jubilatów składając mu życzenia imieniem wydawnictw. W imieniu okręgu poznańskiego Polskiego Związku Zawodowego Drukarzy zabierał głos p. Kąkolewski, wręczając p. Żoldakiewiczowi upominek. W imieniu wydziału głównego Pol. Zw. Zaw. Druk. składał życzenia p. prez. Przybylski, w imieniu Stow. Składaczy Maszynowych w Poznaniu p. Marcinowski. P. Antoni Mikulski przemawiał z ramienia kolegów, wręczając piękne dary. W imieniu okręgu warszawskiego Polskiego Związku Zawodowego Drukarzy zabierał głos p. Ligęza, a w imieniu okręgu bydgoskiego p. Turski. Naczelny redaktor „Kurjera Poznańskiego“ dr. Marjan Seyda składał życzenia imieniem redakcyj

„Kurjera Poznańskiego“ i „Ogólnika Wielkopolskiego“ podkreślając wielkie znaczenie ścisłej współpracy drukarni z redakcją i na odwrót. P. red. Tadeusz Powidzki przemawiał jako przedstawiciel Sydykatu Dziennikarzy Wielkopolskich Nadeszły również liczne telegramy z życzeniami między innymi błogosławieństwo od J. E. ks. kardynała Hłonda.

Miły obchód urozmaiciły śpiewy chóru „Typografia“ oraz inne niespodzianki, które wprużyły jubilatowi do głębi. Trwała pamiętka niezwykłego obchodu jest wspólna fotografia. Podczas wspólnego obiadu przemówił p. red. Adam Piotrowski podkreślając pracę obywatelską i społeczną p. Maksymiljana Żoldakiewicza od dawnych lat. W serdecznych słowach dziękował jubilatowi za liczne dowody przywiązania i pamięci.

Wieczorem w sali restauracji „Boulevard“ odbyła się zabawa. (k)

Śmierć w studni

Zasypany studniarz przez 60 godzin oczekiwał ratunku

W sprawie tragicznego zgonu mistrza studniarskiego z Ostrowa Jana Rogalskiego, który jak donosiliśmy przysypany został ziemią, podajemy następujące bliższe szczegóły:

Nieszczęśliwy pracował przy wierceniu studni w Weronikopolu w posiadłości p. Noculaka. Głębokość studni wynosiła już 22 metry, kiedy nagle zerwały się zwaly ziemi. Na głębokości około 10 mtr. ziemia się zatrzymała i tylko część jej spadła na dno studni i przykryła Rogalskiego aż do pasa. Około 6 metrów przestrzeni było wolne, tak, że powietrzem na tej przestrzeni Rogalski mógł oddychać. W ten sposób utrzymał się przy życiu jeszcze przez około 60 godzin. Niestety jak to często w takich wypadkach bywa ludzie potracili głowy i zamiast zwrócić się natychmiast po pomoc fachową, sami nie znając na takiej robocie, zabrali się do ratowania zasypanego. Najgorsze było to, że nie zabezpieczono studni przed dalszymi uśunięciami ziemi. Dopiero w trzecim dniu przybył na miejsce wypadku, sprowadzony przez rodzinę nieszczęśliwego studniarz p. Nazard z Ostrowa. Wywczas Rogalski żył jeszcze i porozumiewał się z Nazardem. Do akcji ratunkowej nie można jednak było przystąpić zaraz, bo nie było na miejscu grubych desek, potrzebnych do zabezpieczenia ziemi. Po deski udano się do miasta, co wymagało 3-ch godzin czasu. Gdy potem przystąpiono do wydobywania nieszczęśliwego, okazało się, że pomoc jest spóźniona. Wydobyto już tylko trupa. Śp. Rogalski osierocił żonę i kilkoro dzieci. (n)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 13 października 1930.
Słońce: wschód 6.13; — zachód 17.04; — długość dnia 10 godz. 51 min.
Księżyc: wschód 19.36; — zachód 1.07; — po ostatniej kwadrze.

Przewidywania pogody na wtorek: W dalszym ciągu naogół pogodnie, nieco cieplej, w ciągu dnia wzrost zachmurzenia z skłonnością do drobnych deszczów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 1,86 m; — dziś plus 1,94 m.

Kal. rz.-kat.: Edward; jutro Kalikst.

Kal. słow.: Ziemisław; jutro Dzierzymir.

OSOBISTE

— **Uroczyste nabożeństwo** za duszę ś. p. pierwszego rektora Uniwersytetu Poznańskiego odbyło się staraniem Pozn. Komitetu Akademickiego w kościele wypełnionym młodzieżą akademicką, w obecności przedstawicieli senatu z J. M. rektorem Kasznica na czele, dalej reprezentantów władz samorządowych i komunalnych. Żalobną mszę św. odprawił ks. mnsj. Kaja; artystyczne pienia wykonał chór akademicki, przyczem solo śpiewał p. Tad Włodek przy akompaniamencie p. Zielińskiego. (z)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Ze Związku Inwalidów Wojennych R. P. Okręg Kola Poznań.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 16 bm. o godz. 18 w sali „Królów Jadwigi“ przy al. Marcinkowskiego nr. 1. Wstęp za okazaniem legitymacji.

— **Z Stow. Samopomocy Doraźnej.** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 17 bm. o godz. 19,30 na sali Domu Królów Jadwigi. Ze względu na bardzo ważne sprawy na porządku obrad, uprasza się o liczny udział.

— **Z Tow. Śpiewu „Harmonja“.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek 23 bm. o godzinie 19,30 w sali Stow. Techników, św. Marcin 21. Na porządku obrad sprawa obchodu 30 rocznicy założenia i mianowania członków honorowych. — W poniedziałek 13 bm. o godzinie 20 Tow. śpiewa w auli Uniwersytetu. — W niedzielę 19 bm. bierze chór udział w „Poranku morskim“, urządzonym przez drużynę harcerską.

— **Z Tow. Kupców branży delikatesów.** Zebranie odbędzie się we wtorek, 14 bm. o godzinie 20 w Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej 12.

— **Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu** zwołuje swe zebranie na dzień 14 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad referat zawodowy starszego Cechu.

ŻYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimnast. „Sokół“ Poznań II Jeżyce.** Zebranie uroczyste z okazji obchodu Kościuszkowski odbędzie się we wtorek 14 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16, na którym odbędzie się wykład p. red. J. Herniczka.

WIECZORY, KONCERTY

— **Znakomity pianista czeski Ruda Firkusny** wystąpi z bardzo bogatym programem już we wtorek w auli uniwersyteckiej. Jego koncert wywołał ogromne zainteresowanie i jest olbrzymim popytem na bilety, które można nabywać w przedsprzedaży w księgarni p. J. Zamecznika na pl. Wolności 7. Należy się zawczasu zaopatrzyć w te bilety ze względu na wspomnianie już ogromne zainteresowanie koncertem.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Katolicki kurs społeczny.** Dnia 13 bm. rozpocznie się w Poznaniu dziesięciodniowy kurs społeczny, organizowany przez Zjednoczenie Katolickich Związków Polek z całej Polski. Program kursu obejmuje trzy działy: a) podstawy teoretyczne, b) organizacja, c) metody pracy. Szereg wykładów, obejmujących wewnętrzne ustosunkowanie się do pracy naszej, która powinna być apostołstwem społecznym, ujęte zostały w formę 2-dniowych rekolekcji; poprowadzi je J. E. ks. biskup - nominat Stanisław Adamski. — Osoby miejscowe mogą się zapisywać na kurs do dnia 14 bm. w biurze Katolickiego Związku Polek (św. Marcin 68 i p.); cena karty wstępu 20 zł. Wykłady trwają rano od godz. 10 do 13 i od godz. 16 do 18. — Ażeby ułatwić ogółowi choć częściowy udział w kursie, wydawane są również osobne karty wstępu na rekolekcje tylko (cena 5 zł) i na ostatnie dwa dni kursu (cena 3 zł i 2 zł).

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Komitet Gwiazdkowy przy Dyrekcji Okr. Kolei Państwowych** podaje do wiadomości, że od dnia 20 bm. do 12 listopada włącznie przyjmuje się w gmachu Dyr. Okr. Kolei Państw., ul. Wąły Zygmunta Starożyńskiego 4, pokój 145, codziennie prócz świąt, od godz. 17 do 19, zgłoszenia do zapisu na tegoroczną gwiazdkę. Obdarowane będą dzieci sieroty po pra-

U kobiet w ciąży i młodych matek, stosowanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa“ wzmacnia prawidłowość funkcji żołądka i kiszek. Zadać w aptek. nw 4433

Kursy Rytmiki i Plastyki
Walentyny Wiechowiczowej
rozpoczynają lekcje. Za ega grupowe. Wpisy i informacje codziennie od 4 do 5 w Studium Wychowania Fizycznego (Park zw 25:39 Wilsona).

cownikach kolejowych do lat 14 włącznie i to za okazaniem legitymacji rentowej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Dzień lekarsko - misyjny.** Na intencję tego dnia odprawił w niedzielę o godzinie 12-tej nabożeństwo w kolegiacie farnej ks. dr. med. Wacław Szuniewicz, a okoliczniście wieknie wygłosił ks. prezes Bajerowicz. Po południu o godzinie 16.50 odbył się odczyt w Radjo Poznańskim ks. dr. Szuniewicza na temat „Medycyna na usługach misji“. Wieczorem o godz. 20 w Bibliotece Un. mówił na ten sam temat również ks. dr. Szuniewicz. Następnie zabrał głos p. prof. dr. Wrzosek, który już poprzednio stworzył wspólnie z dziekanem wydziału medycznego p. prof. dr. Gantkowskim komisję, mającą na celu wspomaganie misyj. Współpraca ta polega na dostarczaniu misjom lekarzy i lekarek, pielęgniarzy oraz pielęgniarek katolickich, dalej przyrzadów, wszelkiego rodzaju lekarstw itd. Odczyt sam wywarł bardzo dodatnie wrażenie na licznie zgromadzonej publiczności, wśród której było b. wiele osobistości ze świata naukowego, a specjalnie lekarskiego. (in)

— **Otwarcie Teatru Popularnego w Poznaniu.** W piątek dnia 17 bm. o godzinie 8,30 wieczorem odbędzie się otwarcie nowopowstałego Teatru im. W. Bogusławskiego w gmachu Domu Rzemieślniczego przy ulicy Fr. Ratajczaka. Odegrana zostanie sztuka w 3 aktach St. Zeromskiego „Ponad śnieg“ z udziałem wielkiej tragiczki polskiej Wandy Siemaszkowej, która objęła kierownictwo artystyczne tej nowej placówki. — W roli Wika wystąpi znany artysta teatru im. Słowackiego w Krakowie p. Tadeusz Białkowski.

— **Z korporacji przemysłu elektrotechnicznego.** Dnia 8 bm. odbył się egzamin dla uczniów, którzy ukończyli naukę w zawodzie elektrotechnicznym. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył p. inż. Kazimierz Gaertig. Ławnikami z ramienia pracodawców byli pp. inż. Bułowski, Chępiński, Jagodziński i Waliński. Z ramienia elektromonterów egzaminowali pp. Tomaszewski i Matz. W zawodzie elektromonterów zdali egzamin: G. Becker, Leon Bochat, Marjan Buszkiewicz, Józef Dwornicki, Edmund Gdeczyk, Władysław Golak, Antoni Gorynia, Alfons Gralla, Witold Krueger, Edmund Krzyżan, Józef Lisiecki, Teodor Szubert, Teofil Szymański. — W zawodzie elektromechanicznym złożyli egzamin: Jan Franek, Edmund Glowicki, Antoni Kamiński, Czesław Silski, Ludwik Stybaniewicz, Julian Szumiński, Marjan Waliński. — Dwóch kandydatów egzaminu nie złożyli (tr).

— **Z targu.** Dnia 13. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,80—5,00; masła mleczarskiego 5,20—5,60 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,80—3,10 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 3,50 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 4,50 do 6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 3,80 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg; para kurecząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2,50 do 4,50 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,40—3,00 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,00—6,00 zł; mięsna 4,00 zł; szczupaka 4,40—5,00 zł; lina 4,40—5,00 zł; 1 kg. węgorza 5,00—6,00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i wioskiej 10—20 gr; modej 15—20 gr; 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 50 kg. 2,50—3,50 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 gr; szpinaku 0,30—0,50 zł za kg; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; peczek rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 25—60 gr; 1 kalafior 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1,00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; pomidory 0,20—0,70 zł za 1 kg; borowik 1,40—1,80 zł za 1 kg; 1 kg. jabłek 0,30—1,00 zł; gruszek 0,40 do 1,00 zł; śliwek 0,80—1,60 zł za 1 kg; jeżyn 1,00—1,20 zł; winogrona 2,40—3,40 zł; grzyby: borowiki duże 1,00—1,20 zł za kg; drobne 1,60—2,40 zł za kilogram; rydze duże 2,00 zł; drobne 3,00 zł; maślaki 0,40—0,60 zł; kurki 1,00—1,20 zł; zielonki 0,60 do 1,00 zł; inne grzyby 0,40—0,80 zł — Targ mało ożywiony, ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— **Zdemaskowany „mechanik“** W firmie „Hatech“ przy św. Marcina 65 zjawił się pewien osobnik, który przedstawił

się jako Stefan Michalski, mechanik mającej się Obiektu w powiecie obornickim. Zamówił narzędzia wartości około 8 tys. zł i powołał się na właściciela majątku p. Turno, który miał zapłacić należność. Firma „Hatech” zachowała ostrożność, nie wydała towaru i nie wypła ciła prowizji, o którą rzekomo mechanikowi jedynie chodziło. Natomiast przywołano policję, z której pomocą stwierdzono, że rzekomy Michalski nazywa się Stanisław Ładyszkowski, był już kilkakrotnie karany i jest rodem z Nadarzewa w powiecie wrzesińskim. (k)

— **Kradzieże i włamania.** P. Stefanowi Łurze ze Śmigła z samochodu pozostawionego na ul. Kościelnej skradziono 2 koła z oponami i klucze do samochodu. Jak się okazało, kradzieży tej dopuścił się Edmund Warczyński, zamieszkały przy ul. Łanowej 35. — Do mieszkania p. Krystyny Sikorskiej, Patrona Jackiewskiego 9, przybyła w tych dniach pewna nieznana dziewczyna. Krótko po jej odejściu zauważono brak sukni balowej. — Z składu fryzjerskiego Michała Chosińskiego przy ul. Marszałka Focha nr. 177 skradziono brzytwy, aparat elektryczny, kilka płaszczy fryzjerskich, maszyny do strzyżenia włosów i inne. — Z składu towarów galanteryjnych Heleny Roth na Chwaliszewie 6 skradziono towarów za 4 tys. zł. (z)

— **Biurko na schodach.** Na schodach domu przy ul. Półwiejskiej 34 nieznanymi osobami pozostawili biurko orzechowe z zieloną płytą. Właściciela biurka, które prawdopodobnie gdzieś skradziono, nie odzyskano. Mebel znajduje się obecnie w przechowaniu właścicielki domu. (k)

— **Pijani strzelcy.** W sobotę późnym wieczorem przytrzymała policja Michała Krzyżaniaka z Umultowa i Jakóba Framera z Naramowic. Wymienieni strzelali z rewolweru na ulicy; na szczęście nie trafili nikogo. (k)

— **Zeznanie zabójcy.** W wyniku dochodzeń, prowadzonych przeciw aresztowanemu pod zarzutem morderstwa Szczepanowi Gumpertowi z Brodnicy (w pow. śremskim), okazało się, że był on istotnie sprawcą tej zbrodni. Złożył on wyczerpujące zeznanie. Twierdzi, że znajdująca się u niego na wymiarze wdowa śp. Michałakowa rozdrażniła go swym wyzywającym postępowaniem. Po zabójstwie Gumpert usiłował zatrzeć ślady zbrodni czegoc czynu, podpalił na zabitej suknie i zamknął pokój, chcąc spowodować pożar. Spłonęły jednak tylko suknie zamordowanej, zaś pożar nie wybuchł. Po kilku dniach nasunęły się podejrzenia, które doprowadziły na ślad zbrodni. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Tramwaj zderzył się z autem.** Tramwaj linii nr. 9 zderzył się z samochodem P. Z. 41128. Wskutek zderzenia obydwaj pojazdy zostały uszkodzone. (k)

— **Skutki nieostrożności.** Na Bzowej nr. 5 na Dębu wybuchł ogień na strychu domu prof. Wacława Wani. Pożar zdołano stłumić. Spłonęły jednak liczne rysunki. Jak się okazało, ogień spowodował przez nieostrożność syn p. Wani, który siedział na strych ze świecą. (k)

— **Wypadek przy pracy.** W fabryce papieru na Malcie, w sobotę rano robotnik Marcin Grzybek uległ ciężkiemu wypadkowi. Podczas pracy włożył niebacznie rękę w tryby maszyny, które zgłotły mu ją całkowicie. Wiszącą strzępami dłoni opatrzyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) i przewiozło ciężko poranionego do szpitala, gdzie dokonano amputacji. (k)

— **Gęsi zerwały druty telefoniczne.** W tych dniach na linii między Turskiem a Pleszewką w pow. pleszewskim skradziono około 4 kg. drutu telefonicznego. W dochodzeniach ujawniono bardzo ciekawą szczegół, a mianowicie okazało się, iż druty porzywały fruujące gęsi Stanisław Musiałowski z Turska, które wpadły w sieć przewodów telefonicznych. — Pod ciężarem ptactwa druty zerwały się. Porzywane druty zabrał ktoś narazie niewydzielony prawdopodobnie z terenu sąsiadującego powiatu kaliskiego. (k)

— **Chłopiec zapalił stóg.** W tych dniach spłonął stóg słomy, własność Ottona Bauma w Sarbce (pow. czarnkowskiego). Ogień wznicił 6-letni syn Bauma Willi, który w nieobecności rodziców bawił się zapalnikami. (k)

— **Pożar w Zimnowodzie.** W majątku Zimnowoda, w pow. koźmińskim, własności hr. Marji Mycielskiej, zapalił się dach obory. Przyczyny powstania pożaru nie zdołano ustalić. Straty wynoszą około 10 tys. zł. (k)

JARMARKI

— **Krotoszyn.** Jarmark kramny i na konie odbędzie się we wtorek, dnia 21 bm. z powodu przyszczyć spód był dla zakazany.

Z WIELKOPOLSKI

— **Września.** (Z Bractwa Kurkowego). Podczas strzelania jesiennego do tarczy królewskiej i premijowej osiągnęli najlepsze rezultaty bracia: J. Skonieczny 127 pierścieni (król), Nik. Preiss 124 pierścieni (I rycerz), Ant. Kaczmarek 121 pierścieni (II rycerz). Z tarczy premijowej otrzymali nagrody: 1. Fr. Szczepański, 2. W. Chojnacki, 3. A. Kaczmarek, 4. prezes Spir. Jasiński, 5. J. Skonieczny, 6. Łosiński. Frekwencja w strzelaniu średnia, strzelano dobrze. Podczas biesiady królewskiej urządzono składkę na fundusz budowy łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi”. — (Z komitetu rodzicielskiego przy gi-

mnazjum). W czwartek, dnia 16 bm. odbędzie się w auli gimnazjalnej walne zgromadzenie o godz. 5 po poł. komitetu rodzicielskiego. Porządek obrad obejmuje sprawozdania roczne, wybór zarządu, wykład dyr. gimn. p. dr. Panny na temat „Praca umysłowa młodzieży gimnazjalnej” i wolne głosy. Po walnym zgromadzeniu odbędzie się konferencja wywiadowcza dla rodziców i opiekunów młodzieży.

— **Inowrocław.** (Z życia młodzieży kupieckiej). Dnia 5 bm. odbył się zjazd delegatów Związku Pracowników Kupieckich, na który przyjechało kilkudziesięciu delegatów z 14 oddziałów. Po nabożeństwie odbyło się zebranie w sali hotelu Basta pod przewodnictwem p. Gościńskiego z Bydgoszczy. Nazwa tej pożytecznej organizacji brzmić będzie obecnie: „Związek Pracowników Kupieckich, organizacja zawodowa pracowników handlowych, przemysłowych, bankowych, biurowych i innych”, należąc zaś do niej mają prawo pracownicy handlowi z 3-letnią praktyką i absolwenci jednorocznej szkoły handlowej z dopełniającą praktyką. — Obrady nad zmianami w statucie oraz nad nadaniem autonomii oddziałowi Związku w Gdańsku zakończyły się o godz. 21, po czym odbyło się zebranie towarzyskie w hotelu „Pod Lwem”.

— (Kradzieże) Skradziono rower, postawiony przed gmachem Sądu Powiatowego. Właściciel roweru p. Wincenty Draheim z Mław, ocenia go na sumę 300 zł. — P. Bogusław w Pińskiemu z Wielowsi skradziono kożuch wartości 400 złotych. — P. Łukaszewiczowej Józefie z Inowrocławia skradziono ubranie.

— (Z Rodzicielskiego Kola Szkolnego). Dnia 5 bm. w auli państwowego gimnazjum męskiego im. Jana Kasprzowicza odbyło się walne zebranie Kola Rodzicielskiego, na którym dr. Ganowicz wygłosił bardzo interesujący referat pod tyt.: „Czy należy uświadamiać płciowo naszą młodzież?” Zebranie liczyło 120 osób.

— (LOPP.) Loteria na rzecz budowy lotniska cywilnego w Inowrocławiu dobiegła końca i dała w rezultacie około 3 i pół miliona złotych dochodu. O ile pozwoli stan pogody, rozpoczyna się w najbliższych dniach prace niwelacyjne na terenie lotniska, na które zebrano już ogółem blisko 40 tysięcy złotych. Przy pracach niwelacyjnych zajętych będzie do 80 robotników. Obliczono, że koszt niwelowania wyniesie około 100 tysięcy złotych, a część tych kosztów ponosić ma Zarząd Główny L. O. P. P. oraz Poznański Komitet Wojewódzki. We wrześniu jeździła w tej sprawie delegacja naszego komitetu do stolicy i uzyskała zapewnienie od prezesa Zarządu Głównego, p. Balińskiego jak najdalej idącej pomocy w doprowadzeniu zamierzeń, dotyczących budowy lotniska. Należy się spodziewać, że do przyszłego lata budowa ta będzie już ukończona.

— (Z Rady Miejskiej). Dnia 3 bm. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej pod przewodnictwem najstarszego wiekiem radnego p. J. Dziucha. Po załatwieniu paru mniejszych spraw rozpatrywano uchwałę Rady Miejskiej, dotyczącą obniżenia niektórych podatków komunalnych, magistrat zaś uchwały tej nie może przyjąć. Wobec tego wybrano komisję mieszaną do której z ramienia magistratu weszli pp. prezyd. Jankowski, radca Krantz i radca Mielcarek, z ramienia zaś Rady Miejskiej pp. ref. Kaźmierczak, Gotowała i Kreisner. Komisja ma rozpatrzyć sprawę zniżki podatków. (em)

RADJO

Programy radiofoniczne

Wtorek, dnia 14 października 1930.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 17.45 koncert popularny z Warszawy; godzina 19.00 interludium muzyczne; godz. 19.15 komunikaty przygodne; godz. 19.25 biuletyn Stow. Młodz. Polskiej; godz. 19.35 kurs elem. języka franc. (wykl. p. Omer Neveux); godz. 19.50 transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu „Manru” — opera Paderewskiego w 3 aktach; godz. 22.45 sygnał czasu, komunikaty PAT, sport i policyjne; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.10 Posłuchajcie dzieci radia!; godz. 16.25 koncert gramofonowy; godz. 17.15 odczyt i koncert (P. R. Warszawa); godz. 19.50 transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu; „Manru”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.45 koncert popularny wyk. Ork. P. R.; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.50 opera z Poznania „Manru” Paderewskiego.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Ignacy Pawłowski 5 zł; — B. Dankowsky, Gniezno 10 zł; — M. G. za otrzymanie laski z prośbą o błogosławieństwo i zdrowie dla dzieci 5 zł; — Z. H. 5 zł; — Maria K. z prośbą o dalsze laski 10 zł; — Filja robotników pracujących w handlu i przemysle Z. P. w Poznaniu 10 zł; — Kucmerowicz, Czempin, z podziękowaniem za otrzymane laski 8 zł; — Mikołaj Otto 5 zł; — St. Gans, Poznań, 5 zł; — Piotr Bielski, Skalmierzycze 5 zł; — N. N. o zdrowie dla męża 5 zł; — Helena Głębocka 5 zł; — Witoldostwo Łukomscy, Śmigiel, zamiast wieńca na trumnę 4 p.

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 6-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów

Marjana Dalskiego 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1242, 10 zł.

Na ubogich m. Poznań: Zebrano przez pracowników Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń, Poznań i Tow. Ubezpieczeń „Patria” zamiast wieńca na trumnę 6 p. Karola Nowickiego 28 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 484 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło śpiewackie „Gędba”, Poznań-Winlary.** Zebranie plenarne we wtorek, dnia 14 bm. o godz. 19.

— **Tow. Przemysłowców św. Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 14 b. m. w lokalu p. Bonowej, ul. Marsz. Focha nr. 85. Komplet członków pożądanym; ważne sprawy, założenie kasy pośmiertnej.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, 13 bm. „Hrabina Marica” w najlepszej obsadzie z pp. Kulczyka, Grey, Majchrzakówna, Karska itd.; dyryguje p. Latoszewski. — We wtorek 14 b. m. transmisja przez wszystkie radiostacje sławnego dzieła muzycznego Paderewskiego „Manru”; w naczelnym partach pp. Bojar - Przemieniecka, Szafranska, Tylewska, Drabik. Efektowne góralskie tańce kompozycji p. Ciesielskiego. Dyryguje dyr. Wojciechowski.

W najbliższych dniach premjera operetki Granichstaedtena „Orlow”. Świetna ta operetka otrzymuje całkowicie nową oprawę sceniczną. Pomysłowa reżyserja p. Sendeckiego, moc przepięknych ewolucji tanecznych układu p. Ciesielskiego. — Dekoracje projektu art.-malarza p. Leona Dołyckiego.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś rosyjska komedia „Rewizor z Petersburga”. — Będzie to przedstawienie dla związków zawodowych i pracowników umysłowych. Jutro ostatnia nowość „Proboszcz wśród biedaków”, która wstępnym bojem zdobyła powodzenie dzięki swym zaletom, jak humor, pogoda, werwa, jak i dzięki wybornemu wykonaniu. Na czoło wysuwa się postać proboszcza — dyr. Szczurkiewicza, którego „parafia” rozszerza się, zdobywając coraz liczniejsze grono wielbicieli. — W środę przedstawienie wojkowe, na którym odegrany będzie „Rewizor z Petersburga”. We czwartek, piątek i sobotę „Proboszcz wśród biedaków”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś ciesząc się rekordem powodzeniem romantyczna sztuka „Casanova” z gościnnym występem Józefa Węgrzyna. Na tle barwnych, pełnych sentymentu scen, okraszonych dowcipem, występuje postać Don Juana 18 wieku, odtworzona po mistrzowsku przez znakomitego gościa. Wielki ten artysta wzbudza gorący entuzjazm na widowni. Sekunduje mu z powodzeniem uroczą p. H. Cieszkowska.

Najslawniejszy skrzypek świata VASA PRIHODA przybywa do Poznania!!! Odbierzcie zainteresowanie sobotnim koncertem!!!

VASA PRIHODA, bezsprzecznie najznakomitszy skrzypek współczesny, którego mistrzowska gra krytyka porównuje

tylko z grą Hubermanna i Kreislera — po dwuletniej przerwie przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście w nadchodzącą sobotę, dnia 18. października b. r. o godz. 8 wiecz. w Auli Uniwersyt. VASA PRIHODA w Poznaniu reklamy więcej nie potrzebuje. Kto był przed dwoma laty na koncercie wielkiego wirtuoza — ten na zawsze pozostanie pod wrażeniem jego wielkiej i potężnej sztuki. Wszyscy mamy jeszcze w pamięci ten olbrzymi entuzjazm, jaki ogarnął przepelnioną Aulę już po pierwszych utworach wykonanych przez Mistrza z oszałamiającą techniką i przedziwnym uduchowieniem.

„Prawdziwy demon skrzypiec” pisze entuzjastycznie po koncercie Prihody w Wiedniu w wielkiej sali „Koncerthausu” krytyk „Neue Freie Presse”.

„PAGANINI XX wieku” — pisze jedno-myślnie prasa amerykańska po koncertach Prihody w Ameryce, które po koncertach Paderewskiego i swego czasu Kubelika stały największą sensacją głównych miast Ameryki.

Nic dziwnego, że nazwisko PRIHODY od lat kilku nie schodzi ze szpalt największych dzienników amerykańskich a znakomity artysta rozrywany przez wszystkie agencje koncertowe dyktuje coraz większe warunki i pobiera coraz zawrotniejsze honoraria. Dlatego też muzyczny Poznań z wielką niecierpliwością oczekuje sobotniego koncertu, tembardziej, że wielki artysta wykona tym razem wspaniały program, obejmujący najpiękniejsze dzieła: Griega (Sonata C-moll), Czajkowskiego (Koncert skrzypcowy D-dur op. 35), Mendelsohna, Paganiniego (Sonatina) Bazziniego i kompozycje własne. Akompaniuje znakomity pianista francuski CHARLES CERNE — od lat stały akompaniator Prihody.

Bilety na ten sensacyjny koncert w cenie od 3—10 zł są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20. tel. 56-38. zw 26027

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica” — operetka Kalmana. Wtorek, 14. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Środa, 15. 10. „Księżniczka czardasza”, operetka Kalmana.

Czwartek, 16. 10. „Aida”, opera Verdi’ego.

Piątek, 17. 10. „Casanova”, opera Rózyckiego.

Sobota, 18. 10. „Orlow”, premjera, operetka Granichstaedtena.

Niedziela popoł. 3 godz. 19. 10. „Halka”, opera Moniuszki.

Niedziela wiecz. 8 godz. 19. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Poniedziałek, 20. 10. „Orlow”, operetka Granichstaedtena.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przed sprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par” ul. 27 Grudnia 18 od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Rewizor z Petersburga”. Wtorek, 14. 10. „Proboszcz wśród biedaków”.

Środa, 15. 10. „Rewizor z Petersburga”.

Czwartek, 16. 10. „Proboszcz wśród biedaków”.

Piątek, 17. 10. „Proboszcz wśród biedaków”.

Sobota, 18. 10. „Proboszcz wśród biedaków”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Casanova” — Gościnnie występ J. Węgrzyna.

Wtorek, 14. 10. „Casanova”. Gość. występ J. Węgrzyna.

Środa, 15. 10. „Casanova”. Gość. występ J. Węgrzyna.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 11. 10. 1930.

103	do kasy komitetu wpłacono do dnia 11. 10. 1930.	104
Zęskie Tow. „Przemysł”	Gawronówna	W. Bachorzowa Gruszczyn
Poznań, of. w mieście kwiatów na dzień imienia dla patrona Stow. Przew. X.	Z polecenia X. Kapel M.	„Plastique” Poznań 4 rata 10.—
Kan. Jeska	A.	E. Ciechocka Jutrosin 5.—
60.—	B.	I. Kraus Rzeszów 5.—
Szubertowa za odzyskane zdrowie	Razem zł	M. Gasperska Poznań w pewnej intencji prosi o modły 5.—
10.—	2.—	St. Koraszewscy Poznań 20.—
W. Strzyżewski	A. G.	L. Frydel Poznań 10.—
Fr. Stawiński Lublin 5.—	Wł. Sz. z G. do serc Jez. i św. Teresy od Dziec. Jez. z prośbą o laski i wysłuch mych gorących życzeń w zam. J. J. z Wrzesni 20.—	St. Zachariewicz Gdańsk 5.—
Tomaszkiewicz Poznań 5.—	W. Sz. z Gniezna z prośbą za odebr. laski z prośbą o dalsze blog i wysł modłów 10.—	St. Rembowski Żerków 5.—
Irmina Poznań 2.—	Wojtych Stepuchowo 5.—	A. Jichówna Kraków 10.—
X. Kan Jesek Poznań 5.—	Pankówna Gniezno z prośbą za odzyskane zdrowie 20.20	B. Kulesiński Włocławek 2.—
P. H. Poznań za wysłuchanie prośby 10.—	K. Sobkiewicz Sierosław z prośbą o zdrowie 5.—	Szkoła Powsz. Osnówko 2.50
Adm. Przewodnika Katolickiego 766.18	St. Knasi Inowrocław 5.—	I. Gawroński 4rem 2.—
Kamzowa. Poznań z prośbą za odebrane laski z prośbą o dalsze 25.—	A. Świętochowska Warszawa 5.—	J. Kiersnowski Brańsk 1.50
M. Gapińska Zabartowo 5.—	P. Górny Parzęczewo 25.—	Wł. Spyra Nietuszkowo 10.—
J. Gapiński Poznań 5.—	A. Tais Bochnia 32.—	X. Prałat St. Dr. Janasik Roma 25.—
A. R. Poznań 2.—	L. Marcinia Wielichowo 20.—	X. Wiśniewski Lubowo 50.—
Biuro Parafii św. Marcina: St. Tomysława 5.—	R. Łakomy Pleszew z prośbą za zdrowienie żony 5.—	W. Łacuchowska Kraków 90.—
L. Olejnicka 5.—	Ig. Niciański Września z prośbą o laski 10.—	M. Kiedańska Poznań 2.—
Fr. Fr. Dosiańska 10.—	J. Jaszczewski Czarnin 2.—	R. Popławski Łódź 5.—
J. Dachtarska 2.—	A. Paszczewska Riezan 6.—	St. Klimkiewiczowa Inowrocław 10.—
N. N. 5.—	Wohlfel Szarlej 20.—	X. J. Kwarciński Kanina 5.—
Koźciówna z Targowiska 5.—	A. Lamers Kraków 5.—	L. Zawadzka Borek 2.—
K. Kujała 3 Maja 3 50.—	Fr. Adamski Kobylagóra 3.—	Tow. Rob. Kat. Skalmierzyc Nowe 12.50
P. Zielińska 5.—	I. Jany Wągrowiec z prośbą o laski i dobrodziej 10.—	B. R. Poznań 20.—
Wyśniakowie 40.—	K. Niedźwiedz Lwów 10.—	J. Switalska Rudno 10.—
L. Przybylska 3.50	J. Janicka Lwów 2.—	Cz. Jakubowski Lasocice 5.—
M. K. ofiara dziecinną 5.—		Stow. Młodz. Polskiej Mar. kowice 7.90
N. N. 5.—		W. Konieczka Śrem 3.—
Razem zł 137.50		E. Poznański Śrem 5.—
S. D. Kawa 25.—		M. Ostrowska Kościarn 5.—
		St. Mierzejewska Bank Cukrownictwa Poznań 10.—

Konto P. K. O. 207470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z PRACOWNI I Z WYSTAW

WYSTAWA WŁADYSŁAWA LAMA

W znanym magazynie obrazów „Sztuka” przy ul. 27 Grudnia urządził Władysław Lam swoją wystawę zbiorową, która pozwala objąć okiem główne cechy jego twórczości.

Podobnie, jak np. znany artysta wileński Slendziński, schronił się Lam przed wpływami impresjonizmu pod skrzydła klasyków. W okresie należenia do grupy artystów „Świt”, mimo wyraźnej odrębności dostraja się do ogólnego charakteru tego zreszeżenia: obraz komponuje ze zdecydowanym wyczuciem dekoracyjności, bez zbędnego podkreślania jego głębi. Zasadniczo w kompozycji przyswiewa mu schemat klasyczny; nie jest jednak obojętny na prądy współczesne w sztuce, dużo „kubizuje”, modernizując w ten sposób motywy i fragmenty renesansowe. Plastyczność postaci jest niezmiernie ciekawa, a kolorystyka obrazów mocno stonowana.

Po wystąpieniu ze „Świtu” (w. r. 25-tych) wyzbywa się modernistycznych naleciałości i a więcej zaczyna przejmować wzorami klasycznymi; dba więcej o realistyczny rysunek i plastyczność bryły podkreśla w znacznym stopniu; operując kolorem lokalnym o bardzo delikatnym napięciu; z dużym natomiast nakładem pracy przeprowadza w obrazie nateżenie światłocienia. Coraz bardziej pochłania go sztuka renesansu. Wyrzywa się z niej czasami malując sceny z życia wiejskiego; temat ten chroni go od niepotrzebnej archaizacji i zbliża więcej do życia. Podobnie dzieje się, kiedy maluje akty kobiece z natury (wystawione w Poznaniu przed 2-ma laty) wtedy jest bardziej szczerym i nie schematycznym. Piękno natury, — to zawsze niewyczerpane i niezawodne źródło, — robi swoje. Ten sam wypadek zachodzi przy malowaniu pejzażu, gdzie również motyw przezwycięża się przyzwyczajeni dawniejszych („Raba w Zaryem”). Rak za rokiem, pracując poważnie zdobywa Lam coraz to wyższy poziom w swej sztuce. Obrazy jego cechuje poprawny rysunek i rozumnie przemyślana budowa formy, której plastyczność podkreśla artysta zawsze bardzo silnie. Kompozycja obrazu szlachetna w swojej prostocie. Szczególniejszą uwagę zwraca na nadanie przedmiotowi cech materialności; wychodzą stąd czasem pewne twardziny i szorstkości, lecz przeważnie zawsze osiąga cel zamierzony. Największą zaletą niektórych jego obrazów jest do dużej wprawy doprowadzone stopniowanie światła i cienia; nader umiejętnie planuje go na tle i kunsztownie modeluje niem bryłę (martwe natury i portret). Kolorystyka w pejzażach jest bardziej świeża, niż w niektórych obrazach figuralnych, w których rażą nieco brunatne tony; wyzbywa się ich w zupełności w dwóch portretach: kobiecie czytającej i w kobiecie w czarnej sukni, stojącej przy oknie. Są to bezsprzecznie dwa najlepsze obrazy, najbardziej współcześnie pojęte. Chcąc twórczość Lama ująć w ogólną charakterystykę, można ją określić jako ustawiczne wahanie między klasycyzmem a odtwarzaniem natury i człowieka współczesnego.

Jan Mroziński.

Z teatru — sala wystaw. Z Krakowa donoszą nam: Przy ul. Rajskiej wznosi się t. z. Teatr Ludowy, duża buda, która głosiła zrazu przedstawienia ludowe, potem teatr śpiewny, aż przyszedł na nią koniec. Teraz, gdy się okazało, iż na żadne widowisko się wogóle nie nada, a także na ich urządzanie amatorów nie było, zamieniono go na salę wystawową. Urządzać wystawy będzie dykcja Muzeum przemysłowego, zaczynając od wystawy turystycznej, utworzonej bowiem przy Muzeum osobny referat turystyki. (rg)

Pisma nadesłane

„Kuch Charytatywny”. Nr. 9. Treść: J. Leneński: „Międzynarodowa Organizacja Pracy”. — F. Sypowski: „Rzecz o wychowaniu najuboższej i opuszczonej młodzieży”. — Ks. M. Rękas: „Apostolstwo Chorych”. — Współczesne miłosierdzie. — Na niwie pracy charytatywnej. — Wieści z kraju. — Varia. — Wydawnictwa.

„Strażnica Zachodnia”. Nr. 2. Treść: T. Kattelbach: „Zagadnienie narodowościowe w Europie powojennej”. — Serda Teodorowski: „Powojenne zbrojenia Niemiec”. — S. Papée: „Dziesięć lat teatru w Polsce Zachodniej”. — Życie polityczne. — Życie kulturalne. — Książki i pisma. — Przegląd prasy.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Nowy profesor U. W. Docent uniwersytetu warszawskiego Stefan Czarnowski został mianowany profesorem nadzwyczajnym historii kultury na wydziale humanistycznym tegoż uniwersytetu.

OCHRONA PRZYRODY

Tablica która wartoby przetopić. Dnia 3-go sierpnia odbyła się — jak już donosiliśmy — na Hali Gasienicowej uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy ku czci Asnyka na zachodniej ścianie schroniska Tow. Tatrzańskie. Przez trzy lata zgóra zapowiadał to święto Komitet rezydujący w Warszawie i z roku na rok je odkładał. Po tak długich przygotowaniach należało się spodziewać niebylejakiej uroczystości i tablicy doskonale obmyślanej i wykonanej. Tymczasem oczekiwania zostały mocno zawiedzione. Dobra wola Komitetu — to stanowczo za mało; tego rodzaju tablica i w takim właśnie miejscu powinna przejść przez surową ocenę artystyczną jak również uzyskać aprobatę Tow. Tatrzańskie. Tę obrzniętą tablicę brązową należałoby przynajmniej 4-krotnie pomniejszyć; Asnyka poznajemy chyba tylko po brodzie i srogich wąsikach. Godząc się na umieszczenie takiej tablicy na ścianie przepięknego, granitowego schroniska nie wystawiło sobie Tow. Tatrzańskie świadectwa dbałości o piękno Tatr i o niezamącony dysonansami urok ich najpiękniejszych części. Asnykowi ujmę to nie przyniesie, jeśli tę tablicę się przetopi i za nowe trzy lata odsłoni nową, trzykrotnie piękniejszą, skromniejszą, mniej krzykliwą. Szanujmy piękno, prostotę i ciszę naszych gór! (P.)

MUZYKA

Z opery warszawskiej. Piszą nam z Warszawy: Opera nasza po wskrzeszeniu (magistrat się zaklina, że to już ostatni raz) zaczęła sezon cyklem śpiewanych już oper polskich: „Halka”, „Kanrad Wallenrod”, „Hrabina” i in. Przy tej okazji jeden z recenzentów, p. Jan A. Maklakiewicz, znany kompozytor, upomniał się o to, że nie zaangażowano w tym sezonie do Warszawy p. Mierzejewskiego, młodego muzyka poznańskiego, który kierował już był „Konradem” i egzamin ten zdał bardzo dobrze. Istotnie, dlaczego nie kształci się u nas młodych kapelmistrzów, gdy są utalentowani? (mw)

Petri i Huberman nie mogli koncertować w Rydze. Zapowiedziane ich produkcje zostały odwołane, gdyż dykcja opery ryńskiej trudni się także urządzaniem koncertów, zapowiedziała swoje na te same wieczory, co ci dwaj znakomici artyści i aby uniknąć konkurencji, zakazała im występu, a ma do tego urzędowe prawo. O oryginalnych tych stosunkach donosi rosyjskie pismo w Rydze „Siewodnia”.

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Od naszego morza” płynie nowa fala wiadomości. Dawne „Dziecko Pomorza” pod tą nazwą rozpoczyna swą działalność, jako regionalny dwutygodnik dla młodzieży, (Grudziądz, Rynek 15). Bogato ilustrowane zeszyty poglębiają swemi artykułami przywiązanie do polskiego morza. „Gawędy wędrowca” zapoznają z regionalistyką pomorską reprezentowaną na „Komturze”. Kronika zaznajamia z ostatnimi wypadkami, a bajki regionalna przyniosła miłą rozrywkę młodocianym czytelnikom. Zamyka zeszyt rubryka „co czytać” wskazująca ostatnie prace z zakresu regionalizmu polskiego, odpowiednie dla użytku młodzieży. (J. St.)

SZKOLNICTWO

Muzeum Oświaty i Wychowania. Realizacja tej instytucji przechodzi obecnie w stadium końcowe. Jak informuje p. Hellmann w „Oświacie i Wychowaniu”, na pomieszczenie Muzeum oddany został dawniejszy lokal Ministerstwa W. R. i O. P. przy ul. Hożej 88. Utworzony Komitet Organizacyjny ustalił ogólne założenia, które mają przyswiecać powstającej instytucji. Muzeum to ma być z jednej strony placówką informacyjno-propagandową dla szerokiego mas społeczeństwa własnego i dla zagranicy, z drugiej — instytucją służącą dla podnoszenia poziomu oświaty i wychowania w Polsce. Organizowane będą następujące działy: 1) ustrój organizacyjny i statystyka szkolnictwa; 2) budownictwo i urządzenia szkolne; 3) inne materiały informacyjno-propagandowe, zwłaszcza porównawcze; 4) historia wychowania. Muzeum ma być uruchomione w bież. miesiącu. (St. N.)

TEATR

„Jowialski” w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Teatr w Lutni wystawił „Pana Jowialskiego” w inscenizacji i reżyserji „uwspółcześnionej”, a raczej nagiętej do czegoś w rodzaju groteski. Tylko figura p. Jowialskiego się ostała, resztę zamieniła reżyserja w lalki czy manekiny. Przedował im Szambelan, grany przez p. Zelwerowicza daleko poza granicami nawet groteski. Innowacja ta nie ma szans przyjęcia się, a Fredro na niej niedobrze wychodzi. (wiel)

ZAPOMNIANY MISTRZ SŁOWA

W tym miesiącu upływa lat dwadzieścia od śmierci Felicjana Faleńskiego...

Aha! — powie ktoś — jeszcze jedna rocznica! Tak dużo mieliśmy ich ostatnich czasów... Jedną więcej nie zawadzi, dobrze żeśmy sobie przypomnieli! A więc zrobimy obchód: weźmie się parę jego książek, wybierze to i owo, zadekluje się, zaśpiewa, jakie jego utwory... Jak to się zawsze robi w podobnych wypadkach!

Tak, tak, ale gdzie znaleźć te „parę” książek Felicjana, gdzie wyszukać owo „parę utworów”? Rzecz to trudniejsza niż się zdaje. Książek tych bowiem nie dostanie się w żadnej księgarni, a rzadko kiedy w bibliotece. Pamiętam, że przed kilkoma laty obszedłem wszystkie antykwarne warszawskie, zanim udało mi się zdobyć egzemplarz „Świstków Sylena” i to tak obszarpany, iż istotnie na nazwę „Świstków” zasługiwał. Biblioteka uniwersytecka w Warszawie — w mieście, którego Faleński był synem i największym poetą — nie posiada ani połowy jego dzieł... Jeden z tomików jego poezji, który pierwsze i ostatnie wydanie miał w r. 1856, a mianowicie „Kwiaty i kolce”, należy do białych kruków, gdyż większą część nakładu poeta w rozgoryczeniu spalił. W rozgoryczeniu jakie go często nawiedzało... i było uzasadnione...

I jeszcze niedość na tem. Oto w bibliotece wilanowskiej od lat leżą przysypane pyłem, rzadko brane przez kogoś do ręki, całe pliki rękopisów Felicjanowych, z przedziwnie pięknym i głębokim dramatem, z „Tańcami śmierci”, na czele...

Zanim więc będzie się święcić jakikolwiek obchód ku czci tego niepospolitego poety, należałoby wprzódy i to niezwłocznie — wydać wszystkie jego utwory, pokazać je szerszemu światu, rozpowszechnić je, unaocnić wszystkim, że są to rzeczy wielkiej wartości mające i zasługujące na rozgłos szerszy, jakiego niestety za życia swojego nie zyskały.

Na początku niniejszego artykułu potraciłem o modny u nas sposób obchodzenia różnych rocznic. Warto wiedzieć, że raz przecie urządzono obchód i Faleńskiemu. Było to w r. 1909, w pięćdziesiąt lat od chwili jego debiutu poetyckiego. Osiemdziesięciopięcioletni starzec jedno tylko miał wówczas słowo na ustach: „Zapóźno!”...

Owo „zapóźno” to prawdziwe fatum Faleńskiego, jego głęboka tragedia. Wszystko w życiu jego było spóźnione — a czasem właśnie dlatego — za wcześnie. Bo sprawy świata kołem się toczą i często to, co w jednym półkręgu zostało w tyle, w drugim półkręgu jest już zapowiedzią czegoś nowego.

Spóźniony był przedewszystkiem sam debiut poety. Pierwszy tomik poezji wydał Felicjan, licząc sobie lat 30 z okładem, a więc w wieku, który zwykło się w takich okolicznościach uważać za „późny”. Co gorsza, spóźniona była i sama zawartość zbioru. Atmosfera ówczesna — przed powstaniem styczniowym — przesycona była krwią i prochem; „kwiatów” nikt wówczas nie pragnął („dla nas niema róż!” wołał Romanowski), a „kolce” — czemuż były wobec dotkliwszych cierni? I nie pomogło to, że tom drugi miał tytuł (i treść) „Z ponad mogił” (1870). Po klęsce, którą poeta porównał raz z Termopilami raz z Kannami, zaległa w kraju cisza, odwrócono się od poezji, kłóty na nią rzucano. Z dawnych jej czcicieli jedynie Asnyk — natura poetycka Faleńskiemu bardzo pokrewna — zdołał sobie wywalczyć stanowisko i uznanie, ale ileż go to kosztowało sporów z „publicznością”, ileż musiał przyjąć kompromisów! Faleński bardziej był hardy, bardziej nieugięty. Jemu, jak ulubionemu jego mistrzowi Horacemu, losy dały nie tylko „spiritum Graiae Camenae”, ale i „malignum spernere vulgus”. Zapatrzonny w wysoki ideał czystej — prawdziwie czystej — sztuki, nie uchylał czoła, nie prosił o ulaskawienie, nie kapitulował. Drwił albo rozmyślał, bo myślicielem był i satyrykiem nielada. W pierwszym z tych fachów równać się może z Asnykiem,

w drugim z całą pewnością go przewyższa.

Ze „Świstkami Sylena” (1876) wśród których są arcydzieła humoru i uszczupliwości, też się spóźnił. Wydał je najpierw pod pseudonimem „Etcetera Bomba”. Mały efekt bomba ta bezimienna sprawiła — upadła w lzy i w błoto i nie wybuchała. Słusznie Anacharsys, „utrapiiony Scyta”, co nie mógł dociec „skąd te zewsząd smutki i rozpacz”, zapisał:

— „Kto chce świat czyścić i być wiele wartym,
Niech w błocie brnie po kolana...
Dan w tysiąc ośmset sześćdziesiątym
czwartym
Przed przyjściem Chrystusa Pana”...

W tymże zbiorze ukazały się pierwsze Felicjanowe „Meandry”, a z nich zaraz pierwszy miał to brzmienie:

Byle za słońca wiekiutą chwałą
Która ci może skrzydła nawet spali,
Podążaj jak najdalej,
Nie żal, jak Ikar, w niebo wzbicie się śmiało,
Choćby się potem i utonąć miało
Wśród zapomnienia fali.

I w takiej to „zapomnienia fali” tonął autor „Odgłosów z gór”, gdy do „Pieśni spóźnionych” dołączył cykl nowy (znów niekompletny!) „Harmonij... jesiennych”. Późny już był wiek poety, spóźnione były dźwięczące w tych utworach smutki, żegnania się ze światem i poezją — gdy oto właśnie w oną chwilę, w 90-ych latach XIX wieku, wszędy wokół budzić się i do głosu przychodzić poczęła nowa poezja.

Czy nowa? Po części tylko. W znacznej zaś części ta właśnie, którą przez tyle lat uprawiał Felicjan. Ale tylko niewielu ludzi, biorących udział w wielkiem poruszeniu literackim na przełomie dwu wieków, zwróciło uwagę na zasługi Faleńskiego. Hold mu oddał Żeromski, uznając w nim jednego z największych mistrzów polskiego wiersza i języka. Rozczytywał się w nim Rydel i język swój na nim kształcił. Cenili go wielce — tak mu pod wieloma względami pokrewny — Wyspiański i dramaty jego na scenę wprowadzić zamierzał. Świadomym naśladowcą Felicjanowych „Meandrow” był Nowaczyński, tak zbliżony do Faleńskiego języka satyryczną i zdolnością trawestacji, a może i techniką pewnych dramatów.

A warto wspomnieć i to, że bezpośrednimi następcami Faleńskiego byli trzej poeci warszawscy onej doby: Miriam-Przesmycki, Antoni Lange i Jan Lemański. Oni to kontynuowali zaszczerpione przez niego na warszawskim gruncie kult wirtuozerji wierszowej, poczynając od wytwornych rymów, a skończywszy na niespotykanych dotąd rodzajach zwrotek; gdy jednak Lemański głównie wziął się do satyry i parodji, to dwaj pierwsi ponadto za wzorem Felicjana szerzyli w Polsce znajomość wszelkich literatur świata, dawnych i współczesnych, zapomocą bądź przekładów, bądź essay’ów literackich. Tylko że Felicjan, jako tłumacza, żaden z nich nie prześcignął.)

Miała więc pewne echo spóźniona pieśń Felicjanowa. Echo to trwało krótko i umilkło...

Ale może spóźnione pogłosy tego echa jeszcze do nas wrócić... te „Odgłosy z gór” i „Z ponad mogił”?... Może zbiorą się „Strzępy myśli rozwianych” i rozsypane „Świstki Sylena”. Może przybliży się do nas „Z daleka i z blisko” — jedna z najlepszych nowel w naszej literaturze? Może na scenę polską wejdą „Syn Gwiazdy”, „Althea”, „Królowa” i „Franciszek z Rawenny”, by przeżyć próbę nietylko czasu — ale i naszego smaku estetycznego?

Kto wie? Może wczytawszy się w wydany na koniec zbiór utworów tego poety (których dziś nawet w wielkich bibliotekach napróżno się szuka), znajdziemy w nich rzecz niejedną, którą uważaliśmy za „zdobyc” poezji powojennej?

Józef Birkenmajer.
Warszawa.

*) Dziwi mnie, czemu w szkolnych wydaniach Horacego zamieszcza się jeszcze dzisiaj potworne wprost tłumaczenia „satyr” i „listów” dokonane przez Mottego i Popiela, gdy przecież istnieją kongenialne przekłady tych dzieł, stworzone piórem Faleńskiego. Felicjanowym przekładem „Orlanda” Ariosta słusznie zachwycił się Żeromski. Warto ten przekład wydać ponownie!

Zbieg okoliczności

Niefortunny wieśniak. — Katastrofa kolejowa. — Włos w zupie. — Szczur hotelowy.

Nazywają to „zbiegiem okoliczności“, ale również dobrze można by to nazwać przeznaczeniem... Zresztą mniejsza o nazwę! W każdym bądź razie takiemu spłotowi wydarzeń czy zbiegowi okoliczności, wielu ludzi zawdzięcza nieoczekiwane bogactwa, szczęście życiowe, a czasem i... kres doczesnego bytowania.

Weźmy jako przykład owego wieśniaka, który rozbudzony jakimś nocnym szmerem, wyszedł z chaty, i w tej chwili zabity został przez spadający z nieba aeroplan, który, być może, miliony lat szybował w przestrzeni astralnych, z ostatecznym przeznaczeniem uśmiercenia owego wieśniaka!

Albo co sądzić o takim wydarzeniu: Przed paru laty, pewien Francuz podróżujący po Anglii, siedział wraz z trzema pasażerami w przedziale pociągu jadącego z Londynu do Edynburga. W pewnej chwili Francuz zauważył na horyzoncie samolot i chcąc mu się przypatrzeć, wyszedł na korytarz wagonu. W minutę później nastąpiło zderzenie pociągów i siedzący w przedziale podróżujący zostali zmiażdżeni, on zaś pozostał nietknięty — jedynie dzięki owemu samolotowi.

Atoli ciekawsze jeszcze zdarzenie przeżywał niedawno według relacji gazet francuskich niejaki Charles Lemaitre. Oto młody ten, zaledwie dwudziestoletni chłopak, zakochał się w umór w pięknej panience. Miłość była wzajemna, warunki finansowe, towarzyskie, etc. zupełnie odpowiednie, a ponieważ i rodzice z tej i tamtej strony nie stawiali przeszkód, więc sprawę można było uważać za ubitą. Niestety, znalazł się, jak to trywialnie się mówi „włos w zupie“. Zaś „włosem“ tym była „przyjaciółka“ Charles'a, osoba trzydziestoletnia, wcale ponętna, mająca wszakże tę cechę ujemną, że posiadała serce nieco elastyczne, słowem nie odznaczała się zbytnią wiernością. Potrafiła natomiast „dykontować“ uczucia miłosne adoratorów, zamieniając je bądź to w przedmioty codziennego użytku, lub też w obiegowe znaki piekne. W ten sposób Lucienne niejednego już pozabawiła bieżącego konta bankowego. Zakochany „matrymonjalnie“ Charles, postanowił zerwać pęta przeszłości i za jednym zamachem rozciąć dokuczliwy węzeł gordyjski. Sposobność nadarzyła się wkrótce — niesłaby operacja rozcinania węzła nie powiodła się zupełnie. W Lucienne zrodziło się nagle przeświadczenie, że młody Charles jest treścią jej życia i dając wyraz temu swojemu stanowi psychicznemu — urządziła mu grubą awanturę, uciekając się w końcu do groźby. Chłopiec, nie widząc innej drogi wyjścia, „dał nura“, udając się do jakiegoś miejscowości kąpielowej. Alści najnieoczekiwanej poczęły go tam dochodzić jej listy przeładowane elektrycznością, listy, na które Charles, rzecz jasna, nie odpowiadał. Nagle korespondencja się urwała i — nieszczęśliwy młodzieniec odechnął... Aż pewnego wieczoru, w półcieniu korytarza hotelowego, zastąpiła mu drogę niewiasta. Oczywiście Lucienne...

— Ha, niegodziwco! — ucykła przez zęby, to tak się postępuje z uczciwą kobietą? Wyrwał mi serce z piersi, a teraz uciekasz do innej?! Chodź za mną!

Oszolomiony młodzieniec, nie zdając sobie sprawy co czyni, podążył za nią. Po chwili znaleźli się w jej pokoju, położonym ustronnie w samym końcu korytarza. Tam niewiasta o „wyrwanem sercu“ postawiła ultimatum, popierając je „zbrojną demonstracją“ w postaci wymierzonego w piersi chłopca rewolweru. Charles z okrzykiem: „nie dam się terroryzować!“ rzucił się na kobietę i w tej chwili z podbitej do góry dloni padł strzał. Kula utkwiła w futrynie drzwi. Nastąpiło krótkie szamotanie, w którego przebiegu broń wypaliła ponownie, godząc w serce Lucienne, która martwa osunęła się na ziemię. Przerazony takim obrotem rzeczy młodzieniec, stał chwilę jak piorunem rażony, potem nagle, niby gnany furjami, wybiegł z pokoju i wpadłszy do swego numeru, runął omdlały na otomanę.

W tym samym momencie po korytarzu przesunął się bez zeszestu, niby cień, „szczur hotelowy“. Dostrzegłszy przez nieodkryte drzwi cenny sznur pereł zdobiący szyję Lucienne, wsunął się do pokoju i pochwytywszy kosztowny klejnot, wymykał się ostrożnie na korytarz, kiedy wtem — poczuł czyjeś silne dlonie na swym karku... „Szczur“ był pojmany i to w niezmiernie fatalnych dla niego okolicznościach...

Odzyskawszy po pewnym czasie przytomność, Charles dowiedział się o nieoczekiwanym zbiegu okoliczności i zrazu postanowił sprawę wyjaśnić. Atoli później zawałił się, w obawie skandalu dla siebie i swej narzeczonej, a w końcu, kiedy się okazało, że złodziej hotelowy był poszukiwanym od dawna kryminalistą, mającym nawet krew ludzką na sumieniu, zdecydował się milczeć.

Czy postąpił uczciwie — to rzecz inna i zagadnieniem tem zajmować się tutaj nie będziemy, gdyż piszemy na temat — o zbiegu okoliczności. Kr.

40 tysięcy widzów w Oberammergau.

(KAP) W roku bieżącym w ciągu pięciu miesięcy odbyło się 79 przedstawień pasyjnych w Oberammergau. Na przedstawienia te przybyło zgórą 400 tysięcy widzów, w czem około 50 tysięcy obywateli Stanów Zjednoczonych. Dowodzi to również poważnego zwrotu ku Chrystusowi Panu, jaki daje się wyczuwać wśród inteligencji świata.

Najstraszniejszy

potwór morza

Gdy promienie słoneczne ogrzeją górne warstwy wód morza Adriatyckiego w wysokości 18—20 stopni, wtedy z głębin morskich wydobywają się na powierzchnię olbrzymie potwory, przebywające w ciemnych głębiach toni morskiej. Jeden z nich jest zadziwiającej wielkości, t. zw. „ryba księżycowa“. Ciało jej, spłaszczone po bokach, przypomina postać koła. Jej pletwa ogonowa zajmuje większą część tylnej części korpusu. Pletwa ta zdobi ją jakby szeroką koronką. Setki mięśniów wprowadzają tę pletwę w ruch i nadają jej ogromną siłę. Twarde jak krzemień drobne łuski pokrywają skórę ryby, na podobieństwo szkła, pokrywającego papier szklany. Gdy ryba leży nieruchomo na powierzchni wody w promieniach księżyca, wygląda jakby to była płyta marmurowa, pływająca po powierzchni morza. Stąd nadano jej nazwę „ryby księżycowej“. Potężne szczęki w formie podków posiadają niezmierną siłę. Miałby one najtwardszą zdobycz.

Ryba księżycowa zajmuje specjalne miejsce wśród ryb. Jej płaskie, okrągłe ciało ma dwa metry średnicy, o powierzchni 6 metrów kwadratowych. Waga ryby księżycowej dochodzi do 600 kg. Jest to waga, której rzadko kiedy dosięgają ryby, chyba jeszcze tylko rekiny. Potwór rzadko kiedy daje się widzieć. Pojawia się tylko w miesiącach od połowy maja do końca sierpnia, kiedy panują upały. Pozostając częścią roku spędza w głębiach morza. Pojawienie się jej na powierzchni jest tragedią dla świata zwierzęcego. Miałby ona swymi potężnymi szczękami pokryte twarde pancerzem raki morskie, jakby to były zwykłe orzechy. Budzi przerażenie nawet wśród tych stworzeń głębin morskich, które same sięgają zniszczenie wśród wszystkich, co żyje w morzu. Ryba księżycowa jest zawziętym wrogiem ośmiornicy, czyli polipów. Walka jej z ośmiornicą jest krótką i zwycięską. Ośmiornica owija ją swymi mackami a ryba obcina je potężnymi szczękami jedna za drugą i pożera. W końcu pożera i korpus ośmiornicy. Ryby księżycowe pojawiają się w ciągu jednej nocy od razu w kilku miejscach, w zatoce tryesteńskiej, w okolicach Genui i Marsylii. Gdy podpływają do brzegu, robi się nadzwyczajny szum od rozbijania przez nią wody. Szum ten napędza sirachu nie tylko ludziom obcym, którzy trafiają na taki okres pojawienia się ryby księżycowej, ale i rybom nadbrzeżu. S. F.

Z różnych stron Polski

Zawieszony w urzędzie naczelnik więzienia.

Sledztwo w więzieniu częstochowskim, będące w związku z ucieczką Cichockiego — „Szpicbródki“, zatacza coraz szersze kręgi. Specjalny inspektor więziennictwa, który przybył do Częstochowy, nakazał zawieszenie w czynnościach w związku z tą sprawą naczelnika więzienia, Łubkowskiego. Sledztwo trwa w dalszym ciągu.

Nie było fałszywych dolarówek.

Dziennik urzędowy ministerjum skarbu drukuje oświadczenie urzędowe, zaprzeczające wiadomości o pojawieniu się fałszywych dolarówek i zgłoszeniu takiej dolarówki do urzędu poczekek państwowych zagranicznych o wypłatę wygranej. Takiego faktu nie było, ani w ogóle nie ujawniono dotychczas ani jednego wypadku fałszowania obligacji premijowej pożyczki dolarowej.

Zdemaskowany oszust, który udawał lekarza.

Do kliniki położniczej przy szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie zgłosił się przed dwoma miesiącami elegancki jegomość i wręczył woźnemu bilet wizytowy z nazwiskiem: „Dr. med. Roman Bilożor“, prosząc o zameldowanie naczelnemu lekarzowi. Życzeniu stało się zadość. Naczelnik lekarz kliniki przyjął doktora Bilożora w swym gabinecie i miał z nim dłuższą rozmowę. Przybyłszy przedstawił się jako absolwent uniwersytetu w Gandawie, dużo naopowiadał o swych sukcesach, dał do zrozumienia pozatem, że pragnie praktykować w kraju i prosił o przyjęcie go w poczet ginekologów. Ponieważ wakowało właśnie miejsce, naczelnik lekarz potraktował prośbę przychylnie i wyznaczył nowemu kole-dze godzinę pracy. Doktor Bilożor zaczął praktykować. Ponieważ był przystojny, pacjentki garmęły się doń chętnie. Zwalazcza, że we wszystkich wypadkach okazywał najdalej posunięty optymizm. Witał chore uśmiechem, a żegnał wdzięcznym ukłonem.

Po pewnym czasie jednak zdarzenia nie-kłóre sprawiły to, że zaczęto się lepiej przyglądać jego działalności lekarskiej, i przekonano się — iż nie miał o niej właściwie żadnego pojęcia. Wobec tego, kierownictwo szpitala zawiadomiło policję. Podczas rewizji w pokoju „doktora“ Bilożora, znaleziono sfałszowany dokument grecko-katolickiego konsystorza, z podpisem metropolity Szeptyckiego. Z dokumentu tego wynikało, że Bilożor jest duchownym i ma prawo sprawowania obrządków kapłańskich w Stanisławowie. Fałszywego lekarza aresztowano.

Dyplomy i nagrody dla wysłużonych kolejowców.

Jak nam donoszą z Warszawy, dn. 11 listopada r. b. pracownicy kolejowi, którzy przesłużyli powyżej 40 lat w kolejnictwie,

Król bułgarski Borys, który wkrótce ma poślubić najmłodszą córkę króla włoskiego. Na fotografii widzimy obu monarchów, kroczących pośrodku.

otrzymają z Minist. Komunikacji specjalne dyplomy uznania oraz nagrody pieniężne.

Obecnie dyrekcje kolejowe zestawiają listy wysłużonych weteranów kolejnictwa, które przesłane będą do ministerstwa.

Pracownicy, pominięci w ubiegłym roku winni dopilnować, aby ich umieszczano w listach.

Związki kolejowców są jednak tego zdania, iż ze względu na ciężki kryzys gospodarczy, dyplomy takie wraz z nagrodami winny być przyznawane już po 35 latach pracy wraz z dekretem emerytalnymi. (O.)

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Z życia S. M. P.

Zebrań delegatów Stowarzyszeń Poznańskiego Okręgu odbyło się w ub. wtorek na którym załatwiono szereg aktualnych spraw m. i. sprawę tegorocznego „Święta Młodzieży“, rekolekcji zamkniętych i w. innych.

Święto Młodzieży. Tegoroczna uroczystość patrona młodzieży Św. Stanisława Kostki odbędzie się w niedzielę, dnia 9. listopada b. r. Stowarzyszenia wzywa się do przygotowania transparentów. Treść napisów dla oddolnych transparentów otrzymać można w sekretariacie Okręgu. Gremialny udział wszystkich stowarzyszeń w tej uroczystości jest obowiązkowy. Do Stołu Pańskiego przystąpią Stowarzyszenia wczorom roku ubiegłego we własnych parafach, a o liczbie uczestników zakańczają okręgowi Kwesty ulicznej nie będzie. Natomiast kwestować można — za pozwoleniem X. proboszcza — przed kościołem, przyczem zebrana kwota w całości przypada na Stowarzyszenia. Równocześnie przypomina się uchwałę o obowiązkowym umundurowaniu wszystkich drułów.

Ognisko Pozn. Okr. zostanie od dnia 1. 11. br. oddane do użytku włącznie z używaniem fortepianu. Zachęca się wszystkie Stow. by korzystały z Ogniska, czy to do przeprowadzenia lekcji chórów, kółek muzycznych i t. d. W późniejszym terminie urządzić się będzie dla zebranych drułów wieczory uroczyste. Ażeby umilić pobyt w Ognisku uprasza się zarządy, by zaangażowały wśród swoich członków, do zafiarowania swej pomocy, przez składanie dobrowolnych składek pieniężnych wzgl. przedmiotów nadających się do upiększenia sali.

„Koło Przyjaciół Młodzieży“. Gorąco zachęca się byłych członków S. M. P., by gremialnie zapisywali się do Koła, ażeby tam nadal kontynuować pracę zapoczątkowaną w Stowarzyszeniach. Zarząd Koła wybrany na zebraniu konstytucyjnym, przedstawia się następująco: przewodniczący X. Tybiszewski, zastępca p. Koralewski, sekretarz p. Spizewski, i skarbnik p. Socha. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat Pozn. Okr. S. M. P. Plac Nowomiejski nr. 5.

Konkurs ognisk. Przypomina się stowarzyszeniom o odbyć się mającym konkursie, by już teraz czynili przygotowania celem upiększenia swych ognisk. Ognisko należy upiększyć samodzielną pracą drułów, oraz uwidocznieniem wyników statystycznych, jak korzystanie z Ogniska przez członków, biblioteki, czytelnicy czapism i t. d.

Odprawa naczelników stowarzyszeń poznańskich odbędzie się we wtorek, dnia 21. bm. o godz. 19.30 w Ognisku okręgowym.

Uroczystość 25 lecia Stowarzyszenia Bożego Ciała — jak już komunikowano — przełożona została ze względów technicznych na niedzielę dnia 19. bm. Wszelkie prace dobiegły już końca, a uroczystość sama zapowiada się imponująco. Z tej okazji wypowiada się zw. „Jednodniówka“ w której każdy druh znajdzie obszerne sprawozdanie z dotychczasowej pracy Stowa-

rzyszenia. Jednodniówka ta jest upiększona licznymi zdjęciami z życia Stowarzyszenia oraz przedcowników organizacji młodzieży. Program uroczystości przedstawia się następująco: godz. 9. uroczysta msza św. i kazanie w kościele Bożego Ciała; godz. 10.30 otwarcie i zwiedzanie wystawy w ognisku Stow. przy kościele; godz. 11.30 wymarsz towarzyszy z sztandarami do wielkiej sali Domu Rzemieślniczego. Część II: godz. 12. Zebranie uroczystościowe 1) zagajenie, 2) wybór prezydium, 3) śpiew (wykona chór Stowarzyszenia pod batutą dh. Doroząły), 4) przemówienie uroczystościowe, 5) sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia, 6) odznaczenie zasłużonych, 7) składanie życzeń i wbijanie gwoździ pamiątkowych, 8) śpiew, 9) zakończenie. Wieczorem o godz. 21 odbędzie się zabawa z uroczajeniami na wielkiej reprezentacyjnej sali Domu Rzemieślniczego.

Zarząd Stowarzyszenia gorąco zaprasza wszystkie bratnie Stowarzyszenia, byłych członków, sympatyków i t. p. do uczestniczenia w tej uroczystości.

Znin — Poznań. Doroczne zawody lekkoatletyczne o nagrodę wędrowną odbędą się w niedzielę w Zninie. Roku ubiegłego łatwe zwycięstwo odniosła drużyna poznańska. Ponieważ zawodnicy okręgu znińskiego w zawodach związkowych odegrali dominującą rolę, reprezentacja Poznania będzie musiała dołożyć wiele starań, ażeby wspaniałą nagrodę utrzymać nadal w posiadaniu. Z drużyną wyjadą kier. sekcji drh. Jurdziński jako opiekun oraz prezes Gościński i sekretarz Karpiński, jako oficjalni przedstawiciele Okręgu. Ponadto jedzie dość liczna wycieczka członków poznańskich S. M. P.

S. M. P. Żabikowo — „Sokół“ Żabikowo 50:62 pkt. Powyższe zawody lekkoatletyczne przyniosły w poszczególnych konkurencjach następujące wyniki: 100 m.: 1) Schubert (S) 12,9; 2) Łukaszewski L. (S) 400 m.: 1) Łukaszewski (S) 60 s. 2) Anioła (SMP). 800 m.: 1) Kubiak (SMP) 2,20,4. 2) Bartkowiak (S). 3000 m.: 1) Bartkowiak (S) 9,50; 2) Matecki M. (S). Kula: 1) Anioła (SMP) 9,05 m. 2) Łukaszewski (S). Dysk: 1) Anioła (SMP) 28,40 m. 2) Schubert (S). Oszczep: 1) Plotkowiak (S) 37 m. 2) Anioła (SMP). Skok w dal: 1) Łukaszewski L. (SMP) 5,40 m. 2) Schubert (S). Skok w wyż: 1) Plotkowiak (S) 1,50 m. 2) Schubert i Anioła. Skok o tyczce: 1) Plotkowiak M. (SMP) 2,80. 2) Schubert (S). sztafeta 4x100: 1) Sokół, 2) S. M. P. o 4 m. Zawody prowadził dh. Geissler naczelnik Pozn. Okr. SMP.

Sprzedaż Kurjera Poznańskiego na

Riwierze Francuskiej

uskutecznia

Polskie Biuro Podróży „Francopol“

Nice, 14 rue Halévy

Biuro to zaopatruje w pismo nasze następujące miejscowości:

Nicea

Kioski gazetowe głównych ulic miasta

Cannes

Księgarnia Perrier, 4 rue d'Antibes

Juan-les-Pins

Księgarnia Gracias, Av. de la Gare

Monaco

Księgarnia 1 bis rue Grimaldi

Menton

Główny kiosk gazetowy.

SPORT

Gry sportowe

Hazena. Polski Związek Gier Sportowych z siedzibą w Warszawie rozpiął rozgrywki o mistrzostwo Polski między mistrzami okręgowymi Warszawy i Łodzi z pominięciem mistrza okręgowego Poznania, „Warty”. Najwidoczniej zachodzi jakieś niedopatrzenie poznańskich władz okręgowych, które powinny dolożyć wszelkich starań, aby naprawić krzywdzące „Wartę” niedopatrzenie. (ig)

„AZS” — „IKP” (Łódź) 25:17 (8:9). Pierwsze spotkanie o mistrzostwo Polski w koszykówce pomiędzy powyższymi zespołami przyniosło zasłużone zwycięstwo gospodarzom. Gra od początku była ostra, przyczem „AZS” był nieco niepewny i w pierwszej połowie słabszy niż zwykle. Goście doskonale orientujący się pod koszem, zawiedli w polu. „AZS” wystąpił w najlepszym swym składzie z braćmi Kasprzakami w obronie, a w drugiej połowie górował zdecydowanie. W ataku wyróżnił się Różycki, strzelając lwia część koszy. Publiczności zebrało się około 200 osób. W przedmeczku „Sokół” pokonał „AZS” II; spotkanie z kursorami „Ośrodek” nie odbyło się. (in)

Hippika

W pierwszym dniu jesiennych zawodów Wielkopolskiego Klubu Jazdy Konnej odbyły się dwa konkursy dla podoficerów. W jednym, który obejmował 11 przeszkód osiągnięto następujące wyniki: 1) wachmistrz Szefler (3 szwadr. pion), 2) plut. Bilak (7 p. strzel.), 3) st. wachm. Golebka (15 p. ul.), 4) plut. Radecki (15 p. ul.), 5) ogniom. Gulczyński (7 d. a. k.). W konkursie władania białą bronią: 1) wachm. Majda (15 p. ul.), 2) wachm. Michałczyk (15 p. ul.), 3) wachm. Przygoda (7 p. strzel.), 4) kpr. Kujawiński (15 p. ul.), 5) wachm. Rajdek (15 p. ul.). Zespołowo najlepszy wynik osiągnął 15. p. ul. Publiczności stosunkowo dużo. Dalszy ciąg zawodów w sobotę. (in)

„Wielka Warszawska” klasyczna nagroda sezonu jesiennego w stolicy na dystansie 2800 m o nagrodę 75 tys. zł, zgromadziła pokątną stawkę 13 koni. Cały czas prowadził „Centaur” Bersona łeb w łeb z „Herkulesem”. Przy ostatnim zakręcie przed wyjściem na prostą „Centaur” odpadł wyczerpany. Nastąpiło przegrupowanie, przyczem „Herkules” wyszedł pierwszy na prostą, natomiast podążająca za nim „Colomba” Bersona fatalnie wzięła zakręt, co wyzyskała znakomicie prowadzona przez weterana warszawskiego toru Góreckiego „Harmonia” (Plisowskiego), wysuwając się błyskawicznie na czoło i wygrywając po zacietej walce o szczyt w czasie 3:12. Drugi był „Herkules”, trzeci „Szyf” Alvensleben, który na ostatnich niemal metrach na finiszu wyprzedził „Colombę” Bersona. Niemiecki koń „Narcis” z Berlina zajął dopiero ósme miejsce i nie odegrał w wyścigu żadnej roli. (Tel. wł.) T. S.

Zawody w Katowicach przyniosły następujące wyniki: w konkursie otwarcia pierwszy i drugi por. Biliński na „Habdanku” i „Lordzie”; w konkursie zespołowym: 1) ekipa olimpijska z Grudziądza w składzie: rtm. Tręnkwald na „Maffi”, por. Strzałkowski na „Oberku” i por. Korytkowski na „Ostrym”. W konkursie miasta Katowice: 1) por. Biliński na „Florku” 3½ punkta karnego, 2) por. Stricker na „Piorunie” 5½ pkt. karn.; od trzeciego do ósmego miejsca zajęli z 6 pkt. karn. por. Biliński na „Habdanku” i „Faworytce”, por. Łuszczewski na „Matadorze”, por. Strzałkowski na „Oberku”, por. Korytkowski na „Ostrym” i por. Najnert na „Opale”. W konkursie zwycięzców dla pań i jeźdźców cywilnych pierwsze i drugie miejsce uzyskał inż. Stan Grabiański na „Figarze” oraz „Jaspisie”; 3) Wład. Pindelski na „Djademie”. (Tel. wł.) B. E.

Kolarstwo

Cyklopedestre o mistrzostwo Polski rozegrany w Parku Paderewskiego, zgromadził na starcie 16 zawodników. Trasa wynosiła 30 km. Zwyciężył Michałak (Legia), 2) Lipiński (KS), 3) Briszke (WTC). (Tel. wł.)

Drużynowy bieg o mistrzostwo Polski na torze D. O. K. przyniósł kompletne fiasko. Do zawodów stanęły tylko dwa kluby. Mimo to z powodu zatargów biegu przed zmrokiem nie zdołano ukończyć. (Tel. wł.)

Lekka atletyka

Bieg rozstawnny (15 zawodników na 10 kilometrów) o nagrodę przechodnią „Związku Publicystów Sportowych” odbył się na boisku „Sokoła”. Zwyciężyła drużyna „Warty” w składzie: Kaczmarekiewicz, Pozwa, Róbiński, Nogał, Ziobek, Iwański, Szwarc, Kaźmierczak, Gruchot, Stróżyk, Thamm, Morwo, Małowski, Morski, Biniakowski, uzyskując czas 27:39,2. Drugą była drużyna „Sokoła” o 250 m wstecz. Więcej drużyn nie startowało. Tem samem zwyciężyła „Warta” w tym biegu po raz czwarty z rzędu. (ig)

Zawody pań o odznakę sportową P. Z. L. A. odbyły się na boisku „Sokoła”. Każda zawodniczka musiała odbyć bieg krótki (60 lub 200 m), długi (800 m), rzut oburącz i skok, oraz uzyskać przepisane minimum (60 m — 10 s., 200 m — 36 s., 800 m — 4 m., w dal — 3,50 m, w wyż —

1,10 m, kula oburącz — 11 m, dysk — 32 m, oszczep — 32 m). Minima potrzebne do zdobycia odznaki osiągnęły: Klimczakówna, Hildebrandówna, Radecka, Dudzińska, Jasieńska, Lanżanka, Świderska, Korytkowska, Kryżanka J., Krywanka S., Niewodowska. Nie osiągnęły wymaganych minimów 3 zawodniczki. (ig)

Bieg na przełaj pań o mistrzostwo Polski na trasie 1200 m rozegrany w Królu Hucie przyniósł zwycięstwo Orłowskiej w czasie 4:10; 2) Wieczorkiewiczówna o 60 m z tyłu, 3) Filiszówna, 4) Staszek-Polankowa, 5) Komorkówna. (Tel. wł.)

Motocyklizm

Wyścigi „Unji” na boisku „Sokoła” zgromadziły, po raz pierwszy w tym roku, oprócz wszystkich najlepszych miejscowych zawodników, również jeźdźców z miejscowych z Bydgoszczy. Sprawnie przeprowadzone biegi przyniosły zacietej walki przedewszystkiem między b. członkiem „Unji” Budą z Bydgoszczy, wyróżniającym się świetną techniką jazdy na krzyżach toru, oraz „asem” Poznania, Czerniakiem. Wobec lepszych startów Buda wygrał wszystkie biegi mimo, iż Czerniak, zwłaszcza w pierwszym spotkaniu, jechał szybciej, lecz nie mógł w 10 okrążeniach nadrobić straconego tereanu. Wyniki techniczne: klasa do 250 ccm — I półfinał: 1) Stańczyk, Ariel 250 ccm (Bydg.) 5:27, 2) Czerniak, Rudge 250 ccm (U) 5:31,4, 3) Weyl, James 175 ccm (U) 5:48; II półfinał: 1) Tyrała, Rudge 250 ccm (U) 6:32, 2) Śledziński, Rudge 250 ccm (U) 7:09. Wyróżnił się brawurową jazdą Śledziński, który miał defekt motoru. Bieg eliminacyjny: 1) Stańczyk 5:42,2, 2) Tyrała 6:18,4. Klasa powyżej 250 ccm: 1) Zimmerman, Supresne 350 ccm (Bydg.) 5:42,3. Klasa pow. 350 ccm — I. półfinał: 1) Beitz, Harley 1000 ccm (Bydg.) 5:45,1, 2) Kosiński, Rudge 500 ccm (U) 6:22, 3) Kapeczyński, Sarolea 500 ccm (U) 6:46; II. półfinał: 1) Buda, Rudge 500 ccm (Bydg.) 4:38,1, 2) Czerniak, Rudge 500 ccm (U) 4:38,3, 3) Stańczyk, Ariel 500 ccm (Bydg.) 4:55,1. Dwaj pierwsi pobili rekord toru. Finał (według najlepszych czasów w poszczególnych biegach): 1) Buda 5:05,3, 2) Czerniak 5:05,4, 3) Stańczyk 5:25,3, 4) Weyl 5:48. Na zakończenie odbył się bieg australijski z doganianiem między świetnym specjalistą Mazurkiewiczem (U), jadącym na B. M. W. z przyczepką, a Budą, z którego zwycięzca wyszedł Buda, maszyna Mazurkiewicza bowiem nie miała „szybkości”. Publiczności zebrało się około 2000. (wz)

Międzynarodowe zawody odbyły się w niedzielę w Mysłowicach przy bardzo licznej udziale startujących z Niemiec. Poszczególne biegi przyniosły następujące wyniki: I bieg: 10 okrążeń dla juniorów do 250 ccm: 1) Maciejewski (SKM Mysłowice) 9:45,8; II bieg: 10 okrążeń senj. do 250 ccm: 1) H. Ryll (Niemcy) 7:36,6; III — juniorów 350 ccm: 1) Walter Ebert (Wrocław) 7:41,8; IV — 12 okrążeń senj. 350 ccm: 1) Koehler (Kolonia) 8:09,6, 2) Ermer (Wrocław) 9:06,7; V — 500 ccm: 1) Bogusławski (SKM Kat.) 9:11, 2) W. Ebert 9:13; VI — 15 okrążeń 500 ccm: 1) Ryll 10:48, 2) Roeder (Wrocław) 10:56; VII — handicap: 1) Bogusławski 3:00,2, 2) H. Leuthner 3:33; VIII — z przyczepkami juniorów: 1) Br. Dula (SKM Kat.) 8:32, 2) Schaefer (Wrocław) 8:35,8; IX — bieg z przyczepkami senjorów: 1) G. Guse (Berlin) 8:24; X — przyczepki ponad 600 ccm: 1) Scholz II (Berlin) 8:18,2, 2) Knapik J. (Kat.) 8:23. (Tel. wł.) B. E.

Piłka nożna

Niedzielne spotkania ligowe. Poznań. „Warta” — „Legia” 2:1 (1:0). Jak było do przewidzenia, zawody zwabiły na boisko „Warty” tłumy publiczności. Zasłużone zwycięstwo po zacietej walce odnieśli gospodarze, a wynik odpowiada niemal zupełnie przebiegowi gry. „Legia” zawiódła w ataku, który kombinowała z wielką zapominającą natomiast o strzelaniu. Goście grali bez Skwarczyńskiego w bramce, którego zastąpił z zupełnym powodzeniem Żukowski, oraz z następującą trójką środkową ataku: Ciszewski, Nawrot i Przeździecki I. Obustronnie wyróżniła się pomoc, a pozatem w „Legji” jeszcze trio obronne, w którym Ziemiński był lepszy niż Martyna. Ten ostatni miał jedynie świetny wykop oraz efektywne wolne, strzelane bardzo ostro i dosyć precyzyjnie. Grę rozpoczyna „Warta” i początkowo ma przewagę; później siły się wyrównują, a obustronne ataki nie przynoszą skutku, gdyż drużyny są początkowo ostrożne i pracują niepewnie. W 15 min. sędzia dyktuje wolny, z którego Nowicki zdobywa pierwszą bramkę z 17 mtr. Zachęceniu sukcesem „zieloni” atakują zacietej, utrzymując się przez dłuższą chwilę na połowie gości. Powoli gra się znów wyrównuje. W 28 min. Martyna przestrzeliuje wolny z 20 metrów. Obustronne zmienne ataki, przyczem o wiele niebezpieczniej podchodzi gospodarze, nie przynoszą nic nowego. W końcu pierwszej części znów Żukowski w bramce często interweniuje, mając więcej do roboty niż Fontowicz. W 42 min. wolny dla „Warty” strzela Nowicki bez rezultatu. Po zmianie stron ten sam obraz gry. Rozpoczyna „Legia” a „Warta” zrazu jest stroną więcej atakującą, przyczem na lewym skrzydle przesunięto graczy. Już w 4 min. strzał Przybysza po ładnej kombinacji odbija się o poprzeczkę. W 8 min. Martyna strze-

la wolny, przenosi obok bramki. Gra nabiera na ostrości, jednak doskonały się dnia i ukróca w zarodku wszelkie próby brutalności. Tempo wzrasta, a gospodarze pracują znacznie celowiej i produktywniej. Bramkarz „Legji” przytomnie ratuje kilkakrotnie, a również ma niebawem okazję do pięknych interwencji Fontowicz. Po jednym jego wybiegu ratuje Przykucki w ostatniej chwili, wykopując piłkę z linii bramkowej. W 33 minucie atak „Warty” po ładnej kombinacji przynosi wreszcie drugi punkt dla „zielonych”; precyzyjną centrę lewego skrzydła chwytą nadbiegający Scherke głową i pakuje nieuchronnie do siatki. Zdeprymowani goście zwalniali tempo, lecz po chwili znów przechodzą do ataku. Mają oni w tym czasie widoczną przewagę, jednak akcje świetnie kombinujące trojki kończą się na pomocy względnie obronie, a resztę wylapuje Fontowicz. Trzy minuty przed końcem wskutek taktycznego błędu obrony „zielonych”, po krótkiej kombinacji Ciszewski zdobywa jedyną honorową bramkę dla „Legji”. Ostatnie minuty nie przynoszą zmian. Sędziował bardzo dobrze p. Wardęszkiewicz z Łodzi. Publiczności zebrało się ponad 5000 osób.

Kraków. „Garbarnia” — „ŁKS” 2:0 (1:0). Gra stała cały czas na bardzo niskim poziomie i zawiódła oczekiwania publiczności, której zebrało się około 2500 osób. „Garbarnia” przedstawiała się w niedzielę jako słaby zespół i chcąc z „Wartą” osiągnąć honorowy wynik w przyszłym tygodniu, będzie musiała się znacznie poprawić. Po zmiennym sytuacji prowadzenie zdobywa z przeboju Pazurek w 25 min. W dalszym ciągu często powtarza się zamieszanie pod bramkami obu stron, jednak bez żadnego wyniku. Po przerwie Bator z podania Mazura strzela w 16 min z sześciu metrów drugą bramkę. Dopiero przez ostatnie 15 min. gospodarze zdecydowanie górowali. Na wyróżnienie zasługują Smożek i Jegorow. Sędziował dobrze p. Tad. Walczak z Warszawy. (Tel. wł.) K. S.

Łódź. „ŁTSG” — „Polonia” 0:0. Gospodarze wystąpili z Falkowskim w bramce, któremu zawdzięczają w głównej mierze remisowy wynik. „Polonia” walczyła w pełnym składzie. Po pierwszych 20 minutach koncertowej gry i przewagi „Polonii”, siły się wyrównują, a gra przybiera bardzo na ostrości, przyczem atak gości strzela dość dużo, lecz bardzo niecelnie. W drugiej połowie Falkowski uderza bez powodu pięścią w brzuch Malika, tak że musiano znieść go z boiska i odtąd grali goście w dziesiątkę. Sędzia Rosenfels tego wybruku nie zauważył i nie mógł wywalić niesfornego bramkarza. Ostatnie 15 minut „Polonia” mocno przeważała, lecz nie zdołała uzyskać zwycięstwa. Publiczności było 1500 osób. (Tel. wł.) W. K.

Warszawa. „Wisła” — „Warszawianka” 5:1 (3:1). Bardzo nieciekawą grą z powodu drugoczącej przewagi drużyny krakowskiej. Gospodarze stawiali czoło jedynie przez pierwsze 10 minut t. j. do chwili uzyskania przez nich prowadzenia ze strzału Junga. Potem opanowuje boisko bezapelacyjnie „Wisła”, dla której zdobyli bramki: Kisieliński dwie, Czujak i Balcer po jednej, oraz jedna padła samobójcza. Sędziował p. Gulicz ze Lwowa. (Tel. wł.)

Lwów. „Pogoń” — „Ruch” 2:2 (0:1). Gra stała na bardzo niskim poziomie, była ostra, a nawet brutalna. Świadczy o tem fakt, że aż trzy bramki zdobyto z karnego. Dla „Pogoni” strzelił dwie z karnego Hahnke, dla gości również dwie Urban, przyczem jedna z karnego. (Tel. wł.)

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1) „Wisła” 27 p. (19, 44:29); 2) „Cracovia” 25 p. (17, 37:18); 3) „Warta” 24 p. (17, 46:26); 4) „Polonia” 24 p. (20, 52:35); 5) „Legia” 23 p. (18, 46:24); 6) „Garbarnia” 18 p. (18, 46:41); 7) „Pogoń” 17 p. (18, 33:29); 8) „Czarni” 15 p. (17, 16:30); 9) „Ruch” 14 p. (18, 27:40); 10) „ŁKS” 14 p. (19, 37:34); 11) „ŁTSG” 11 p. (19, 21:54); 12) „Warszawianka” 6 p. (18, 17:62).

O wejście do ligi. Toruń. „Legia” — „TKS” 4:2 (3:0). Zasłużone zwycięstwo gości. „Legia” była drużyną bezwzględnie lepszą, a zwłaszcza w pierwszej połowie górowała zdecydowanie, w drugiej natomiast zlekceważyła przeciwnika. Dla zwycięzców bramki strzelili: Chmielewski dwie, Sadalski i Zaremba — po jednej. Dla gospodarzy uzyskali punkty Brojerski i Kowalski. „Legia” tem samem zakwalifikowała się do finałowych rozgrywek o wejście do ligi i obok „AKS” ze Śląska jest faworytem w walce o zdobycie zaszczytnego tytułu. (Tel. wł.)

Łódź. „WKS” — „Skra” 1:0 (1:0). Przez pierwsze minuty goście zademonstrowali bardzo ładną grę, nadając szalone tempo. Po 15 minutach pole jednak opanowują gospodarze, którzy wystąpili z trzema rezerwowymi, lecz swej przewagi nie wzyskują cyfrowo. Dopiero na 10 minut przed przerwą Klimczak zdobył jedyną bramkę dnia z karnego. W 7 min. po pauzie karnego poddyktowanego za rękę nie wykorzystują goście, strzał bowiem trafia w słupki. Sędziował p. Ekiński z Częstochowy.

Kraków. „AKS” — „Wawel” 4:2 (3:2). Goście zademonstrowali grę stojącą na bardzo wysokim poziomie, dowodząc tem samem, że są faktycznie najsilniejszym klubem Śląska. Pierwsze 10

minut gospodarze nadali tak szalone tempo, że sami go nie wytrzymali i „AKS” uzyskał przewagę. „Wawel” który w tych pierwszych dziesięciu minutach zdołał uzyskać dwa punkty, opadłszy na siłach, pozwolił sobie do pauzy strzelić trzy bramki, a po przerwie, zupełnie wyczerpany, jeszcze czwarta. W tej części goście górowali zdecydowanie. Sędziował p. Uszar ze Lwowa.

Lwów. „Lechia” — „Sokół” (Równe) 6:1 (2:0). Bramki dla gospodarzy zdobyli: Rusiecki (2), Czudzak i Kruk i dwie samobójcze.

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): grupa centralna: 1) „Legia” 9 p. (6, 19:15); 2) „WKS” Łódź 8 p. (6, 16:10); 3) „TKS” 4 p. (5, 12:10); 4) „Skra” 1 p. (5, 8:14).

W grupie śląskiej prowadzi „AKS” 2 p. (1, 4:2); 2) „Wawel” 2 p. (2, 6:4); 3) „Warta” Zawiercie 0 p. (1, 0:4).

Grupa lwowska: 1) „Lechia” 6 p. (4, 16:8); 2) „Unja” 4 p. (3, 14:5); 3) „Sokół” 0 p. (4, 2:18).

O mistrzostwo kl. B. POZPN. „Olimpia” — „HCP” 1b 2:0 (2:0). Zasłużone zwycięstwo odniosła „Olimpia”, która miała przez cały czas przewagę. Bramki dla niej zdobyli Sekula i Pośpieszny. Sędziował p. Adamski.

Liga — „Blask” 6:1 (2:1). Do przerwy gra naogół wyrównana z lekką przewagą „Ligi”. Po przerwie przewagę ma „Liga”, górując nad przeciwnikiem pod każdym względem. Wyróżnił się u niej atak, zwłaszcza Gensler. Na krótko przed końcem sędzia usunął z boiska jednego obrońcę z „Blasku”. Bramki zdobyli dla „Ligi”: Gensler trzy, Gośliński dwie i Paetz jedną. Honorowy punkt dla „Blasku” uzyskał lewy łącznik. Sędziował p. Tomaszewski bardzo dobrze. Sfanatyzowani zwolennicy „Blasku” chcieli się rzucić na niego, wobec czego był zmuszony opuścić boisko pod osłoną policji. Po h. nym wybrzyku fanatyków klubowych powinien położyć kres w. g. d. POZPN, karząc energicznie odnośnie towarzystwa.

„Polonia” (Leszno) — „Polonia” (Poznań) 3:1 (2:0). Zasłużone zwycięstwo odnieśli goście, dla których strzelili bramki Sobiech i Kwiatkowski (dwie). Gospodarze uzyskali honorowy punkt ze strzału samobójczego. Sędziował p. Niziński.

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1) „Polonia” z Leszna 10 p. (6, 18:5); 2) „Olimpia” 10 p. (7, 18:9); 3) „Liga” 8 p. (7, 22:15); 4) „HCP” 8 p. (7, 17:17); 5) „Polonia” 2 p. (6, 11:20); 6) „Blask” 2 p. (7, 5:20).

Tennis

Turniej międzyklubowy, rozegrany pomiędzy Miedzynar. Klubem Francji i Anglii w hali w Londynie, przyniósł w pierwszym dniu wynik nierozstrzygnięty 4:4. Poszczególne spotkania były następujące: Austin — Brugnion (F) 6:1, 6:0; Gentien (F) — Olliff (A) 3:6, 6:4, 6:2; Borotra — Sharpe 6:1, 5:7, 6:2; Whitley — Combemale 6:4, 11:9; Crawford (A) — Blanchy (F) 6:3, 2:6, 8:6; Rithe (A) — Demgis (F) 6:3, 6:2. W grze podwójnej Brugnion i Gentien pokonali Gregory i Collins 6:1, 6:3; Borotra i Combemale — Austin i Olliff 6:4, 6:4. W drugim dniu Anglii wygrali 5 spotkań, a Francuzi tylko dwa, wobec czego w ogólnej punktacji zwyciężyli Angliki 9:6. Sensacją była porażka Borotry, którego zwyciężył Austin 1:6, 6:3, 6:3.

Mistrzostwa Anglii w hali rozpoczynają się w poniedziałek. Tytułu broni Borotra, który za przeciwników będzie miał między in. Austina, Demerse’a (mistrza Kanady), Kingsleya, Olliffa i Wheatleya.

21-sza Loteria Państwowa

Ciągnięcie od 9-tego września do 14-tego października.

(Bez gwarancji)

W dwudziestym dziewiątym dniu ciągnięcia 5-jej klasy państwowej wygrane na numery następujące:

po 15,000 zł na nr. 71844 143960.
po 10,000 zł na nr. 3424 10110 192935.
po 3,000 zł na nr. 72169 165502 169439.
po 2,000 zł na nr. 6644 9373 50089 6626
90265 92417 100092 111704 114712 152389
172655 179873 184931.
po 1,000 zł na nr. 7303 27453 32351 32926
34532 35436 40750 47102 53849 71875 85066
107024 109171 117680 120571 140717 141357
143050 145199 145889 147757 151750 151928
154498 171192 172294 194255 208787.
po 600 zł na nr. 6011 14850 19632 29878
34787 41706 54818 51890 68765 83023 83143
85786 86505 96254 106362 117058 120594
121039 133619 134027 137903 146967 153848
158604 160448 166928 180299 185418 193244.
po 500 zł na nr. 3386 4569 5675 5781 7676
8670 10346 10535 11984 12722 13443 14190
19204 23347 26521 29126 29126 29224 29310
29418 30307 30747 32657 35684 35757 39240
39437 39904 40194 40924 41602 42906 43103
43527 46518 47031 47618 50822 53470 53696
56916 57009 58128 58573 58901 59326 59942
60041 60007 61152 62139 62800 62937 63152
63400 63876 64737 66757 66925 67020 67195
70055 70079 72497 73472 77539 77560 79221
79310 83150 84640 84645 84734 85515 86363
89269 89451 93961 95677 96804 96960 97764
99050 102275 103308 103831 104222 105286

109942 112329 115482 119526 119588 121474
121867 121976 121986 122873 122880 124215
124657 127030 127763 127947 128654 131757
131938 133032 133566 133738 133836 134939
135033 136324 136591 137590 138189 140280
140545 141879 143066 143548 143925 144192
144113 145758 146531 146701 146834 147923
148255 148786 148894 150062 150435 152890
154094 154240 155158 155532 155580 156146
158847 161569 162025 163116 165123 167013
170104 172737 173110 174356 175081 176762
178031 178283 179427 182445 182922 183775
184636 185250 185482 187263 187431 187754
188586 189371 191126 191426 192413 192534
193438 194409 196257 196464 198150 200140
201696 202835 204512 205961 206102 208047

Po 250 złotych wygrały numery następujące:

10 32 99 218 68 445 51 610 62 719 88 803
33 69 975 78 86 1024 50 142 63 89 269 397 479
517 67 627 729 816 34 983 2026 124 36 73 78
412 71 520 644 950 56 3028 49 157 303 39 50
421 27 632 762 824 88 988 4090 115 87 260
340 46 83 417 48 54 71 97 619 32 33 9345035
152 54 218 81 96 98 312 59 486 576 651 68 853
931 82 6633 36 54 71 710 39 882 955 96 7007
97 176 419 51 66 520 34 43 99 949 9032 58 93
109 215 337 93 518 676 717 826 44 931 99
10032 62 378 460 592 633 896 994 11029 195
256 61 82 316 89 91 432 43 53 785 956 12007
99 119 59 458 68 86 501 65 610 54 89 725
13166 84 219 91 363 419 39 579 670 93 99 770
851 937 70 95 14051 86 183 216 44 95 302 40
431 520 606 921 15125 384 571 84 98 828 65
96 932 16151 362 78 82 525 91 629 874 973 80
81 17048 98 366 408 94 539 84 18205 370 98
438 578 682 841 939 85 19071 345 54 414 94
502 723 831 37 50 907 9 20244 47 83 539 670
734 92 841 21022 105 285 340 75 99 551 99 621
86 98 787 828 33 50 52 53 943 22001 38 83 105
86 270 99 503 10 609 67 83 93 835 23317 55
452 74 550 57 606 51 70 753 801 17 57 918 29
56 24004 208 52 76 365 574 704 21 46 48 917
34 41 86 90.

25054 126 37 421 63 685 845 26100 208 56
680 705 27 63 892 975 83 27005 194 227 85 300
89 553 86 756 930 28014 46 50 114 72 87 370
77 522 618 94 713 35 76 826 936 55 29043 280
443 60 574 625 709 41 864 88 924 28 33171 97
231 40 332 471 566 840 94 939 84 31001 69 85
101 15 23 215 420 98 508 49 76 663 875 32095
236 46 48 515 684 732 892 94 985 33414 651
75 782 926 34093 407 62 508 607 71 996 35043
335 460 510 44 52 602 803 992 36089 255 88
330 424 93 617 72 998 37226 35 405 505 615
720 878 38022 52 120 43 209 40 300 448 503
977 39038 75 119 21 65 246 87 95 502 600 27
709 885 930 86 40056 104 17 62 91 313 473 95
536 53 611 36 751 828 984 41326 499 519 49
70 827 945 42126 88 276 382 441 51 61 91 94
654 66 775 880 905 54 43027 32 73 122 57 261
79 350 74 537 41 890 901 10 44332 48 152 663
85 811 26 921 96 45076 279 88 555 697 771 864
46059 101 24 269 80 85 395 522 79 603 46 77
700 2 33 35 56 922 77 47105 77 79 203 15 313
479 90 594 97 679 793 96 97 803 963 71 87
48055 98 189 285 92 356 59 532 37 796 49007
60 92 206 63 385 452 80 526 87 616 705 48 71
80 88 897 969 71.

LOS do 1 klasy
Loterji Państwowej
już **nab,ć można**
w najszcześliwszej kolekturze
WŁADYSŁAWA BILLERTA,
Poznań, Św. Marcin 19,
Główna wygrana 1 milion złotych.
Cena 1/4 losu 10,- 1/2 losu 20,- 1 los 40,- zł.
zw 26 024

50429 654 797 51000 83 113 84 256 301 36
455 86 538 70 76 77 619 53 702 84 52078 207
77 588 747 75 956 53042 123 347 447 521 633
65069 192 221 25 95 379 626 29 55 942 55046
196 223 42 526 47 673 765 833 90 91 56027 42
75 91 260 385 606 928 41 57040 60 106 17 274
535 78 638 51 753 926 58258 64 321 438 510
62 81 020 57 76 759 83 816 73 937 59029 124
27 319 524 41 636 51 98 714 867 900 66 60124
260 76 356 402 21 56 500 59 772 76 832 45
61134 307 75 500 29 97 618 930 75 95 62034
49 179 297 314 419 29 543 640 63161 250 311
16 42 98 485 504 37 609 16 33 45 796 883 944
64307 49 489 656 766 801 21 947 65085 190
280 428 755 812 910 82 66031 233 70 342 418
518 65 82 625 781 849 74 67386 422 75 534
618 26 57 67 710 809 84 936 58 85 68055 167
69136 342 449 60 89 568 708 63 75 847 70070
143 263 86 326 498 597 738 75 837 71248 54
65 302 441 606 69 82 85 700 818 35 922 24
59 72067 154 200 9 71 382 472 575 605 13 37
38 91 718 95 73022 37 561 83 439 517 33 35
736 62 874 74076 142 61 232 376 478 636 55
770 933.

75048 334 410 74 88 576 662 72 700 43 62
908 16 61 76 76030 191 339 45 87 423 94 599
052 94 728 29 59 73 864 81 93 943 49 77012
101 24 38 53 96 336 56 502 3 76 810 919 70 91
78055 71 227 302 37 38 59 95 601 37 733 893
901 79028 35 95 116 72 83 264 97 596 916 40
41 47 80032 78 101 47 52 56 76 421 31 655
81022 51 378 400 84 516 22 82 603 721 815 42
80 936 73 82005 101 45 87 260 410 21 68 87
96 671 835 63 83132 73 248 95 99 380 458 506
767 83 875 935 44 79 84065 120 64 415 582 91
612 762 879 959 97 85083 84 255 517 885 955
86074 82 353 452 93 540 86 617 716 871 78
974 97084 142 410 777 78 88 873 935 96 88103
48 69 78 202 356 93 501 41 626 726 73 74 836
975 99 89085 95 122 84 240 41 43 70 365 512
49 726 81 850 51 74 88 900 13 28 90021 33 84
173 239 56 79 339 60 517 21 44 53 825 27 52
98 985 91027 161 288 304 24 73 474 512 79 90
636 830 47 906 92033 39 97 130 299 535 73 74
606 34 702 810 93082 102 55 65 242 51 362
465 528 43 87 89 600 79 723 25 51 885 94040
62 360 79 462 66 85 545 66 611 37 47 779 874
984 95080 87 188 297 440 508 47 625 55 74 774
884 969 96274 353 59 86 403 64 85 560 95 710
74 984 97084 86 238 77 338 582 663 81 754 66
98018 258 350 425 62 647 731 61 865 99102 227
364 452 524 633 94 710 815 88 97 945 51 64.

100017 59 176 204 6 96 391 453 546 639 782
91 835 41 101013 14 208 83 325 94 523 615

823 50 57 965 102217 313 30 65 82 501 6 43
88 604 84 103034 143 246 85 351 454 502 86
672 779 943 61 104062 70 285 365 86 94 256
634 105049 75 196 340 71 422 59 532 797 941
166029 34 123 27 56 67 227 345 410 88 512 18
39 62 98 451 60 867 914 15 26 107060 122 47
300 581 825 26 108052 76 82 206 65 66 524
634 845 59 993 109005 35 146 262 378 503
660 93 742 824 900 50 116024 37 92 93 288 387
553 646 703 67 75 860 80 956 68 111111 75 381
726 951 112002 116 238 50 315 425 75 538 664
82 758 65 808 16 24 59 918 87 113044 205 70
90 430 603 821 942 62 76 114045 86 276 528
730 903 98 115195 213 412 59 99 509 621 792
116069 132 412 46 80 569 635 735 808 910
117021 48 63 152 80 347 403 10 68 77 551 711
818 903 118118 77 255 68 83 335 67 411 582
638 91 730 38 972 19603 375 431 34 601 11 43
73 80 779 871 956 92 120151 85 301 496 750
809 19 24 121038 73 98 103 242 93 663 711 76
98 103 242 93 663 711 76 930 122102 301 17
69 83 561 901 95 123010 72 155 85 251 70
396 479 548 613 755 64 869 935 39 124024 170
464 579 616 52 715 26 46 75 96 850 51.

125001 8 147 457 927 72 126047 204 435 569
719 26 37 843 127114 33 200 82 316 83 90 442
548 58 85 29 789 865 968 39 123216 26 383 490
96 789 824 44 926 79 129102 216 305 6 52 452
598 615 33 936 44 130349 455 95 533 66 84 650
84 96 796 881 927 131007 8 127 69 284 355 79
84 447 539 45 911 132010 12 113 51 261 387 420
545 54 94 624 66 91 889 133188 207 362 445 72
537 601 862 134089 266 371 430 59 707 58 997
135062 74 81 224 18 56 133019 103 232 300 415
64 652 64 703 74 98 925 137000 97 157 277 504
611 20 818 29 58 74 932 95 309 532 33 74 76 89
615 746 56 862 64 71 90 904 8 138023 145 67 295
309 89 697 730 40 89 870 913 139060 246 81 83
328 400 40 77 649 727 825 963 140022 38 113 28
61 238 76 346 434 696 701 43 49 843 141136 372
597 671 708 34 862 931 41 61 142053 128 203
83 351 441 81 96 525 70 669 814 90 918 143173
281 326 417 30 509 613 78 719 52 68 76 85 806
955 70 144028 54 110 27 223 342 59 452 53 72
52 1651 73 94 729 834 145147 355 506 31 670
924 37 146044 168 217 369 82 97 540 85 621
147000 121 29 44 233 407 57 551 148033 65 117
57 201 12 330 498 543 672 149027 33 169 91 201
22 33 411 602 6 44 54 81 750 804 43 56 963.

150213 50 82 305 16 96 453 54 82 99 511 60
617 711 20 894 902 151125 54 321 53 410 14 16
80 529 37 43 59 645 703 804 948 152371 502
662 704 813 153058 114 17 23 436 531 615 23
818 63 957 154016 46 88 92 130 235 56 63 476
721 59 812 938 15685 94 116 27 61 95 246 50
85 836 49 73 701 29 09 97 936 155085 45 125 87
235 65 324 53 539 92 735 157058 176 93 778
153206 14 71 338 486 503 616 6591 702 159014
57 98 181 96 349 428 520 659 160203 433 41 506
602 6 859 913 161085 168 379 407 89 55 769 93
864 978 162034 99 102 237 53 88 320 35 425 41
73 79 576 654 67 719 866 73 933 35 33 163225
328 70 479 533 44 608 88 729 47 63 816 75
164045 219 528 661 62 792 900 34 50 84 165190
271 87 481 583 88 760 844 62 996 166171 234
339 535 600 7 41 787 807 70 984 167081 98 126
37 92 317 35 442 516 859 912 168180 241 71 72
319 28 70 507 50 712 57 803 43 970 72 169018
87 141 64 251 68 364 74 425 824 29 170046 78

106 61 206 367 412 600 11 7 867 944 171036
74 129 245 409 72 569 86 604 719 74 92 904 78
172068 92 93 370 500 82 825 26 57 173085 159
219 90 307 422 47 578 685 722 81 86 910 36
174106 30 58 248 417 678 736 812 56 82 917 64
88 175093 00 25 30 210 85 561 675 176037 67
124 200 82 328 411 25 38 63 605 45 51 720 82
830 79 82 97 969 177046 154 434 606 28 34 69
83 711 807 38 45 922 178057 132 39 97 235 69
328 546 58 630 67 787 179005 67 130 79 316 435
84 544 74 604 67 741 83 934 180028 102 276 82
83 87 316 78 410 522 60 33 681 89 753 854 901
91 181299 381 422 87 517 696 703 24 900 71 76
182210 60 76 361 401 17 623 716 31 928 183225
40 67 344 412 51 95 530 77 85 637 45 61 77 772
184085 151 246 64 65 375 477 507 605 37 93 70
843 67 185069 209 83 313 68 577 99 617 42 714
845 186128 37 228 30 309 470 574 609 49 773
811 25 926 187016 17 157 68 69 304 93 485 546
632 84 845 970 89 188047 111 22 260 356 507 70
667 69 740 62 975 189198 204 31 351 54 440 645
735 80 87 810 28 60 902 190364 88 436 580 611
912 48 191008 107 90 99 219 407 579 654 715 48
192015 108 367 71 434 516 25 59 70 666 921 34
193120 88 228 42 368 580 704 32 67 815 9
194096 189 271 90 332 71 420 47 517 96 870
195008 166 222 53 316 70 440 59 96 803 53 78
79 932 68 196047 73 139 79 347 62 552 780 2
863 197018 49 65 124 28 56 286 385 447 84 638
198062 117 251 79 353 448 85 558 607 9 912
59 199045 157 95 318 431 573 92 697 939

200000 84 87 151 218 386 96 97 618 802 37
954 59 201048 67 68 375 85 408 17 81 856 90
649 89 849 938 93 202013 90 128 223 55 385 418
59 77 561 600 55 63 705 27 815 61 898 203147
50 332 87 465 562 650 853 62 997 204008 76 73
207 40 48 344 5 428 653 794 885 205005 19 67
115 43 83 461 510 737 78 895 206081 120 69 214
29 434 71 516 659 69 710 830 207130 329 406
18 42 78 508 613 732 81 973 208052 72 73 236
391 408 747 805 23 209048 118 291 94 300 22 55
432 576 678 766 937.

Kiedy Przewielebny Pralat Sebastian Kneipp wystąpił ze swym dziełem życiowym p. t. „Tak trzeba żyć!” przed publicznością i wskazał chorym drogę ukojenia, zdrowym zaś utrzymanie się przy zdrowiu, to wówczas jeszcze nikt nie przypuszczał, jakie nadzwyczajne znaczenie osiągnie nauka jego dla ogółu. Ten dobroczynca ludzkości przysłużył się społeczeństwu jeszcze w inny sposób. Nasi rolnicy, którzy z pięknych łanów ojczystej roli zebrali właśnie świeży plon, dostarczają firmie Henryka Francka Synowie S. A. czem raz to więcej najlepszego jęczmienia, wydobytego z naszych rodzimych pól, z czego według oryginalnej recepty Przewielebnego Pralata Kneippa wytwarza się tam słynną Kawę Słodową Kneippa. W ten sposób zostały dwa najważniejsze problemy szczęśliwie rozwiązane: wzmocnienie zdrowotności społeczeństwa i popieranie rolnictwa krajowego, które o swój byt, zwłaszcza dziś, tak ciężko walczyć musi.

Wobec tego nie chybi się, zwracając uwagę na dzisiejsze ogłoszenie o Kawie Słodowej Kneippa. zw 25985/a

W sobotę, dnia 11 października 1930, zmarł nagle na paraliż mózgu, współwłaściciel firmy naszej, ś. p.

Robert Radke

W Zmarłym straciliśmy bardzo gorliwego współpracownika którego strata dla firmy jest bolesną. Zmarły pozostanie na zawsze w miłej pamięci naszej. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 14 b. m. o godz. 4 po poł. z kaplicy cmentarnej św. Pawła przy ul. Grunwaldzkiej.

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

T. z ogr. por.
dawniej M. Fuss.

Pw 5792-58,823

Dnia 13 października 1930 r. o godz. 3,15 zasnęła w Bogu po długich i bolesnych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p.

Anna Skórnicka

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 16 października o godz. 4 po poł. z domu żałoby ul. Emilji Szanieckiej 1 (narożnik Marszałka Focha 84) na cmentarz w Górczynie. Nabożeństwo żałobne najutrz o godz. 9 w kaplicy w Górczynie, o tem donosi

w imieniu stroskanej rodziny
Ks. Władysław Skórnicki

Czcigodnych Konfratrów proszę o memento.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Pw 5-93-42,9

Dnia 11 października 1930 r., zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. w 77 roku życia, nasza najdroższa matka, najukochańsza siostra, ciotka, teściowa, babcia i prababcia, ś. p.

Marja z Skwierczyńskich Weissowa

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 14 bm. o godz. 4 po południu z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawi się w środę, dnia 15 bm. o godz. 8,30 w kościele św. Marcina, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni

dzieci i rodzina.

Poznań, Plac Wolności 13.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład pogrzebowy „Ceremonjał“, Poznań, ul. Towarowa 25 — Telefon 31-80.

dw 1810

W poniedziałek, dnia 13 października 1930 r., o godz. 9,45 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Augustyn Bonowski

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 16 października r. b., o godz. 3,30 po południu z domu żałoby w Wągrowcu, ul. Kolejowa 28. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek, 17 b. m. o godzinie 8 rano w kościele Farnym, o czym donosi

dw 4442

w ciężkim smutku pogrążona

żona z dziećmi.

Wągrowiec, Krotoszyn, w październiku 1930 r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W sobotę, dnia 11 października 1930 r., o godz. 7,30 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy syn, nasz ukochany brat, szwagier, kuzyn i wujek, ś. p.

Ignacy Wlekliński

emerytowany komisarz obwodowy

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 14 października o godz. 16 z kościoła cmentarnej parafii Bożego Ciała w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni

matka, rodzeństwo i rodzina.

Poznań, ulica Strzelecka 19.

Msza św. odbędzie się w środę, dnia 15 b. m. o godzinie 9 rano w kościele Bożego Ciała.

Pw 5310-42,16

Szczyt doskonałości

o sposobie fabrykacji.

Najprzedniejsze surowce
udoskonalenie smaku, doświadczenia długich lat zrodziły te trzy doskonałe gatunki
niezrównanej czekolady

Jagódka Kolibri Pałacowa

śmietankowa

gorzka

orzechowa-mleczna

Trzy gatunki

dla wybrednych smakoszy

w bardzo nobliwym i praktycznym opakowaniu kartonowym,

nadające się na podarki.

Gustaw Weese, **Toruń.** Fabryka czekolady.

dw 1805

MOULIN-ROUGE

ul. Kantaka 8/9

Telefon 33-69

Codziennie „FIVE O'CLOCK TEA“

o godz. 5-tej po poł., natomiast wieczorem początek punkt. o godz. 8,30

Salonowi tancerze do dyspozycji.

Pw 5519-40,173

BEZPŁATNIE!

Przewielebnemu Duchowieństwu, Przedstawicielom władz państwowych, wojskowych i samorządowych, wszystkim organizacjom i delegatom miejscowym i zamiejscowym, bractwom kościelnym oraz wszystkim Przyjaciółom i Znajomym za współczucia przysłane rodzinie i tak licznie oddaną ostatnią przysługę, najdroższemu mężowi i ojcu naszemu, ś. p.

Konstantemu Scholowi

składamy w smutku ciężkim pogrążeni, nasze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona, dzieci i rodzina.

w Szamotułach, dnia 13 października 1930 r. zw 26125

Red. Szyller-Szkolnik (autor prac naukowych) kreśla charakter, zdolności i orzeczenie bezinteresownie. Napisz imię, nazwisko, adres, wiek, zawód, miejsce urodzenia. — otrzymasz analizę darmo. i oznacz kim jesteś kim być możesz. Warszawa. Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik. Nowowiejska 32 m 6. Znaczkami pocztowymi 75 gr. na przesyłkę załączyć. dw 8444

Przyjęcia osobiste płatne
godz. 11—7 wiecz.

Kupię

parcele

na przemysł ca 2000 — 2500 mtr. kw. w okolicy Jeżyce Łazarza, gdzie kanalizacja i światło. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 25994

Sześciopokojowe mieszkanie

parterowe, w willi, od gospodarza do wynajęcia. Czynniki dwa lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański pod zw 26 026

Z powodu zmiany interesu wydzierżawię mój pierwszorzędny

skład mebli i trumien

złożony w r. 1910, wraz stolarnią i obszernym mieszkaniem. Wszystko znajduje się w powiat. mieście, gdzie wyższe uczelnie i wojsko. Tylko poważni refleksanci raczą swe oferty składać do Kurjera Pozn. pod zw 26021

Za niezwykle liczne dowody życzliwości, okazane nam przy obchodzie srebrnych godów ze strony Znajomych, Przyjaciół i Krewnych, a w szczególności Wielebnemu ks. Misiolkowi oraz p. St. Ziemięwiczównie i Kołu Chór im. Chopina i wielu innym składają serdeczne

Bóg zapłać!

Wojciechostwo Jędrzychowscy.

Poznań, Fr. Ratajczaka 38.

zw 26034

Wróciłem
Dr. med. Rola-Szadkowski
Lek. spec. chor. płuc, (gardła) i serca.
Ul. 27 Grudnia 16, I. l. Tel. 41-72.

Otworzyłem KANCELARIĘ ADWOKACKĄ
w Poznaniu, ulica Kręta 4,
I piętro telefon 12-34, którą prowadzę wspólnie z Panem
adwokatem Dr. Wł. Kucharkiem
Dr. Jan Hryniewiecki, adwokat

KALAMAJSKI
mocno obniżył ceny!

Tanie gorsety, paski i biustonosze:

Pasek dreliszkowy z 4 podwiązkami, biały	2 ⁵⁰
Pasek rypowy z 4 podwiązkami, kolorowy	3 ⁵⁰
Pasek satynowy z 4 podwiązkami, kolor.	4 ⁹⁰
Pasek adamaszek bawełniany, kolorowy	8 ⁵⁰
Pas na biodra dreliszkowy	14 ⁰⁰
Pas na biodra z gumą adamaszkowy . .	19 ⁵⁰
Pas na biodra z gumą dreliszkowy . .	21 ⁰⁰
Pas na biodra z gumą dreliszkowy . .	19 ⁷⁵
Biustonosz madopolamowy	1 ⁷⁵
Biustonosz nansukowy przybrany koronką	2 ⁹⁵

Luksusowe gorsety i paski w olbrzymim
wyborze i bardzo tanich cenach!

Za-
znaczam,
że magazyn
firmy
Fr. Grześkowiak
dawn. Żydowska 1.
Skład garderoby męskiej i chło-
pieckiej mieści się teraz tylko przy ul.
Wrocławskiej 10/11
narożnik Gołębiej.

Raglany ubrania i spodnie w wielkim
wyborze po znanych niskich cenach.

Pw 5 622 40 712

Dlaczego uskarżasz się stale na
podagry i reumatyzm

swoim znajomym uszy napełniając,
tak, że ci każdy z drogi schodzi,
jeżeli przeciw temu nie czynisz.
Idź lepiej do najbliższej apteki i kup
nasz milionkrotnie skuteczny daleko
znany

CAPSINAP nazwa prawnie
zastrzeżona
a doznasz natychmiastowej ulgi!

Jedyni wytwórcy: Dr. BEHRING i S-ka, BYDGOSZCZ.

Ubikacji wystawowej

około 100 kw. mtr. poszukuję na czas do końca
stycznia n. r. celem wystawienia mojego zbioru pa-
miątkowych rycin, autografów i druków z okazji
100-letniej rocznicy powstania 1830/31 r.

STANISŁAW LATANOWICZ, Poznań,
ul. Sew. Mielżyńskiego 4. Telefon 50-00.

Przyjmujemy

rysownika

ewentl. m. od tego, do rysunków technicznych. Zgło-
szenia z oświadczeniami do dnia 16. X. 30. Nie-
uwzględnione zgłoszenia pozostaną bez odpowiedzi.

Zjednoczone Przedsiębiorstwa Elektryczne
Inżynier K. Gaertig i Spółka
Sp. z o. o.

Poznań, ul. Pocztowa 26. Pw 5 801-42,8

OKAZJA.

Dalsza wyprzedaż
z Hotelu Francuskiego.

Stoły restauracyjne,
krzesła wysc., gablot-
ka, biurka, łóżka, sto-
liki nocne, szafy, umy-
walki, szeslały fran-
cuskie, poduszki, koł-
dry jedw. i inne rzeczy.

Ul. Składowa 4
na składowicy I. piętr.
od godz. 2-5 po poł., tel. 21-10
zw 26032

Parę rośliwych dobrych

KONI

ROBOCZYCH kupię

L. MICHAŁSKI

Wały Kazimierza Wielkiego
przy Bramie Dembińskiej
telefon 28-97 zw 26028

Place
budowlane

między Bukowską
a Marceleską. Działki
wielkości od 800 - 1300 m²
po różnych cenach. Na
niektórych działkach
znajdują się drzewa
i krzewy owocowe. Zgło-
szenia: Matejki 60,
II. lewo, godz. 14-17
Pw 5797-41 59

Szczotki

do zmiatania
do szorowania
do froterowania
do dywanów
do nabrań i włosów
do zębów i rąk
Pióra do kurzu, płaty do
podłóg, wycieraczki do
nóg poleca bardzo korzy-
stnie w wielkim wyborze

Ed. Karge,

Poznań, ul. Nowa 7.
Istnieje przeszło lat 50.
Telefon 50-18.
Pw 5 137-41 138

Dancing

RESTAURACJA

właściciel: **H. HALAS**

Marsz. Fecha 23, tuż przy Dworcu Zach. Tel. 75-72

Przyjemny pobyt - KONCERT - Przystępne ceny,

lokal otwarty do późnej nocy.

Pw 5611 40 120

Winiarnia

KUPNO OKAZYJNE

Używany garnitur do mielenia „Erntesegen”
o wydajności 20 ctr. zboża na godzinę, z motorem
11-konnym „Bernarda”, był 2 lata w użyciu, sprzedamy
z powodu p. okoliczności na dogodnych warunkach za
mniej więcej połowę ceny nowego garnituru.

Tow. Akc. **TADEUSZ KOWALSKI i A. TRYLSKI**
Oddział w Poznaniu, Fr. Ratajczaka 15 (Pasaż
Apollo), telefon 20-58. zw 26029

UCZEŃ

z porządnej rodziny i z ukończoną szkołą han-
dlową potrzebny zaraz do składu bławatów.
Zgłosz. do mieszkania ul. Żupańskiego 14,
III. ptr. prawo. zw 26035

Uzdrowisko Ubezpieczalni Krajowej

w Inowrocławiu przyjmie

LABORANTA

znającego się również na obsłudze
aparatu Roentgena i innych apa-
ratów leczniczych. Zgłoszenia
z odpisami świadectw należy nad-
syłać do

Pw 5811-42,17

Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.

Bydgoszcz-Pomorze

Przemysłowiec-Dyrektor z własnym samochodem,
przyjmie przedstawicielstwo poważnej wprowa-
dzonej firmy. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod
nw 44 40

Korzystna okazja

Plac obszaru 1311 m² w Poznaniu, narożnik dwóch
ulic, oparkowany, z dopływem wody i gazu do sprze-
dania za gotówkę po bardzo korzystnej cenie. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 26032.
Pośrednicy pożądan.

Ważne dla wszystkich zakładów pracy

Wyszły z druku:

- Książeczka obrachunkowa dla każdego poszczególnego robotnika, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy X. Okręgu,
- Księga imienna na około 1000 nazwisk,
- Wykaz młodocianych,
- Księga kar pieniężnych nakładanych na robotników,
- Księga wypłat dla pracowników fizycznych,
- Księga wypłat dla pracowników umysłowych,
- Księga uwag Inspektora pracy,
- Księga wekslowa.

Wysyłka za pobraniem pocztowym lub poprzednim nadesłaniem
gotówki z doliczeniem portorji

DRUKARNIA POLSKA SP. AKC.

Poznań, św. Marcin 70.

zw 45 245/18

Bacność!!!
Niebywała okazja!!!
Na Wyprawy

kupuje się najkorzystniej

Serwisy Obiadowe

w firmie „Serwis” W. Ziętek, Poznań,
27 Grudnia 2.

Podczas Wyprzedaży Serwisów obiadowych

zagran. udzielam do
30. 10. rb. pomimo ob-
niżonych cen przy go-
tówce

15% opustu.

Wszelkie inne artykuły
znacznie obniżyłem
w cenie i polecam w
wielkim wyborze ser-
wisy obiadowe od
29,- zł

Piękne podarki

Figurki artystyczne
Kryształy krajowe i za-
graniczne
Porcelana - Fajans
Szklane stołowe
Marmury

Żyrandole
Platery - alfenide
Lampy Pw 5807-42,11
Sprzęty kuchenne
Łóżka metalowe

„Serwis” — W. Ziętek, Poznań,
27 Grudnia 2

Na raty bez wpłaty za bonem „Kredyt” lub „Szatniówka”.

Przetarg ofertowy.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Po-
znaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 2, ogłasza niniejszem pu-
bliczny przetarg na wykonanie: prac blacharskich i dekar-
skich przy budowie domów robotniczych w Gdyni przy ul.
Świętojańskiej, oraz przy budowie domów urzędniczych w
Gdyni, przy ul. Alei Kasyna.

Wadium w wysokości poniżej podanej do poszczegól-
nych obiektów należy składać w Kasie Zakładu Ubezpie-
czeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu w gotówce
lub w inny sposób podany w warunkach przy kosztorysie
ślepy, a kwit dołączyć do oferty.

Wysokość wadium dot. budowy domów:

A. robotniczych przy ul. Świętojańskiej w Gdyni wynosi
pracach:

blacharskich i dekarских 1 500,—

B. urzędniczych przy Alei Kasyna w Gdyni wynosi przy
pracach:

blacharskich i dekarских 1 500,—

Oferty należy składać w zapieczętowanych kopertach
z napisem: Oferta na prace przy budowie do-
mów w Gdyni — do dnia 24. X. 1930 r. godzi-
ny 13-tej w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego
2, pokój 6, gdzie otrzymać można podkładki ofertowe za
opłatą 2 zł i gdzie nastąpi otwarcie ofert w obecności przy-
byłych oferentów. Rysunki przedkłada oraz wszelkich wy-
jaśnień udziela oprócz Z. U. P. U. w Poznaniu, kierownik
budowy p. inż. W. Tomaszewski w Gdyni, ul. Abrahama
Dom Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń w godzinach od
9—11, telefon 11.51, oraz biuro projektów Stowarzyszenia
Budowlano-Mieszkaniowego Z. U. S. w Warszawie, ul. Mar-
szalska 11/13, tel. 540-27.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Po-
znaniu zastrzega sobie prawo wyboru oferentów, nie u-
względnienia żadnej oferty, lub też wyłączenia pewnych
pozycji kosztorysowych o charakterze specjalnym.

Oferty można składać li tylko na drukach dostarcz-
nych przez Zakład. Pw 5800-42,1

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych
w Poznaniu.

(—) Wilczyński
Komisarz Rządowy.

(—) Lgocki
p. o. Dyrektora Zakładu.

L. 3/29 **UCHWAŁA.** Postępowanie odroczenia wypłat kup-
ca Stanisława Morkowskiego w Buku uchyla się. nw 4122
Grodzisk, dnia 17. września 1930. Sąd Powiatowy.

Na stanowisko szefa buchalterji

oraz

kierownika handlu ziemiopłodami

poszukuje się pierwszorzędnych sił z dłuższą praktyką, możliwie znajomością języka niemieckiego. Zgłoszenia do „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 64.352

Pw 5409 64.352

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Drzewka owocowe

po bardzo przystępnych cenach sprzedaje Zakład Sadowniczy „Glinka” (w asność Krakowskiego Towarzystwa Ogrodnictwa w Pradniku Czerwonym n. Kraków), nw 4 309

Młyn

parowy w okolicy Poznania o przemiele 250 ctn na dobie sprzedam. Całodzienny przemiał gospodarczy zapewniony. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 280

St. Krause

fabryka spodni wszelkiego rodzaju. Specjalność spodnie robocze. Dominikańska 2. zdw 98 895

Meble

po znacznie niższych cenach poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 99 934

Warsztat krawiecki

sprzedam ewentl. z małym mieszkaniem. Adres wskaże Kurjer zdw 99 967

Parcela

leśna około 6 morgowa 90—100 letnie drzewa do wycięcia, tania na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 974

Piece

angielskie kafilowe przenośne usta wieniem poleca Milich Dolna Włda 21. zdw 99 988

Dom

I piętrowy Poznań-Starołęka ośmieszkań po 1 pokój i kuchnię, morga ogrodu korzystnie sprzedam. Cena 28.000 zł. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 57.234. Pw 5736-57.234

Meble

ładna, szeroka sypialnia, jadalnia, kuchnia, lustro duże, łóżka orzechowe okazjnie sprzedam. Kwiatowa 6, sutereņa. zdw 99 924

Wilka

rasowego sprzedam. Gmurowska, Matejki 60. zdw 99 686

Kilka

domów w Poznaniu sprzedamy z polecenia naszych członków na korzystnych warunkach. Bank Właścicieli Nieruchomości. Poznań, Piekary 1. zdw 30 255

Samochód

Fiat 520 tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 30 249

Drogerijne

urządzenie do nabycia w Poznaniu (szklana szafa do perfumacji, cukierków itp. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 274

Gnieźno

Skład cukierków obszernym mieszkaniem sprzedam Oferty Kurjer zdw 99 299

Skład

garderoby damskiej i etrojn. głównej ulicy miasta powiatowego. sprzedam. Do objęcia towaru 5.000. Powód wyjazd Kurjer zdw 30 291

Kuźnia

obszerny warsztat kowalskim narzędziami za 3.000 sprzedam. Nowak, Górna Włda 50 m. w. sze piętro. zdw 30 293

Pianino

sprzedam zaraz. 600 Wrocławka 14 III. piętro. dom osobowy. 10—12. zdw 30 301

Skład

dobrze zaprowadzony w wielkiej dzielnicy z powodu choroby na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 30 307

Sprzedam

dom 6 000 Deblac. Oferty Kurjer zdw 30 151

Od 12 tysięcy

nadeszłych szklanek do kawy, herbaty i grochu wyprzedaje. Rezerwa po znanej, niskiej cenie 10 groszy. Tamże szklana porcelana, alpa, szkło, prezenty jak najtaniej Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24, podwórko. zdw 30 150

Przedsiębiorstwo

zbożowe

zaprowadzone w bogatej okolicy, z domem mieszkaniowym korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 441

Warsztat

obuwięcy kompletne urządzone w śródmieściu wraz z mieszkaniem i meblami zaraz tania na sprzedaż. Cz. Kołacki, Krotoszyński ul. Zdunowska 12 zdw 17991

Gramofony płyt

Bruzdziński i S-ka, Wielka 18. Ceny bezkonkurencyjne. zdw 99 166

Wózki

reczne na sprzedaż. Piekary 15. zdw 30 240

Tani tydzień

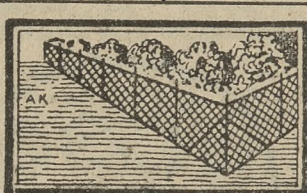
5% upustu na wszystkie towary Drozerja Piatkowski Półwiejska 4. zdw 99 275

Dom

piętrowy maszynowy miasto Czerniejewo rocznej dzierżawy 1500 zł nadaje się na każdy interes. 2 pokoje wolne cena 13 500 wpłaty 8 000 z powodu stosunków rodzinnych zaraz sprzedam Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gnieźno 590. nw 4415

Samochód

„Opel” 2 siedz 4/4 KM jak nowy, tania na sprzedaż. Oferty pod zdw 99 975 do Kurjera Poznańskiego

Płoty druciane

szczytowo udoskonalone pierwszorzędny materiał bezkonkurencyjnie tania tylko w „Drużownicy — Poznań” (założ 1906 r.) ul. św. Marcina 45 a. P 5 634 41.101

Pianino

zagraniczne 1.000 sprzedam — Adres wskaże Kurjer zdw 99 846

Szafka

wystawowa ozdobiona tania na sprzedaż. Górna Włda 61, apteka. zdw 30 054

Futro

meskie sprzedam tania. Adres Kurjer zdw 30 046

Dom

z wielkim ogrodem na sprzedaż wpłata podług ugody. Wolęzłyń Poznańska 19. zdw 30 041

Na sprzedaż

motor elektryczny wraz z urządzeniem wewnętrznym piekarni. Zgłoszenia od godz. 1—7, Grudzień 47 w. zdw 30 113

Dom

maszynowo budowany z wolnym składem i mieszkaniem w rynku zaraz na sprzedaż. Józef Michalak, Kcynia, Rynek 5. zdw 30 121

Łóżko

metalowe, lica e, nowe, materac okazjnie. Przemysłowa 27 a. lewo. zdw 30 105

Łóżko

dziecięce żelazne i szafa kuchenna na sprzedaż Pracownia majarska, Al. Marcinkowskiego 28. zdw 30 203

Dom

nowy za 3.000 można mieć zaraz na własność. Białkowski, Wroniecka 18. rw 11967/8

Westfalke

używana sprzedam. Górczyńska nr. 19. zdw 30 163

Maszyna

do pisania Remington tania. — Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. front. zdw 30 167

Gramofon

szafkowy tania. — Dutkiewicz Chwaliszewo 70. front. zdw 30 165

Futra

lasy, skóry, każdy kupić powinien najtaniej — gdzie? tylko u Dobrowolskiego, Marcina 1. zdw 30 101

Skład

kolonialny i delikatosów z towarami przy Rynku w Krotoszyńcu na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 30 337

Skład

kolonialny z maglem dwoma pokojami i kuchnią sprzedam korzystnie. Wskaże Kurjer zdw 30 331

Skład

o dwóch oknach wystawowych w śródmieściu sprzedam lub zamienię na mieszkanie od 2—4 pokojowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 193

Poszukuje się spadkobierców.

I. W Ameryce zmarł Herman Koszucki i pozostawił majątek wartości mniej więcej 6.000 dolarów.

Kto nazwiskiem KOSZUCKI

naależy do krewnych, którzyby jako spadkobiercy przysłi w rachubę? Spadkodawca miał brata, który prawdopodobnie w roku 1912 zmarł.

II. Dalej poszukuje się spadkobierców zmarłej w Ameryce p. Lena Henderson. Takowa pozostawiła spadek w wartości mniej więcej 10.000 dolarów. Spadkodawczyni miała siostrę, imieniem Augusta Hierse, oraz brata Ferdinanda Hierse.

Kto nazwiskiem HIERSE a'bo HENDERSON

naależy do spadkobierców p. Leny Henderson? Lask. oferty pod nr. 1508 do Biura Ogłoszeń Kosmos Poznań, ul. Zwierzyniecka 6. nw 4439

Westfalke kuchnię

w dobrym stanie sprzedam — Adres Kurjer zdw 30 193

Koń

na sprzedaż. Zwierzyniecka 8. zdw 30 251/2

Dywan

sześć krzeseł, biurko, fotel kanape i żyrandol trzyramienny na sprzedaż. Mikołajski Dąbrowskiego 24. zdw 30 202

Okazja!

Sypialnie debowa, fornierowana, nowa tania sprzedam Grob a 30. II. lewo. zdw 30 209

Wózek

dziecięcy sprzedam. Krzewiński, Strumykowa 6. zdw 30 225

Maszyna

do pisania „Record”, dobrze utrzymana bardzo tania. „Haftoplis”, Woźna 10. zdw 30 230

Piec

kafilny do przenoszenia sprzedam. Stawska, M. Focha 28. skład. zdw 30 269

Skład fryzjerski

z mieszkaniem sprzedam Adres wskaże Kurjer zdw 30 285

Pianino

jak nowe za gotówkę Wały Jagielly 20. mieszkanie 9. zdw 30 287

Samochód

„Chenard” w dobrym stanie 4 osobowy okazjnie 3.000 zł Restauracja Piotra Wawrzyniaka 13. zdw 30 345

Kożuch

nowy, długi do sprzedania. Karłowski, ul. Siroma 23. zdw 30 235

Kantówkę

10/13 13/13 i drzwi garażowe sprzedam tania. Wierzbicice 4. zdw 30 312

Gramofon

nowy, szafkowy tania sprzedam Ul. Słowackiego 48. II. piętro. prawo jw 4 849

Rzeźnictwo

kompletne urządzenie, wóz mieszkanie zaraz do objęcia. Zgłoszenia Walkowski Wielka Garbary 12. rw 11 973

Dom

w rynku korzystnie sprzedam Gdzie? wskaże Kurjer rw 11 961

5 KUPNA

Srebro

złoto, brylanty kupuje Szule Plac Wolności 5. Pw 5 700 40.195

Kupię

obraz św. Teresy malowany na płótnie, wysoki 13 1/2 m. (mościć ca.) Oferty z ceną i dokładnym adresem celem obejrzenia naprasza się do Kurjera zdw 30 025

Pianino

dobrze kupię Oferty Kurjer zdw 30 050

Biurka

dwa używane do kantoru oraz stołki do maszyn i krzesła kupię. Oferty Kurjer zdw 30 047

Kupię

2 skórki lisie zimowe, ewtl. wyprawione. Cena? Górczyńska, Kwilec. zdw 30 115

Kupię

koncesja na drożdże. Oferty Kurjer zdw 30 243

Składnica drzewa

poszukuje dostawy drzewa budowlanego. Oferty Kurjer zdw 30 214

Zakupimy

rurowe żebrowe do ogrzewania parowego. Matra, Dąbrowskiego 142. zdw 30 222

Trak

ca. 600 przepustu, lżejszej konstrukcji kupi inż. Cz. Gottschalk, Spokojna 12. zdw 30 231

6 KAMIENICE

Kupię

kamienice, wpłace 100.000. Szczerzółowe oferty Kurjer zdw 99 809

Kamienica

trzypiętrowa, balkonami, śródmieście Poznańskie za 85.000, wpłaty 40.000 sprzedam Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 30 263

Kamienice

swoją Poznańską śródmieście — sprzedam, czynsz 26 600, cena 230 tys., wpłaty 180 000. Oferty Kurjer zdw 30 051

7 PIENIĄDZ

25—30.000

poszukuje na I. hipotekę młyna wartości 200 000 procent podług umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 589

Kilkaset

tysięcy złotych możemy umieścić na I. hipotekach nieruchomości miejskich. Bank Właścicieli Nieruchomości. Piekary 1. zdw 98 691

Wspólnik

do młyna nowoczesnego z kapitałem 15 000 złotych, może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 30 078

200 zł

poszukuje na krótki czas. Wysocki procent. Oferty Kurjer zdw 30 104

15—20 tysięcy

na drugą hipotekę kamienicy wartości 300 tysięcy (I hipoteka jest 45 tysięcy) na krótki czas poszukuje Oferty Kurjer zdw 30 206

5 000.—

na I. hipotekę młyna parowego poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 157

9 000 dolarów

dam na I. hipotekę tylko solidnej kamienicy w Poznaniu 15 proc. Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 30 254

Poszukuję

20 30 000 pożyczki na majątek 400 morg. Oferty Kurjer zdw 30 294

8 DO WYNAJĘCIA

6 pokojowe mieszkanie do wynajęcia w śródmieściu Inowrocławia. Reflektuje się tylko na poważnych lokatorów. Oferty składać można do Kurjera Poznańskiego zdw 99 969

Trzypokojowe

mieszkanie blisko Parku Wilsona od zaraz 4 000 zł, wtem 2 lata dzierżawa wskaże „Krakus”. Pocztowa 30. zdw 99 810

Mieszkanie umeblowane

2—3 pokojowe z kuchnią i kompletnym wyposażeniem, niekierujące. — Śródmieście, wydzielone zaraz lub 1 listopada Zgłoszenia Kurjer zdw 1800

Ośmiopokojowe

komfortowe, słoneczne, odnowione mieszkanie i łazienka wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 30 065

5 pokoi

świeżo odnowione mieszkanie po 350 zł za 2 lata zgóry zaraz do wynajęcia ul. Wszystkich Świętych 3. II. p. lewo. od 2 do 4. zdw 30 059

8 pokojowe

mieszkanie z hałem, kuchnią, pokojem służby i przynależnościami okolica Parku Wilsona do wynajęcia. Czynsz 2 lata zgóry. — Zgłoszenia Kurjer zdw 30 048

Mieszkanie

odstąpię dwa pokoje z kuchnią w nowym domu czyste zdrowe za zgodą gospodarza, dzierżawa na rok zapłaconą, cena 2000 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 30 133

Wydzierżawię

2 pokoje kuchnię z meblami i pół morgi ogrodu w ławicy przy dworcu Kamińska. zdw 30 138

Eleganckie

dwa pokoje próżne lub częściowo umeblowane wszelkie wyroby zaraz do wynajęcia. Adres Kurjer zdw 30 111

Portierstwo

pokój kuchnia zaraz do objęcia. Spieszne zgłoszenia „Pawilon”, Marszałka Pocha 15. zdw 30 212/13

Mieszkania

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 pokojowe do oddania. Wiza, Sew. Mielżyńskiego 25. I. lewo, front. zdw 30 161

2 pokoje

kuchnia, parter, na lokal handlowy nat

Apartament
dobre pokój z balkonem, drugi mniejszy bez mebli, entree, inteligentnym wynajm. Zgłoszenia do Matejki 7. I. prawo, zdw 30 278

Pokój
umeblowany bez pościeli do wynajęcia Grobla 9. II. pietro, tylny dom zdw 30 308

Pokój
900. rok dzierżawa, później 25. 8 pokoje 1500 rok dzierżawa odda Szczepański, Kantaka 5. I. zdw 30 282

Centrum
inteligentnym spokojnym osobom, Ratajczaka 10. II. zdw 30 134

Pianino
św. Wojciech 2. III. prawa zdw 30 124

Jednospobowy
Romana Szymańskiego 7. I. zdw 30 120

Pokój
umeblowany, elektryczność, Niegolewski 2. I. lewo, zdw 30 128

Wspólny
uczniowski szkolnemu, dobre odżywianie, opieka, Oferty Kurjer zdw 30 109

Pokój
umeblowany wynajm. Jeżycka nr. 2. I. zdw 30 112

Pokój
panienkom, Ratajczaka 3. podwórce III., prawo, Promelska zdw 30 110

Pokój
wolny Małkowska, Czesława 17a parter, zdw 30 106

Pokój
wspólny dla 2 studentek, Snyrowa, Długa 4. II. zdw 30 107

Pokój
panu, Wielkie Garbary 43. IV. lewo, zdw 30 092

Pokój
z utrzymaniem 2-3 pań, tania, Strzelecka 2. III., m. 7. zdw 30 102

Pana
na wspólny pokój, Krzyżowa 5. II. lewo, zdw 30 182

Pokój
umeblowany, słoneczny dla 2 pań lub pań, Kraszewskiego 9a. I. pietro, zdw 30 169

Panu
wspólny pokój, Piekary 6. III., lewo, zdw 30 168

Pokoik
wynajm. Fr. Ratajczaka 11a. III. prawo, 6 wejście, zdw 30 164

Pokój
lepszymu panu zaraz, Wyspiańskiego 13. I. pietro, prawo, zdw 30 171

Pokój
Kwiatowa 13. I. prawo, zdw 30 170

Panience
wspólny pokój, Półwiejska 35. I. zdw 30 173

Pokój
1-2 osób słoneczny, czysty, wygodny, niekrepujący, Skarbowska 3. II. pietro, zdw 30 175

Pokój
dla pań lub dzieci szkolnych, Zupańskiego 3. I. wprost, zdw 30 174

Stancja
wspólna dla pań, Nowicka, Strzałowa 7. III., zdw 30 178

Pokój
umeblowany, czysty, centralne ogrzewanie, światło elektryczne dla 1-2 inteligentnych osób zaraz, Dąbrowskiego 3. III., prawo, zdw 30 180

Studentce
pokój wspólny Kreta 22. parter, prawo, zdw 30 182

Pokój
umeblowany wynajm. Matejki 80. II., prawo, zdw 30 183

Pokój
wynajm. zaraz, Aleje Marcinkowskiego 16. I. pietro, prawo, zdw 30 099

Przyjmie
panienkę na wspólny pokój Wroblecka 92. wchodzą prawo, III. lewo od 6-tej, zdw 30 103

Pokój
umebl. bez pościeli (solidnemu panu), Matejki 66. II., prawo, zdw 30 094

Jeżyce
słoneczny, czysty, utrzymaniem dla pań, Jackowskiego 21. III., zdw 30 329

Śródmieście
pokój wspólny studentowi, Adres Kurjer zdw 30 144

Pokój
ciepły, tani 1-2 osobom, Łazarz, Mottego 8. I. front, środek, zdw 30 191

2 pokoje
elegancko, solidnemu, intelig. panu, (pościel własna) wynajm. Godz. 3-8, Topolowa 6. parter (Willa), zdw 30 322

Pokoik
Zupańskiego 21. I. prawo, zdw 30 148

Wielki pokój
słoneczny, umeblowany na dwie osoby jest od zaraz lub od 15 bm do wynajęcia, Pokój stosowny dla nauczycieli, Ul. Bukowska 31 parter, lewo, zdw 30 330

Dwuosobowy
frontowy, słoneczny, Łukowa 13. I., prawo, zdw 30 328

Pokój
wynajm. Zupańskiego 3. II., lewo, zdw 30 102

Pokój
2 panom wynajm. Mostowa 4. I., lewo, zdw 30 190

Pokój
dla pań z utrzymaniem lub bez, Kwiatowa 13. III., zdw 30 335

Pokój
wspólny panu, Wierzbickiego 39a. parter, prawo, zdw 30 320

Pokoik
Józefa 9. IV., lewo, zdw 30 197

Klatki
schodowej pokój elegancki, pań z wybornym utrzymaniem (centrum), Waly Kościuszki 6b. II. pietro, prawo, zdw 30 201

Pokoik
do wynajęcia zaraz dla samotnej osoby, Stefana Czarnieckiego 14. Ziembowski, zdw 30 221

Pokój
próżny lub umeblowany wolny, Dąbrowskiego 36. III., lewo, zdw 30 220

Pokój
elektryczność, dwóm studentom, studentkom Rubach, Polna 5. zdw 30 219

Pokój
dla panienci, Chudzińska, Rzezypospolitej 2. zdw 30 154

Pokój
wynajm. Matejki 53. parter, prawo, zdw 30 143

Mały
pokoik wynajm. Garczyński, Matejki 6. zdw 30 225

Małżeństwo
bezdziennemu pościeli, używaniem kuchni zaraz, niski parter, Konopnickiej 16. stróż, zdw 30 224

Wspólny
frontowy panu, Długa 13. III., lewo, zdw 30 229

Pokój
1-2 osoby, Śniadeckich 23. I., lewo, zdw 30 273

Centrum
gabinet, sypialnia, razem lub oddzielnie, niekrepujący, parter, zaraz, Adres Kurjer zdw 30 274

2 pokoje
z utrzymaniem lub bez wynajm. panom, panom, św. Marcin 3. II. pietro, front, zdw 30 270

Skromny
pokoik 3 Maja 5. IV., lewo front, zdw 30 276

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
dla dwóch osób do 40 zł poszukuje, Oferty Kurjer zdw 30 088

Poszukuje
skromnego przyzwoitego pokoju okolicy śródmieścia, Sołacz Zgłoszenia Kurjer zdw 30 053

Pokoju
tylko skromnego poszukuje spokojny pan, Oferty Kurjer zdw 148/9

Poszukuje
obiadów w okolicy hotelu Polonia do 2. Oferty Kurjer zdw 30 095

Szukam
pokoju u samotnej pani, cena, Oferty Kurjer zdw 30 096

Pokój
skromny do 40 zł poszukiwany, Zgłoszenia Kurjer zdw 30 188

Poszukuje
pokoju za 30 zł. Kurjer zdw 30 105

Pokoju
na jedną osobę niekrepującego milego i niedrogo od 15 b. m. poszukuje absolwent U. P. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera dw 1 809

Student
poszukuje pokoju najchętniej Jeżyce zaraz, Oferty Kurjer zdw 30 286

Pokój
do 40 zł zaraz dla pań potrzebny, Oferty do Kurjera zdw 30 284

13 LOKALE

Śródmieście
parter 3 duże pokoje na biura, pracownice lub hurtownie i bardzo obszerne, suche, jasne, piwnice wprost od gospodarza bez odstępnego do wynajęcia, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 556

Odstąpię
sklep owoców ruchliwa ulica, śródmieście, za 1.800. Oferty Kurjer zdw 99 552

Ubikacje
part. na przedstaw. Przem. od gospodarza poszukuje, Oferty do Kurjera zdw 30 135

Ubikacje przemysłowe lub handlowe
ca 100 m. kw. w śródmieściu (okolica Starego Ryнку) z elektrycznością od 1 listopada do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 30 353

2 ubikacje
auterenowe obszerne gaz, woda, elektryka przy ul. Słowackiego 38. na cichy warsztat, względnie składnice do oddania, Zgłoszenia (tamże firma „Wulka”, zdw 30 187

1-2
pokoje umeblowane z telefonem na biura wynajm. Skarbowska 17. parter, prawo, zdw 30 210

14 DZIERŻAWY

Restauracja
z przyzwoitym mieszkaniem w powiatowym mieście do wydzierżawienia, Andrzej Włoszyński, Grodzisk, Kołojowa 16/17. zdw 1 779

Willa
Puszczykowo, 7 pokojowa, światło elektryczne, wodociąg, ogród, na dłuższy czas do wydzierżawienia, Oferty do Kurjera, zdw 30 326

Kelner
szuka posady, wstawia kaurę lub bufet na rachunek z obsługą, Oferty Kurjer zdw 30 257

Obszerny skład
pierwszorzędny urządzeniem, nadający się na każdy interes mieszkaniem wydzierżawie, 10 tysięcy, 2 lata wtem dzierżawa Nowak, Górna Włda 50. zdw 30 295

16 OSOBISTE

Ostrzeżenie
Niejakich Cz. Malachowski z Poznania bez stałego miejsca zamieszkania fałszuje i podrabia naszą Centralną W. razie napotkania tak Malachowskiego jak i jego agentów uprasza się Władze o oddanie takowych w ręce Policji, Fabryka Centralny, Poznań Dworkowa 9. zdw 30 030

Kismet, fatalizm...
Mst jest. Odpowiedź Kurjer zdw 30 083

21 ZGUBY

Skradziono
legitymację urzędniczą wystawioną przez Urząd Wojewódzki w Poznaniu na nazwisko — Wincentego Grzeskowiaka urzędnika Starostwa Powiatowego w Poznaniu. Ostrzeżenie, pp. Kupców oraz inne oferty przed ewent. nadużyciem, zdw 30 346

Unieważniam
zagubioną legitymację urzędniczą, Michał Zakrzewski, Kontroler Wielkopolskiej Izby Skarbowej, zdw 30 308

Nagrody 50 złotych
plate: wieczorem zgubiono w tramwaju 9 lub Teatrze Polskim pierścionek męski, sygnet, Proszę odnieść Mazowiecka 8. Jakowskiej, zdw 30 242

22 ROZMAITE

Kino
może mieć stałe powodzenie, gimnazjum, seminarium pp. na miejsce, Zgłoszenia Hotel Polski, Hogożno, nw 4 413

Noworodka
oddam na własne lub na wychowanie, Oferty Kurjer zdw 99 568

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju wykonuje na miarę według najnowszych modeli Reparać, przerobić fachowo i tanio W. Królikiewicz, Podgórna 6. P- 4 54-37.23

Przerabiam
naprawiam garsonki, swetry, pulowery itp. „Tricot”, Szymańskiego 10. III., Pw 56 04-57.150

Piece
przetawia, postawia nowe, wszelkie naprawy przy piecach wykonuje Taberski, Bukowska 41. u Wojtkowiaka zdw 30 040

Obiady
kresowe smaczne, Kantaka 8/9 brama, prawo, zdw 30 108

Obraz jest
najpiękniejszym upominkiem przy każdej uroczystości. Największy wybór najniższe ceny tylko w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pw 4069-34.143

Chiromantka
przyjeżdżna, przeprowadza przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z ręki kart, Rom. Szymańskiego 8. podwórce parter, lewo, przy Placu Świętokrzyskim, zdw 30 289

Kto
wypożyczy pianino? Zgłoszenia „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaz), zdw 30 395

Panie najkorzystniej kupią pończochy
trykoty paski u Hayduk św. Marcin 64. Pw 5 639 42.5

Lalkę
dużą, mebelki tanio, Wybickiego 2. I., lewo, zdw 30 261

Plaszcz
damski, plusz modny, elegancki, średnia figurę tanio sprzedam, Wybickiego 2. I., lewo, zdw 30 262

Szyje
sukienki, płaszcze, Sew. Mielęckiego 25a III. prawo, zdw 30 223

23 OZENKI

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa we wszystkich sferach społecznych, największe biur matrymonialne „Posten” Warszawa Senator-ska 38. Na żądanie wysyłamy kilkanaście ofert do wyboru, nw 3 960

Chcę
być pożyteczną ma urodę, inteligencję, zdrowie, jako żona wierna i matka Oferty Kurjer zdw 30 082

Kawaler
blondyn, lat 30 Pomorzanie, z zawodu mistrz krawiecki, pragnie poznać pannę religijną, inteligentną do lat 25. Posaż dla wspólnego dobra, pożądany, Cel matrymonialny Oferty z fotografiami, za którą rzecz honorum, składać do Kurjera zdw 30 037

Kawaler
urzędnik przytożny blondyn, m. lat 27, pozna panna miła, inteligentna, możliwie sytuowana, Cel matrymonialny, Oferty do Kurjera zdw 30 067

Królewianka
który z pań dobrze sytuowanych, posłubi szwagierkę, Oferty Kurjer zdw 30 122

Ziemianin
kawaler, lat 29, blond, właściciel 400 mórg poszukuje panny inteligentnej gospodarzowej w celu matrymonialnym, Panie z odpowiednim posażem lub nieruchomości, mające zamiłowanie do rolnictwa, Oferty z fotografiami proszę nadesłać do Kurjera zdw 30 116

Dla
mego kolegi, kupca, lat 25, bruneta, średniego wzrostu, posiadającego zaprowadzony skład z wagaścią na prowincji, wartości 80 000 zł szukam tą drogą odpowiednich znajomości pań, Cel matrymonialny, Łaskawe zgłoszenia wraz z fotografiami upraszam skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 30 118 Dy-skrecja zapewniona.

Kawaler
agronom, lat 33, wysoki, przy-stojny, inteligentny, na stanowisku, pozna w celu matrymonialnym panna religijną, do-brze wychowaną od lat 24-32 lub bezdzietną wdówkę posiadającą większe gospodarstwo rolne lub nieruchomości, Dykrecja rzecz honorowa, Pośrednictwo rodziny mile widziane, Łaskawe oferty możliwie z fotografiami skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 30 120

Dam majątek
i sławę osobie, która by sfinansowała młodemu, solidnemu mężczyźnie 2-letnie studia zagranicą, Rzecz traktuję poważnie, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 30 332

24 NAUKA

Studentka
poszukuje korepetycji, Specjalność języki francuski, angielski, niemiecki, Oferty Kurjer zdw 99 672

Włoskiego
języka i śpiewu udziela rutynowa nauczycielka, Ul. Raczyńskich 2. II. pietro, od 17 do 19. zdw 30 037

R. de Brugiére
lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego, Ul. Matejki 50. zdw 98 822

Za pokój
student udzieli lekcji, Oferty Kurjer zdw 30 085

Poszukuje
sie lekcji języka angielskiego — (korespondencja handlowa, konwersacja) Zgłoszenia do Kurjera dw 1798

Tango 31 Szkoła
Malicka - Makowski
I-sza lekcja II kursu, wtorek 14-go, Dalsze zgłoszenia św. Marcin 40. 6-8. zdw 30 140

Wieczorne
kursy księgowości stenografii, korespondencji rozpoczynają 15 października Kromczyńska O. grodowa 16 II. zdw 99 896/7

Student
poszukuje francuskiej konwersacji wzajemnej udzieli rosyjskiej, względnie niemieckiej, Oferty Kurjer zdw 30 156

Pomoc naukowa
potrzebna dla trojga dzieci lat 8-12, Panienki z kwalifikacją zgłoszenia 4-5, św. Marcin 38. I. zdw 30 346

Kto
udzieli polskiego Oferty Kurjer zdw 30 314

25 MUZYKA

Muzyk
rutynowany obobista i saksofonista Es Alt wolny od 15 11 30 r. lub zaraz Zgłoszenia kierować prośbę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 410

Kontrabasista
i jazzband wolny zaraz Zawadzki, Bydgoszcz Nowodworska 21. Pw 5779 63.666

Pokój
dam za lekcje gry pianinie, Oferty Kurjer zdw 30 049

27 SZUKA PRACY

Ugłoszenia do 30 słów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenę drobnych

Maszynistka
polsko-niemiecka poszukuje zajęcia na kilka godzin dziennie w domu lub poza domem, Kurjer zdw 99 748

Czeladnik młynarski
posiadający prawo jazdy na wszelkie pojazdy mechaniczne, z dobruem świadectwem, poszukuje posady od 15 bm Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 284

Elew
aptekarz poszukuje posady w aptece na prowincji, Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 397

Książkownia
samodzielna, pisząca biegle na maszynie, znająca język polski i niemiecki, poszukuje zaraz posady, Oferty Kurjer zdw 97 485

Osoba
znająca się na gospodarstwie i chowaniu inwentarza poszukuje posady zaraz lub 15 10 Zgłoszenia uprasza ulica Zupańskiego 3. III. pietro, prawo, zdw 98 507

Panienska
z ukończonym 1/2 rocznym kursem gospodarczym, ucziwa szuka jakiegokolwiek posady ewentl. do dworu, Oferty Kurjer zdw 99 647

Młoda
rutynowana ochmistrzyni poszukuje posady w większym domu lub u samotnej osoby, Oferty do Kurjera zdw 99 518

Szukam
posady inkasenta lub magazyniera za kaurę Kurjer zdw 99 822

Gospodyni
Kucharka poszukuje posady od 15. 10. na probostwie lub lepszym domu, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 643

Inwalida
prosi o reparację maszyn do uży-cia i gramofonów zegarków, — Karaśkiewicz Kreta 4. zdw 99 612

Kawaler
lat 28, agronom, pracowity i zdolny poszukuje posady obojetnie w jakim zawodzie Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 507

Kuchmistrz
siła pierwszorzędna, zna kuchnię polską oraz cukrownictwo poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer zdw 99 709. Miejscowość obojetna.

Panienska
inteligentna poszukuje posady kasjerki najchętniej w drogerii z kaurą, Oferty Kurjer zdw 99 970

Posługaczka
szuka posługi od południa Oferty Kurjer zdw 30 031

Na cukiernika
oddam syna mego w naukę zaraz, Oferty Kurjer zdw 30 024

Pomocnik handlowy
branży wódek towarów kolonialnych poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia pod „Handlowiec” Agentura Kurjera Wągrowiec, nw 4420

Gospodyni
szuka posady u samotnej osoby Oferty Kurjer zdw 30 072

Wiejska
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer zdw 30 069

Biuralistka
z księgowością poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 30 074

Laborant farmaceutyczny
z dłuższą praktyką dobruem świadectwem, znający wszelkie prace w zakresie apteki wchodzi-ce, poszukuje posady lub zastęp-stwa zaraz lub później Oferty Kurjer zdw 30 068

Dziewczyna
z dobrej rodziny poszukuje posady z gotowaniem 15 października świadectwa dobre Oferty Kurjer zdw 30 080

Posługaczka
poszukuje dobrej posady, Oferty Kurjer zdw 30 079

Służąca
do wszystkiego z cościółkiem gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer zdw 30 066

Pracza
uczciwa i sumienna poleca się w dom, Oferty Kurjer zdw 30 060

Służąca
skromna, uczciwa i pracowita poszukuje posady od 15 10 do wszystkiego, z gotowaniem w Poznaniu lub w małym mieście, Oferty Kurjer zdw 30 057

Pierwszorzędny
saxofonista klarnecista i jazzbandzista obejmie posadę w kafe, kawiarni lub większym zespole Zgłoszenia kierować Kurjer Poznański zdw 30 052

Dziewczyna
poszukuje posady z praniem gotowaniem do wszelkich prac domowych od 15 lub zaraz Oferty Kurjer zdw 30 045

Biłeter
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 30 205

Urzędnik
bankowy poszukuje posady w skromnym wynagrodzeniem, — Oferty Kurjer zdw 30 042

Młody
człowiek kupiec z zawodu wia-dający obcymi językami szuka jakiegokolwiek pracy Oferty Kurjer zdw 30 036

Służąca
poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz, Oferty Kurjer zdw 30 139

Szukam
posady od 15. 10. samodzielnej z gotowaniem, praniem, szyciem, bielizną do 1 lub 2 osób, Oferty Kurjer zdw 30 137

Kasjerka książkownia
z kilkuletnią praktyką, obez-na na wszelkie prace biurowe, wami szuka posady, Oferty Kurjer zdw 30 131

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi do lekkich prac domowych, Oferty Kurjer zdw 30 132

Dziewczyna
wiejska, uczciwa, pracowita z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 30 126

Przyjmie
posługę z gotowaniem lub bez, Oferty Kurjer zdw 30 125

Maszynistka
biegła, znająca prace biurowe także adwokackie poszukuje posady, Kurjer zdw 30 123

Osoba
sumienna z dobruem świadectwami poszukuje posady do dzieci lub do zakładu, Miejscowość obojetna, Oferty Kurjer zdw 30 127

Gosnodyni kucharka
samodzielna, wiek średni kuch-nia wykwalifikowana, zaprawa pie-czenia, wynagrodzenie skromne, poszukuje posady zaraz, Zgłoszenia Kurjer r w 1 956

Dzielną
czeladnik piekarski z kilkuletnią praktyką poszukuje posady za-raz, Ed. Smyczek, Leszno, Rynek 7. zdw 30 117

Szofer ślusarz
kawaler szuka posady, Adres A. Taszarek, Brzeźno, powiat Czarnków, zdw 30 119

Szofer
inwalida wojenny z praktyką warsztatową poszukuje posady, Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7. pokój 47, telefon 39-97, zdw 30 343/a

Syn
wdowy wojennej z dwuletnią praktyką na wójtostwie poszukuje posady, Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7. pokój 47, telefon 39-97, zdw 30 342/a

Posługaczka
szuka posługi całodzienną lub godzinami od 15 lub później, — Oferty Kurjer zdw 30 163

Biuralistka kasjerka
pisząca biegle maszyną, znająca stenografię polską poszukuje posady, Zgłoszenia Kurjer zdw 30 176

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem od 15 szuka posady, Oferty Kurjer zdw 30 177

Marszantka
samodzielna poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 30 097

Młodsza
dziewczyna sierota poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego, Oferty Kurjer zdw 30 147

Gospodyni
działa, sumienna z dobruem świadectwami poleceniem przy-jmie posadę w majątku Zgłoszenia Mroczek, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 6. zdw 30 217

Kasjerka
z ładnym charakterem pisma, znająca księgowość z dobruem świadectwami i referencjami poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 30 236

Pracza
młoda, silna, sumienna szuka prania poza domem, Łaskawe oferty Kurjer zdw 30 145

Dzielną
ekspedjentka, branży kolonialnej nawskroś uczciwa i sumienna poszukuje posady pokrewnej branży, rzeźnictwie piekarni lub w składzie cukierków przyjmie posadę jako początkująca całem utrzymaniem dobru świadectwem, Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 30 352

Dam
200 zł za wyrobiecie stałej posady, zawód pomocnik handlowy, Oferty Kurjer zdw 30 339

Młodsza
stenotypistka z praktyką bankową poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 30 338

Dziewczyna
sierota poszukuje posady do Restauracji, która już w restauracji pracowała od 1. listopada, — Oferty Kurjer zdw 30 327

Panienska
inteligentna zupełna sierota bardzo sumienna poszukuje posady jako początkująca uczennica do cukierni, mająca zamiłowanie do kupiectwa lub do kioetu, Oferty Kurjer zdw 3 136

